Tilastokeskus
Statistikcentralen
Statistics Finland

SVT

Liikenne ja matkailu 2004:9
Transport och turism
Transport and Tourism

Suomalaisten matkailu 2003

Finnish Travel 2003

Suomalaisten vapaa-ajanmatkat lähialueille ja muualle

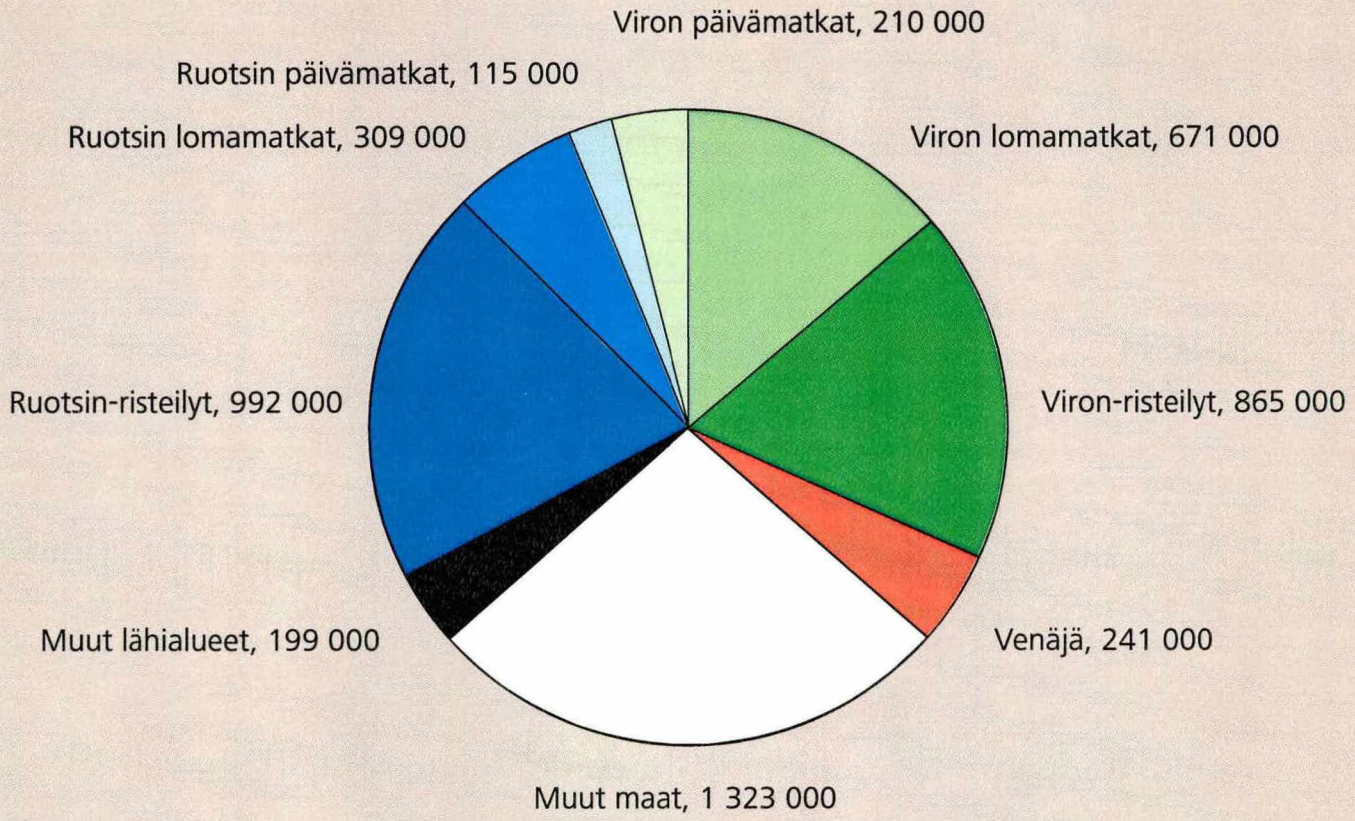

Vapaa-ajanmatkoja 4 925 000 yhteensä.

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Statistics Finland

SVT

Liikenne ja matkailu 2004:9
Transport och turism
Transport and Tourism

Suomalaisten matkailu 2003

Finnish Travel 2003

Helsinki – Helsingfors 2004

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

Ritva Tikkanen
Mervi Luukko
(09) 17 341

sähköposti: liikenne.matkailu@tilastokeskus.fi

SVT *Suomen virallinen tilasto*
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

© 2004 Tilastokeskus – Statistikcentralen – Statistics Finland

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.

ISSN 1236–3014
= Liikenne ja matkailu
ISSN 1239–7342
ISBN 952–467–307–X

Multiprint, Helsinki 2004

Esipuhe

Suomalaisten matkailu 2003 -julkaisu sisältää tietoa 15–74-vuotiaan väestön tekemistä kotimaan- ja ulkomaanmatkoista vuonna 2003. Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen puhelinhaastattelukeskuksen kuukausittain tekemiin haastatteluihin. Tilasto sisältää lisäksi tietoa vuoden aikana matkustaneista henkilöistä. Nämä tiedot perustuvat työvoimatutkimuksen yhteydessä tehtyyn vuositutkimukseen.

Suomalaisten matkailu -tutkimusta on tehty Tilastokeskuksessa vuodesta 1995 lähtien. Vuosien 1995–1997 aikana tilaston sisältöä laajennettiin vastaamaan EU:n matkailutilastodirektiivin (95/57/EY) vaatimuksia. Vuoden 2000 alussa siirryttiin neljännesvuosittaisesta tiedonkeruusta kuukausittaiseen. Vuosina 1991–1994 Tilastokeskus tuotti Suomalaisten matkat -tutkimusta Matkailun edistämiskeskuksen toimeksiannosta.

Tilaston tuotannosta ovat vastanneet Ritva Tikkanen ja Mervi Luukko.

Foreword

The Finnish Travel 2003 publication contains information on domestic and outbound travel of the population aged 15 to 74 in 2003. The data are based on interviews made by Statistics Finland's telephone interview centre each month. The statistics also include information on persons having travelled during the year. These data are based on an annual survey carried out in connection with the Labour Force Survey.

The Finnish Travel Survey has been produced by Statistics Finland since 1995. Between 1995 and 1997 the contents of the statistics were extended to meet the requirements of the tourism statistics directive of the European Union (95/57/EC). At the beginning of 2000 quarterly data collection was replaced with monthly collection. From 1991 to 1994 the travel survey was produced on commission of the Finnish Tourist Board.

Ritva Tikkanen and Mervi Luukko are responsible for the production of the statistics.

Helsingissä, heinäkuussa 2004

Ilkka Hyppönen
Tilastojohtaja

Helsinki, July 2004

Ilkka Hyppönen
Director, Business Trends

Sisältö

Tilaston kuvausalue 6
Yhteenveto suomalaisten matkailusta vuonna 2003 10
Vapaa-ajanmatkat kotimaassa vuonna 2003 18
Vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2003 34
Työ- ja kokousmatkat vuonna 2003 48
Tuoteseloste 54
Kirjallisuutta 63

Taulukot:

1. 15–74-vuotiaan väestön yöpymisen sisältäneet matkat 1995–2003 11
2. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat matkaryhmittäin sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vuonna 2003 12
3. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat matkaryhmittäin vuonna 2003 13
4. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003 14
5. Kotimaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2003 18
6. Kotimaan vapaa-ajanmatkat kohdemaakunnan mukaan vuonna 2003 20
7. Kotimaan vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdekunnat matkatyypeittäin vuonna 2003 22
8. Yöpymiset majoitusmuodoittain maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2003 23
9. Menot maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2003 24
10. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2003 28
11. Matkat omalle mökille asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2003 30
12. Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2003 30
13. Kotimaan vapaa-ajanmatkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003 32
14. Ulkomaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2003 34
15. Vapaa-ajanmatkat ulkomaille majoitusmuodon ja kulkuvälineen mukaan vuonna 2003 36
16. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdemaat vuonna 2003 38
17. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat kohdemaittain vuonna 2003 39
18. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2003 – vertailua muihin tilastoihin 40
19. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen keskimääräiset kustannukset vuonna 2003 42
20. Vapaa-ajanristeilyjen ja vapaa-ajan päivämatkojen kohdemaat vuonna 2003 43
21. Menot henkilöä kohden vapaa-ajanristeilyillä ja päivämatkoilla vuonna 2003 43
22. Vapaa-ajanmatkailu lähialueille vuonna 2003 45
23. Yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja ulkomaille tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003 46
24. Työ- ja kokousmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2003 48
25. Ulkomaille tehdyt työ- ja kokousmatkat kohdemaan mukaan vuonna 2003 51
26. Menot yöpymisen sisältäneillä työ- ja kokousmatkoilla vuonna 2003 51
27. Työ- ja kokousmatkat lähialueille vuonna 2003 52
28. Yöpymisen sisältäneitä työ- tai kokousmatkoja (pl. risteilyt) tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003 53
29. Matkan tehneet 15–74-vuotiaat henkilöt matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusvälit vuonna 2003 54
30. Suomalaisten tekemät matkat matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusvälit vuonna 2003 55
31. Tutkimuksiin osallistuneet henkilöt vuonna 2003 ja 15–74-vuotias väestö 58
32. Tutkimusten kadot vuonna 2003 ja 15–74-vuotias väestö 59
33. Tutkimusten otokset, kato ja kadon syyt vuonna 2003 60

Contents

Description of the Statistics 8
Review of the year 2003 16
Bibliography 63

Tables:

1. Overnight trips by persons aged 15 to 74 in 1995–2003 11
2. Overnight leisure trips by type of trip, sex, age and area of residence in 2003 12
3. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip in 2003 13
4. Persons aged 15 to 74 having travelled in 2003 14
5. Domestic leisure trips by month of ending and number of overnights in 2003 18
6. Domestic leisure trips by region of destination in 2003 20
7. The most popular municipalities of destination for domestic leisure trips by type of trip in 2003 22
8. Overnights by mode of accommodation in domestic leisure trips with paid accommodation in 2003 23
9. Expenditure on domestic leisure trips with paid accommodation in 2003 24
10. Domestic leisure trips with paid accommodation by region of residence and destination in Mainland Finland in 2003 28
11. Trips to own free-time residence by region of residence and destination in Mainland Finland in 2003 30
12. Visit to friends and relatives by region of residence and destination in Mainland Finland in 2003 30
13. Persons aged 15 to 74 with domestic leisure trips in 2003 32
14. Leisure trips abroad by month of ending and number of overnights in 2003 34
15. Leisure trips abroad by mode of accommodation and means of transport in 2003 36
16. The most popular destination countries for overnight leisure trips abroad in 2003 38
17. Overnight leisure trips abroad by destination country in 2003 39
18. Overnight leisure trips abroad in 2003 – comparison between different statistics 40
19. Average expenses of overnight leisure trips abroad in 2003 42
20. Overnight leisure cruises and same-day leisure trips by destination country in 2003 43
21. Expenditure per person on leisure cruises and same-day leisure trips in 2003 43
22. Leisure trips to the neighbouring countries in 2003 45
23. Persons aged 15 to 74 with overnight leisure trips abroad in 2003 46
24. Business and professional trips by month of ending and number of overnights in 2003 48
25. Business and professional trips by destination country in 2003 51
26. Expenditure on overnight business and professional trips in 2003 51
27. Business and professional trips to the neighbouring countries in 2003 52
28. Persons aged 15 to 74 with overnight business and professional trips (excluding cruises) in 2003 53
29. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip and 95% confidence intervals in 2003 54
30. Trips made by Finnish residents and 95% confidence intervals in 2003 55
31. Survey participants in 2003 and population aged 15 to 74 58
32. Survey non-responses in 2003 and population aged 15 to 74 59
33. Samples, non-response and reasons for non-response of the surveys in 2003 60

Tilaston kuvausalue

Tilastokeskuksen matkailutilastot

Suomalaisten matkailu -tutkimus tilastoi matkailun kysyntää. Tutkimusta tarvitaan suomalaisten kotimaanmatkailun ja ulkomaille suuntautuvan matkailun seuraamiseen.

Tutkimus on tarkoitettu erityisesti valtionhallinnon, matkailualan yritysten ja järjestöjen sekä tutkijoiden käyttöön. Sekä neljännesvuosi- että vuositiedot raportoidaan Euroopan unionin tilastovirasto Eurostatille. EU:n ohella tietoja käyttää mm. Maailman matkailujärjestö, WTO (World Tourism Organization).

Euroopan unionin matkailutilastodirektiivi (95/57/EY) edellyttää matkailun kysynnän lisäksi myös tarjontaa koskevien tilastotietojen keräämistä. Matkailun tarjontapuolta kuvataan kuukausittain ilmestyvässä Matkailutilasto-julkaisussa, jonka keskeisin osa on majoitustilasto. Se sisältää tietoja majoituskapasiteetista ja sen käytöstä sekä yöpymisistä majoitusliikkeissä majoitusmuodon, matkan tarkoituksen ja matkailijan asuinmaan mukaan eriteltynä.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen kuvausalue

Suomalaisten matkailu -tutkimus sisältää tietoa suomalaisten tekemistä matkoista ja matkoja tehneistä henkilöistä.

Tutkimuksen kohteena ovat yöpymisen sisältäneet matkat kotimaassa ja ulkomaille sekä päivämatkat ulkomaille. Kotimaanmatkat luokitellaan julkaisussa vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana on käytetty maksullista majoitusta, mökkimatkoihin, vierailumatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin. Ulkomaanmatkat luokitellaan vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana on yövytty kohdemaassa, risteilymatkoihin, päivämatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa ovat mukana myös pienet majoitusliikkeet (alle kymmenen huonetta, mökkiä tai matkailuvaunupaikkaa) ja yksityiset lomamökit, jotka eivät sisälly majoitustilastoon. Tutkimus sisältää myös tietoa ilmaismajoitusta sisältäneiden matkojen määristä sekä niiden alueellisesta jakautumisesta. Ilmaismajoitusmatkoista tutkimus erottelee matkat omalle mökille sekä vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo. Vierailumatkojen kanssa samaan ryhmään on luokiteltu myös ryhmä "muut ilmaismajoituksen sisältäneet matkat". Lisäksi tutkimus sisältää tietoja lähtö- ja kohdealueiden välisistä matkailuvirroista.

Suomalaisten matkailu -tutkimus antaa mahdollisuuden matkailun kehityssuuntien ja majoituspalvelujen käytön arvioimiseksi. Lisäksi se antaa välineitä matkailun osuuden arvioimiseksi myös muiden matkailuun liittyvien palvelujen, kuten ravitsemus- ja virkistyspalvelujen sekä kuljetuspalvelujen kysynnästä. Näitä tietoja voidaan käyttää mm. matkailun kokonaistaloudellisten vaikutusten arvioinneissa. Kotimaan päivämatkailun puuttuminen heikentää tutkimuksesta saatavaa kuvaa kotimaanmatkailun laajuudesta ja sen taloudellisista vaikutuksista.

Tilastokeskuksen lisäksi ulkomaanmatkailua tilastoivat Ilmailulaitos (lentoliikenne) ja Merenkulkulaitos (meriliikenne). Lento- ja meriliikennetilastot perustuvat rekisteritietoihin, joten ne antavat kattavan kuvan Suomen kansainvälisestä henkilöliikenteestä ja matkailijavirroista. Tilastoista ei käy kuitenkaan ilmi matkailijoiden kotimaa. Suomalaisten matkailua tutkittaessa voidaan kuitenkin käyttää tilauslentoliikenteen matkustajatilastoja, koska tilauslennoilla ulkomaille matkustavat ovat pääasiassa suomalaisia. Ulkomaille suuntautuvasta matkailusta tilauslennot kattavat kuitenkin

vain osan. Niiden ulkopuolelle jäävät vuorolennoilla liikennöity vapaa-ajanmatkailu sekä työmatkat lähes kokonaan. Suomalaisten matkailu -tutkimus sisältää tietoa myös näistä matkoista.

Matkailuun liittyviä tilastoja ja tutkimuksia tekevät myös Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL), Suomen Matkailun Kehitys Oy (SMAK) sekä Matkailun edistämiskeskus (MEK), joka julkaisee mm. rajahaastattelututkimusta.

Tietojen keruu

Tilastokeskuksen puhelinhaastattelukeskus keräsi Suomalaisten matkailu -tutkimuksen tiedot vuoden 2003 helmikuun ja vuoden 2004 helmikuun välisenä aikana. Tutkimuksen kohteena olivat 15–74-vuotiaat vakituisesti Suomessa asuvat henkilöt.

Kuukausittain otoksen koko oli 2 200 henkilöä. Jokaisen kuukauden matkoista saatiin tietoja kahdesta eri otoksesta (ks. Tuoteseloste s. 54). Vuotta 2003 koskevat tiedot on kerätty 13 erillisellä otoksella, joten tutkimuksen lähtöotoksissa oli yhteensä 28 600 henkilöä. Haastattelut saatiin 20 760 henkilöltä. Keskimääräinen vastauskato oli 27,4 prosenttia.

Matkoja tehneiden henkilöiden vuosiestimaatit on saatu erillisellä vuositutkimuksella, joka tehtiin työvoimatutkimuksen yhteydessä tammi-helmikuussa 2004. Vuositutkimuksen lähtöotos koostui 2 147 iältään 15–74-vuotiaasta henkilöstä. Haastattelut saatiin 1 706 henkilöltä. Vuositutkimuksen kato oli 20,5 prosenttia.

Käytetyt symbolit

[..] Tietoa ei ole saatu tai tieto on liian epävarmaa esitettäväksi.
[ ] Tutkimuksessa ei ollut yhtään havaintoa.

( ) Karttaselosteissa maakuntien lukumäärä kyseisessä luokassa.

EOS = Ei osaa sanoa.

Alleviivattujen lukujen kohdalla tilastoinnissa on tapahtunut muutoksia; tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Pyöristyksien takia taulujen summat eivät aina täsmää.

Description of the Statistics

Statistics Finland's tourism statistics

The Finnish Travel Survey concerns statistics on tourism demand. The survey is necessary for monitoring the domestic and outbound travel of Finnish residents.

The survey is primarily intended for central government bodies, tourism enterprises and organisations and for research and information needs. Quarterly and annual data are reported to Eurostat, the Statistical Office of the European Communities. In addition to the EU, other users of the data include the WTO (World Tourism Organization).

The tourism statistics directive of the European Union (95/57/EC) places an obligation to collect statistical information on tourism demand as well as on tourism supply. The supply of tourism is described in the monthly issued Tourism Statistics publication where the central part concerns accommodation statistics. It contains information on accommodation capacity and its use and overnight stays in accommodation establishments by mode, purpose of trip and home country of tourists.

The Finnish Travel Survey and other statistics describing tourism

The Finnish Travel Survey contains information on trips made by Finnish residents and on persons having travelled.

The survey concerns domestic and outbound trips with overnight stays and same-day trips abroad. In the publication domestic travel is grouped into trips during which paid accommodation was used, trips to free-time residences, visits to friends and relatives, and business and professional trips. Outbound travel is classified into leisure trips with overnight stays in destination country, cruises, same-day trips, and business and professional trips.

The Finnish Travel Survey includes small accommodation establishments (less than ten rooms, cottages or places for caravans) and rented private holiday cottages excluded from the accommodation statistics. The survey also contains information on the numbers of trips involving free accommodation and their regional distribution, separating travel to one's own free-time residence and visits to friends and relatives. Other trips with free accommodation are grouped together with visits to friends and relatives. The statistics also provide information about travel flows between the area of departure and destination.

The Finnish Travel Survey serves as a basis for evaluating the future trends of tourism and use of accommodation services. Besides the information regarding the use of domestic accommodation services, the survey provides us with tools for estimating the consumption of other tourism-related services, such as catering and recreational services and transportation services. With the help of these it is possible to assess the overall economic impact of tourism. The picture on the extent of domestic travel and its economic effects is, however, slightly blurred by the absence of domestic same-day trips from the survey.

In addition to Statistics Finland, the Civil Aviation Administration (air transport) and the Finnish Maritime Administration (sea transport) produce statistics on outbound travel. Statistics on air transport and sea transport are based on register data, for which reason they give a comprehensive

picture of Finnish international passenger transport and passenger flows. However, these statistics do not give information on the home country of tourists. Charter flight passenger statistics can be used for examining travelling by Finnish residents, since most of those travelling abroad on charter flights are Finnish. The picture based solely on charter flight travel is flawed as it covers only a part of Finnish residents' trips abroad, disregarding holiday trips in scheduled traffic as well as nearly the entire business travel. The Finnish Travel Survey contains information on those trips as well.

Statistics and surveys connected with tourism are also produced by the Association of Finnish Travel Agents (AFTA), Travel Development Centre Finland Ltd (TDCF) and the Finnish Tourist Board (MEK), which publishes the Border Interview Survey, for example.

Data collection

The results of the Finnish Travel Survey were collected by Statistics Finland's telephone interview centre between February 2003 and February 2004. The target population were permanent residents of Finland aged 15 to 74.

The size of the original monthly sample was 2,200 persons. The data on travel in each month were obtained from two different samples. The data for 2003 were collected with 13 separate samples, which makes the size of the original sample 28,600 persons. The actual sample was 20,760. The average non-response was 27.4 per cent.

The data on persons having travelled were obtained by a separate annual survey carried out in association with the Labour Force Survey from January to February 2004. The original sample of the annual survey consisted of 2,147 persons aged 15 to 74, of whom 1,706 were interviewed, the non-response being 20.5 per cent.

Symbols

[..] Data not available or too uncertain for presentation.
[ ] No observations in the survey.

( ) In the legends of the maps, the number of regions in the category.

Underlined figures denote revisions in statistical methodology.
The data are not fully comparable.

In some tables the sums do not amount to the totals shown because of rounding.

Yhteenveto suomalaisten matkailusta vuonna 2003

Matkat

Matkoihin liittyvät tiedot on saatu kuukausittain tehtyjen puhelinhaastattelujen avulla. Vuotta 2003 koskevat tiedot perustuvat 20 760 haastatteluun. Haastatteluissa 15–74-vuotiailta kohdehenkilöiltä kysyttiin tietoja kahden edellisen kuukauden aikana päättyneistä matkoista. Jokaisen kuukauden matkojen määristä saatiin tiedot kahdesta eri otoksesta. Näin jokaista kuukautta koskeva aineisto koostuu varsinaisesta aineistosta sekä ns. vertailuaineistosta.

Vapaa-ajanmatkat kotimaassa
(Taulukot 1, 2, 5-12)

Suomalaiset tekivät vuonna 2003 lähes 25 miljoonaa kotimaan vapaa-ajanmatkaa, kun mukaan lasketaan maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen lisäksi mökki- ja vierailumatkat. Tämä on 7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä matkoja tehtiin lähes 4,5 miljoonaa ja lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja runsaat 20 miljoonaa.

Suomalaiset tekivät yli 4 miljoonaa vapaa-ajanmatkaa, joiden aikana yövyttiin hotelleissa, vuokratuissa mökeissä tai muussa maksullisessa majoituksessa. Näiden matkojen lisäksi suomalaiset tekivät 4 miljoonaa matkaa omille mökeilleen ja runsaat 16 miljoonaa vierailumatkaa sukulaisten ja tuttavien luo. Maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen ja vierailumatkojen suosituimmat kohteet olivat Helsinki, Tampere ja Turku. Mökkimatkoja tehtiin eniten Kuusamoon, Mikkeliin ja Kuopioon.

Vapaa-ajanmatkat ulkomaille
(Taulukot 1, 2, 14-22)

Sellaisia vapaa-ajanmatkoja ulkomaille, jotka sisälsivät yöpymisen kohdemaassa, tehtiin vuonna 2003 noin 2,6 miljoonaa, mikä on 2 prosenttia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja tehtiin 1,6 miljoonaa ja lyhyitä 1–3 yöpymisen matkoja vähän alle miljoona.

Kuvio 1. Suomalaisten tekemät yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat 1993–2003
Figure 1. Finns' overnight leisure trips 1993–2003

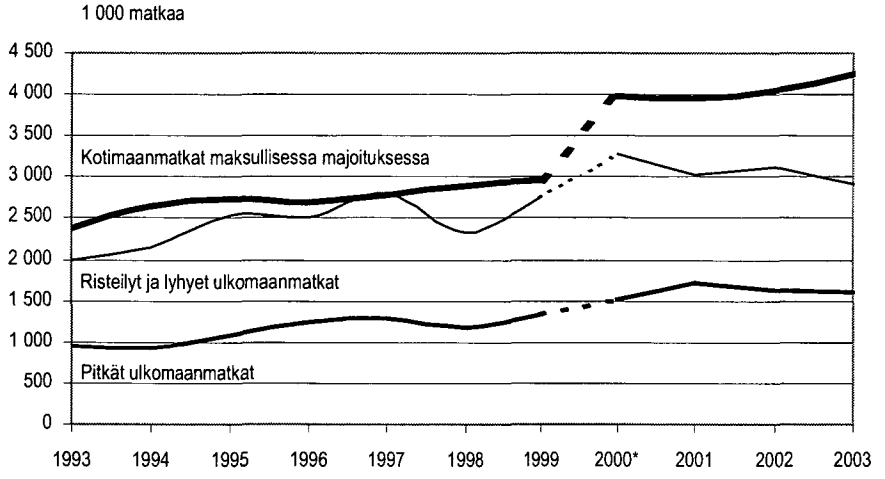

* Vuodesta 2000 lähtien luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien lukujen kanssa tiedonkeruumenetelmän muutoksen vuoksi

Ulkomaan vapaa-ajanmatkoja tehtiin vuonna 2003 edellisten vuosien tapaan eniten Viroon, Espanjaan, Ruotsiin, Venäjälle ja Kreikkaan. Näihin suosituimpiin maihin tehtiin 61 prosenttia matkoista. Näihin maihin suuntautuneesta matkailusta lisääntyi ainoastaan Viroon suuntautunut matkailu ja eniten väheni Venäjälle suuntautunut matkailu.

Vapaa-ajanristeilyjä suomalaiset tekivät 1,9 miljoonaa, mikä on 9 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2002. Risteilyillä yövytään vain laivalla. Jos matkan aikana yövytään kohdemaassa, luokitellaan matka ulkomaanmatkaksi. Risteilyt, jotka eivät sisällä yhtään yöpymistä, luokitellaan päivämatkoiksi. Ruotsiin tehtiin lähestulkoon miljoona risteilyä ja Viroon 865 000. Maissakäynnit olivat Viron-risteilyjen yhteydessä yleisempiä kuin Ruotsin-risteilyjen yhteydessä. Viron-risteilyistä 63 prosenttia sisälsi maissakäynnin ja Ruotsin-risteilyistä 45 prosenttia.

Vuonna 2003 vapaa-ajan päivämatkoja ulkomaille tehtiin 4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002. Yhteensä päivämatkoja tehtiin 409 000. Yli puolet päivämatkoista suuntautui Viroon.

Taulukko 1. 15–74-vuotiaan väestön yöpymisen sisältäneet matkat 1995–2003
Table 1. Overnight trips by persons aged 15 to 74 in 1995–2003

	Tuhansia matkoja - *Thousands of trips*								
	1995	**1996**	**1997**	**1998**	**1999**	**2000** [1]	**2001**	**2002**	**2003**
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips, total*	33 287	31 253	33 561	30 671	33 821	27 602	29 235	31 818	33 469
Vapaa-ajanmatkoja - *Leisure trips*	28 038	26 280	29 873	26 369	29 394	23 741	25 304	27 622	29 067
Työ- ja kokousmatkoja - *Business and professional trips*	5 249	4 973	3 688	4 302	4 427	3 861	3 931	4 196	4 402
KOTIMAANMATKAT - *Domestic trips*	28 140	26 335	28 328	25 928	28 507	21 688	23 410	25 961	27 885
Vapaa-ajanmatkat - *Leisure trips*	24 440	22 535	25 786	22 871	25 304	18 958	20 571	22 861	24 552
Maksullisessa majoituksessa - *With paid accommodation*	2 740	2 684	2 790	2 886	2 971	3 988	3 962	4 044	4 245
Lyhyet matkat, 1–3 yötä - *Short trips, 1–3 nights*	1 950	1 940	2 021	2 142	2 177	2 995	3 013	3 009	3 175
Pitkät matkat, vähintään 4 yötä - *Long trips, 4 or more nights*	790	744	769	744	794	993	949	1 034	1 070
Matkat omalle mökille ja vierailut sukulaisten tai tuttavien luo - *Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives*	21 700	19 851	22 996	19 985	22 333	14 970	16 609	18 818	20 308
Lyhyet matkat, 1–3 yötä - *Short trips, 1–3 nights*	19 100	17 560	20 637	17 709	19 694	12 209	13 442	15 554	16 936
Pitkät matkat, vähintään 4 yötä - *Long trips, 4 or more nights*	2 600	2 291	2 359	2 276	2 639	2 761	3 167	3 264	3 371
Työ- ja kokousmatkat kotimaassa *Domestic business and professional trips*	3 700	3 800	2 542	3 057	3 203	2 730	2 839	3 100	3 332
ULKOMAANMATKAT - *Outbound trips*	5 147	4 918	5 233	4 743	5 314	5 914	5 825	5 857	5 585
Vapaa-ajanmatkat, yöpyminen kohdemaassa *Leisure trips, overnight in country of destination*	1 626	1 846	1 915	1 748	2 144	2 396	2 646	2 662	2 601
Lyhyet matkat, 1–3 yötä - *Short trips, 1–3 nights*	550	601	627	582	817	890	936	1 030	992
Pitkät matkat, vähintään 4 yötä - *Long trips, 4 or more nights*	1 076	1 245	1 288	1 166	1 327	1 506	1 710	1 632	1 610
Työ- ja kokousmatkat, yöpyminen kohdemaassa *Business and professional trips, overnight in country of destination*	1 264	856	786	1 035	1 045	902	861	908	884
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla *Cruises, overnight on board only*	2 257	2 216	2 532	1 960	2 125	2 616	2 318	2 287	2 100
Vapaa-ajanristeilyt - *Leisure cruises*	1 972	1 899	2 172	1 750	1 946	2 387	2 087	2 099	1 914
Työ- ja kokousristeilyt - *Business and professional cruises*	285	317	360	210	179	229	231	188	186
Maissakäyntejä - *Visits ashore*	1 546	1 531	1 340	1 084	1 169	1 446	1 213	1 204	1 142

[1] Vuodesta 2000 lähtien luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien lukujen kanssa tiedonkeruumenetelmän muutoksen vuoksi.
The figures since the year 2000 are not comparable with the figures for previous years due to the change in the data collection method.

Työ- ja kokousmatkat
(Taulukot 1, 24-27)

Kotimaan työmatkoja tehtiin vuonna 2003 noin 3,3 miljoonaa. Tämä on 8 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Suomalaiset tekivät vuonna 2003 noin 3 prosenttia edellisvuotta vähemmän työmatkoja ulkomaille. Matkoja tehtiin 884 000. Eniten työmatkoja tehtiin edelleen Ruotsiin, Saksaan ja Viroon. Ruotsiin matkoja tehtiin 138 000, Saksaan 119 000 ja Viroon 114 000.

Työ- ja kokousristeilyjä tehtiin 186 000. Ruotsiin tehtyjä työristeilyjä oli kaikkiaan 89 000 ja Viroon 85 000. Näistä 78 prosenttia, eli 146 000 työ- tai kokousristeilyä, oli laivalla pidettyjä kokouksia tai seminaareja. Ulkomaille tehtiin lisäksi 100 000 työhön liittyvää päivämatkaa.

Taulukko 2. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat matkaryhmittäin sukupuolen, iän ja asuinalueen mukaan vuonna 2003
Table 2. Overnight leisure trips by type of trip, sex, age and area of residence in 2003

	Kotimaanmatkat *Domestic trips*		**Ulkomaanmatkoja** *Trips abroad*	
	Maksullisessa majoituksessa *With paid accommodation*	Mökki- ja vierailumatkat *Trips to free-time residence and visits to friends and relatives*	Yöpyminen kohdemaassa *Overnight stay abroad*	Risteilyt, yöpyminen vain laivalla *Cruises, overnight on board only*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	4 245 000	20 308 000	2 601 000	1 914 000
Sukupuoli - *Sex*				
Mies - *Male*	2 241 000	10 061 000	1 290 000	913 000
Nainen - *Female*	2 003 000	10 247 000	1 312 000	1 001 000
Ikä - *Age*				
15 - 24	572 000	4 571 000	303 000	328 000
25 - 34	656 000	4 552 000	410 000	290 000
35 - 44	1 054 000	3 468 000	481 000	339 000
45 - 54	1 047 000	3 496 000	626 000	357 000
55 - 64	642 000	2 927 000	549 000	342 000
65 - 74	274 000	1 293 000	232 000	259 000
Asuinalue - *Area of residence*				
Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*	725 000	3 999 000	794 000	509 000
Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*	1 960 000	9 927 000	1 060 000	838 000
Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*	729 000	3 200 000	357 000	250 000
Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*	831 000	3 182 000	391 000	317 000

Matkustaneet henkilöt
(Taulukot 3, 4, 13, 23, 28)

Vuotta 2003 koskevat tiedot matkustaneista henkilöistä on saatu erillisellä työvoimatutkimuksen yhteydessä tehdyllä tutkimuksella. Henkilöitä koskevat tiedot ovat siis eri tutkimuksesta ja otoksesta kuin matkoja koskevat tiedot. Tiedot perustuvat 1 706 haastatteluun.

Matkustaneiden henkilöiden lukumäärä pysyttelee melko vakaana vuodesta toiseen. Vuoden 2003 aikana 3,5 miljoonaa eli 90 prosenttia 15–74-vuotiaista suomalaisista teki ainakin yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Mukaan on laskettu kaikki kotimaan- ja ulkomaanmatkat, myös mökki-, vierailu- ja työmatkat.

Matkailuaktiivisuus vaihteli taustamuuttujien mukaan

Matkailuaktiivisuus vaihteli jonkin verran eri taustamuuttujien mukaan. Ikäryhmittäin tarkasteltuna ei suuria muutoksia edellisestä vuodesta ole havaittavissa. Ikäluokista 15–24-vuotiaat, 25–34-vuotiaat ja 35–44-vuotiaat ainakin yhden yöpymisen sisältäneen matkan teki yli 90 prosenttia. Matkailuaktiivisuus vähenee iän karttuessa; 65–74-vuotiaista yöpymisen sisältäneitä matkoja teki 79 prosenttia.

Asuinalueittain tarkasteltuna havaitaan, että kaupunkilaisissa oli enemmän matkailijoita kuin kuntalaisissa. Näin sekä määrällisesti että asukaslukuun suhteutettuna. Maakunnan väkilukuun suhteutettuna eniten matkailijoita vuonna 2003 oli Ahvenanmaalla ja Etelä-Karjalassa. Näiden maakuntien 15–74-vuotiaasta väestöstä yli 95 prosenttia teki vähintään yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Matkailuaktiivisuus oli pienintä Etelä-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Näiden maakuntien väestöstä alle 85 prosenttia teki vähintään yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Kaikista matkustaneista joka neljäs oli Uudeltamaalta.

Taulukko 3. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat matkaryhmittäin vuonna 2003
Table 3. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip in 2003

	Miehet *Male*	Naiset *Female*	Yhteensä *Total*
YÖPYMISEN SISÄLTÄNEITÄ MATKOJA TEHNEITÄ *Persons having made a trip with overnight stay*	1 732 000	1 815 000	3 547 000
Kotimaan vapaa-ajanmatkoja maksullisessa majoituksessa *Domestic leisure trips with paid accommodation*	840 000	818 000	1 658 000
Lyhyitä matkoja, 1–3 yötä - *Short trips, 1–3 nights*	722 000	659 000	1 381 000
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yötä - *Long trips, 4 or more nights*	285 000	318 000	604 000
Matkoja omalle mökille tai vierailumatkoja sukulaisten tai tuttavien luo - *Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives*	1 394 000	1 571 000	2 965 000
Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille - *Leisure trips abroad*	729 000	787 000	1 516 000
Lyhyitä matkoja, 1–3 yötä - *Short trips, 1–3 nights*	411 000	388 000	798 000
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yötä - *Long trips, 4 or more nights*	498 000	605 000	1 103 000
Työ- ja kokousmatkoja (pl. työ- ja kokousristeilyt) *Business and professional trips (excl. business and professional cruises)*	529 000	327 000	856 000
Kotimaassa - *Domestic trips*	415 000	280 000	695 000
Ulkomaille - *Abroad*	260 000	119 000	378 000
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla (ml. työ- ja kokousristeilyt) *Cruises, overnight on board only (incl. business and professional cruises)*	644 000	701 000	1 346 000

Tutkimuksen mukaan myös koulutuksella oli vaikutusta matkailuaktiivisuuteen. Korkea-asteen koulutuksen omaavista henkilöistä 97 prosenttia teki vähintään yhden yöpymisen sisältäneen matkan. Henkilöistä, joilla oli perusasteen koulutus, matkoja teki 85 prosenttia. Matkan tehneiden osuus vaihteli myös sosioekonomisen aseman mukaan. Aktiivisimpia olivat toimihenkilöt ja opiskelijat, kun taas eläkeläisistä ei niin moni matkustanut.

Taulukko 4. Matkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003
Table 4. Persons aged 15 to 74 having travelled in 2003

	Yöpymisen sisältäneitä matkoja tai päivämatkoja ulkomaille *Trips with overnight stay or same-day visits abroad*		Yöpymisen sisältäneitä matkoja *Trips with overnight stay*	
	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - *Number of persons*	3 556 000	91	3 547 000	90
Sukupuoli - *Sex*				
Mies - *Male*	1 734 000	89	1 732 000	89
Nainen - *Female*	1 822 000	93	1 815 000	92
Ikä - *Age*				
15 - 24	620 000	95	620 000	95
25 - 34	613 000	96	609 000	95
35 - 44	709 000	94	706 000	94
45 - 54	724 000	90	722 000	89
55 - 64	543 000	86	543 000	86
65 - 74	347 000	79	347 000	79
Koulutus - *Education*				
Perusaste - *Lower secondary education*	1 131 000	85	1 129 000	85
Keskiaste - *Upper secondary education*	1 407 000	91	1 403 000	91
Korkea-aste - *Tertiary education*	1 018 000	97	1 016 000	97
Asuinalue - *Area of residence*				
Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*	703 000	93	700 000	93
Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*	1 587 000	92	1 583 000	92
Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*	560 000	86	560 000	86
Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*	707 000	88	704 000	88
Kotitaloustyyppi - *Type of household*				
Yksinasuvat - *Singles*	726 000	87	724 000	87
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*	1 052 000	94	1 047 000	93
Muut kotitaloudet - *Other households*	1 778 000	91	1 776 000	90
Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*				
Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*	201 000	95	199 000	93
Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*	528 000	99	528 000	99
Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*	720 000	95	716 000	95
Työntekijät - *Manual workers*	695 000	90	695 000	90
Maanviljelijät - *Farmers*	82 000	88	82 000	88
Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*	366 000	95	366 000	95
Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*	591 000	79	591 000	79
Muut kotona olevat - *Other economically not active*	305 000	89	303 000	88
Muu tai tuntematon - *Other or unknown*	68 000	100	68 000	100

Kotimaan matkoja maksullisessa majoituksessa tehneiden suomalaisten määrä kasvoi edellisestä vuodesta 100 000 henkilöllä. Vähintään yhden tällaisen matkan tehneitä oli 1,7 miljoonaa, joka vastaa 42 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä. Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille tehneiden osuus väestöstä kasvoi 39 prosenttiin edellisen vuoden 37 prosentista.

Yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja (pl. kotimaan ilmaismajoitusmatkat) *Leisure trips with overnight stay (excl. domestic trips in free accommodation)*		15–74-vuotias väestö *Population aged 15 to 74*	
Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*		
2 773 000	71	3 921 000	**HENKILÖITÄ YHTEENSÄ** - *Number of persons*
			Sukupuoli - *Sex*
1 366 000	70	1 956 000	Mies - *Male*
1 407 000	72	1 965 000	Nainen - *Female*
			Ikä - *Age*
470 000	72	650 000	15 - 24
506 000	79	641 000	25 - 34
591 000	79	750 000	35 - 44
555 000	69	807 000	45 - 54
405 000	64	632 000	55 - 64
247 000	56	441 000	65 - 74
			Koulutus - *Education*
813 000	61	1 334 000	Perusaste - *Lower secondary education*
1 091 000	71	1 542 000	Keskiaste - *Upper secondary education*
870 000	83	1 045 000	Korkea-aste - *Tertiary education*
			Asuinalue - *Area of residence*
569 000	75	755 000	Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*
1 256 000	73	1 719 000	Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*
439 000	68	648 000	Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*
509 000	64	800 000	Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*
			Kotitaloustyyppi - *Type of household*
535 000	64	835 000	Yksinasuvat - *Singles*
862 000	77	1 124 000	Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*
1 376 000	70	1 962 000	Muut kotitaloudet - *Other households*
			Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*
164 000	77	213 000	Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*
461 000	86	535 000	Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*
610 000	81	754 000	Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*
518 000	67	776 000	Työntekijät - *Manual workers*
63 000	68	93 000	Maanviljelijät - *Farmers*
281 000	73	387 000	Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*
409 000	55	750 000	Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*
209 000	61	345 000	Muut kotona olevat - *Other economically not active*
59 000	87	68 000	Muu tai tuntematon - *Other or unknown*

Review of the year 2003

Trips

The data relating to trips were obtained by means of telephone interviews made each month. The data for 2003 are based on 20,760 interviews. In the interviews target persons aged 15 to 74 were inquired about trips having terminated during the two preceding months. Data on the numbers of trips for each month were obtained from two different samples. The data concerning each month are thus composed of the actual data and the so-called reference data.

Domestic leisure trips
(Tables 1, 2, 5-12)

In 2003 Finnish residents made almost 25 million domestic leisure trips, including, in addition to trips with paid accommodation, trips to free-time residences and visits to friends and relatives. This is seven per cent more than in 2002. Long trips with at least four overnights numbered nearly four and a half million and short trips with 1 to 3 overnights over 20 million.

Finns made over four million leisure trips including overnight stays at hotels, rented cottages or in other paid accommodation. In addition to these, Finnish residents made four million trips to their own free-time residences and about 16 million visits to friends and relatives. The most popular destinations for trips with paid accommodation and for visits to friends and relatives were Helsinki, Tampere and Turku. Trips to free-time residences were the most often directed to Kuusamo, Mikkeli and Kuopio.

Leisure trips abroad
(Tables 1, 2, 14-22)

In 2003 the number of such leisure trips abroad that included overnight stays in the country of destination was about 2.6 million, which is two per cent less than one year previously. Long trips with at least four overnight stays totalled 1.6 million and short trips with 1 to 3 overnights almost a million.

The most popular destinations of leisure trips in 2003 were Estonia, Spain, Sweden, Russia and Greece - as they have been in the previous years. 61 per cent of all outbound leisure trips with overnight stays were made to these top five countries. Of these countries, only travelling to Estonia increased and travelling to Russia decreased the most.

Finnish residents made 1.9 million cruises, which is nine per cent less than in 2002. Cruises include overnights on board only. If trips comprise overnight stays in the country of destination, they are classified as trips abroad. Cruises that do not include any overnight stays are counted as same-day trips. Nearly one million cruises were undertaken to Sweden and 865,000 to Estonia. Visits ashore were more common with cruises to Estonia than with those to Sweden. 63 per cent of cruises to Estonia included visits ashore and 45 per cent of cruises to Sweden.

In 2003 four per cent more same-day leisure trips abroad were made than in 2002. In all, same-day trips abroad numbered 409,000. Over half of them were to Estonia.

Business and professional trips
(Tables 1, 24-27)

Around 3.3 million business and professional trips were made within Finland in 2003. This is up by eight per cent from the previous year.

In 2003 Finnish residents made around three per cent less business and professional trips abroad than the year before. The number of trips was 884,000. The highest numbers of business trips were still destined to Sweden, Germany and Estonia. Trips to Sweden numbered 138,000, to Germany 119,000 and to Estonia 114,000.

The number of business cruises was 186,000. Altogether 89,000 work-related cruises were made to Sweden and 85,000 cruises to Estonia. About 146,000 or 78 per cent of business trips were meetings or conferences on board. In addition, 100,000 work-connected same-day trips were made abroad.

Persons having travelled
(Tables 3, 4, 13, 23, 28)

The data for 2003 on persons having travelled were obtained by a separate survey made in connection with the Labour Force Survey. The data are thus from a different sample than those concerning trips. The data are based on 1,706 interviews.

The number of persons having travelled remains fairly stable from one year to another. During 2003, 3.5 million, or 90 per cent of Finnish residents aged 15 to 74 made at least one trip involving overnight stay. Included are all domestic and outbound trips as well as trips to one's free-time residences, visits to friends and relatives and business trips.

Travelling activity varied according to background variables

Travelling activity varied somewhat according to background variables. In distributions by age group, no large changes could be seen from the year before. Over 90 per cent of persons in age groups 15 to 24, 25 to 34 and 35 to 44 made at least one trip with overnight stay. Travelling activity lessens with age; 79 per cent of those aged 65 to 74 made trips with overnight stay.

If examined by area of residence, we can see that there were more travellers in people from urban municipalities than from semi-urban and rural municipalities. In proportion to the population of the region, Åland and South Karelia had the most travellers. Over 95 per cent of the population aged 15 to 74 living in those regions made at least one trip with overnight stay. Travelling was the least active in South Ostrobothnia and Kainuu. Less than 85 per cent of the population in these regions had been at least on one trip with overnight stay in 2003. Out of all travellers every fourth was from Uusimaa.

The survey indicates that education also had an impact on how actively people travelled. Of persons with tertiary education 97 per cent made at least one trip with overnight stay. In all, 85 per cent travelled among the population with lower secondary education. The proportion of those having travelled also varied by socio-economic group. Salaried employees and students were the most active, whereas pensioners were the least active.

The number of Finnish residents having made domestic leisure trips with paid accommodation increased by 100,000 from the year before. The number of those having made at least one such trip was 1.7 million, which accounts for 42 per cent of the population aged 15 to 74. The number of persons having made leisure trips abroad grew to 39 per cent from the previous year's 37 per cent.

Vapaa-ajanmatkat kotimaassa vuonna 2003

Kotimaan vapaa-ajanmatkat

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan vuonna 2003 tehtiin lähes 25 miljoonaa kotimaan vapaa-ajanmatkaa. Tämä on 7 prosenttia enemmän kuin vuonna 2002. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä matkoja tehtiin lähes 4,5 miljoonaa ja lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja runsaat 20 miljoonaa. Pitkiä matkoja tehtiin 3 prosenttia ja lyhyitä matkoja 8 prosenttia edellisvuotta enemmän.

Edellisen vuoden tapaan kesäkuukausien aikana tehtiin kotimaanmatkoista lähes 40 prosenttia. Tammi–toukokuussa tehtiin noin kolmannes kotimaanmatkoista ja syyskaudella runsas neljännes. Mökkimatkailu oli vilkkaudeltaan edellisvuoden tasoa. Vierailumatkoja tehtiin kymmenisen prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna ja maksullisen majoituksen sisältäneitä matkoja viisi prosenttia vertailuvuotta enemmän.

Taulukko 5. Kotimaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2003
Table 5. Domestic leisure trips by month of ending and number of overnights in 2003

	Matkat maksullisessa majoituksessa *Trips with paid accommodation*			**Matkat omalle mökille** *Trips to own free-time residence*		
	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 070 000	3 175 000	4 245 000	922 000	3 001 000	3 923 000
Matkan päättymiskuukausi *Trips by month of ending*						
Tammikuu - *January*	52 000	189 000	241 000	28 000	124 000	153 000
Helmikuu - *February*	82 000	205 000	287 000	30 000	136 000	166 000
Maaliskuu - *March*	119 000	174 000	294 000	45 000	147 000	192 000
Huhtikuu - *April*	112 000	210 000	322 000	66 000	213 000	279 000
Toukokuu - *May*	34 000	226 000	260 000	63 000	331 000	395 000
Kesäkuu - *June*	109 000	325 000	434 000	133 000	366 000	499 000
Heinäkuu - *July*	251 000	623 000	874 000	257 000	430 000	688 000
Elokuu - *August*	120 000	432 000	552 000	130 000	361 000	490 000
Syyskuu - *September*	72 000	230 000	301 000	56 000	252 000	308 000
Lokakuu - *October*	39 000	210 000	248 000	40 000	279 000	319 000
Marraskuu - *November*	39 000	204 000	242 000	29 000	224 000	254 000
Joulukuu - *December*	42 000	146 000	189 000	44 000	137 000	180 000
Matkan kesto - *Number of overnight stays*						
1 yö - *1 night*		1 275 000	1 275 000		688 000	688 000
2 yötä - *2 nights*		1 381 000	1 381 000		1 796 000	1 796 000
3 yötä - *3 nights*		519 000	519 000		517 000	517 000
4 yötä - *4 nights*	280 000		280 000	270 000		270 000
5 yötä - *5 nights*	224 000		224 000	130 000		130 000
6 yötä - *6 nights*	199 000		199 000	73 000		73 000
7 yötä - *7 nights*	239 000		239 000	179 000		179 000
8–14 yötä - *8–14 nights*	110 000		110 000	183 000		183 000
Vähintään 15 yötä - *15 nights or more*	17 000		17 000	88 000		88 000
Yöpymisiä keskimäärin matkalla *Overnights on average*	6,2	1,8	2,9	9,3	1,9	3,7

Matkat maksullisessa majoituksessa
(Taulukot 5-10)

Kotimaan vapaa-ajanmatkoja, joiden aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa, tehtiin vuonna 2003 runsaat neljä miljoonaa eli noin 200 000 matkaa enemmän kuin edellisinä kolmena vuotena. Matkoista joka neljäs oli pitkä, vähintään neljä yöpymistä sisältänyt matka. Loput vähän yli kolme miljoonaa matkaa oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja. Lyhyillä matkoilla yövyttiin keskimäärin 1,8 ja pitkillä 6,2 yötä.

Suosituimmat kohdemaakunnat vuonna 2003 olivat Uusimaa ja Lappi. Matkojen määrä Lappiin kasvoi 18 prosenttia eli 556 000 matkaan. Matkoja Uudellemaalle tehtiin 579 000 eli kuusi prosenttia edellisvuotta enemmän. Pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja tehtiin eniten Lappiin. Pohjois-Pohjanmaalle suuntautui niin ikään runsaasti pitkiä matkoja, mutta myös lyhyitä matkoja. Lyhyistä matkoista lähes 40 prosenttia kohdistui kuitenkin eteläisempään Suomeen: Uudellemaalle, Pirkanmaalle ja Varsinais-Suomeen. Suosituimmat kohdemaakunnat ovat pysyneet samoina viime vuosien aikana.

Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo *Visits to friends and relatives*			**Kaikki kotimaan vapaa-ajanmatkat** *All domestic leisure trips*			
Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*	
2 449 000	13 935 000	16 385 000	4 441 000	20 111 000	24 552 000	**MATKOJA YHTEENSÄ** - *Trips total*
						Matkan päättymiskuukausi *Trips by month of ending*
157 000	1 000 000	1 157 000	237 000	1 313 000	1 551 000	Tammikuu - *January*
138 000	1 025 000	1 163 000	250 000	1 366 000	1 616 000	Helmikuu - *February*
136 000	928 000	1 064 000	300 000	1 249 000	1 550 000	Maaliskuu - *March*
190 000	1 119 000	1 309 000	368 000	1 542 000	1 910 000	Huhtikuu - *April*
112 000	1 175 000	1 286 000	209 000	1 732 000	1 941 000	Toukokuu - *May*
287 000	1 264 000	1 551 000	529 000	1 955 000	2 484 000	Kesäkuu - *June*
510 000	1 762 000	2 272 000	1 018 000	2 815 000	3 834 000	Heinäkuu - *July*
268 000	1 426 000	1 695 000	518 000	2 219 000	2 737 000	Elokuu - *August*
113 000	1 024 000	1 137 000	241 000	1 506 000	1 746 000	Syyskuu - *September*
144 000	1 074 000	1 218 000	223 000	1 563 000	1 785 000	Lokakuu - *October*
101 000	1 019 000	1 120 000	169 000	1 447 000	1 616 000	Marraskuu - *November*
294 000	1 120 000	1 414 000	380 000	1 403 000	1 783 000	Joulukuu - *December*
						Matkan kesto - *Number of overnight stays*
	5 116 000	5 116 000		7 079 000	7 079 000	1 yö - *1 night*
	6 613 000	6 613 000		9 790 000	9 790 000	2 yötä - *2 nights*
	2 207 000	2 207 000		3 243 000	3 243 000	3 yötä - *3 nights*
866 000		866 000	1 416 000		1 416 000	4 yötä - *4 nights*
502 000		502 000	856 000		856 000	5 yötä - *5 nights*
258 000		258 000	530 000		530 000	6 yötä - *6 nights*
422 000		422 000	840 000		840 000	7 yötä - *7 nights*
318 000		318 000	611 000		611 000	8–14 yötä - *8–14 nights*
84 000		84 000	189 000		189 000	Vähintään 15 yötä - *15 nights or more*
6,5	1,8	2,5	7,0	1,8	2,8	**Yöpymisiä keskimäärin matkalla** *Overnights on average*

Helsinki, Tampere ja Turku olivat maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen suosituimmat kohdekunnat. Helsinkiin tehtiin 436 000 matkaa, mikä on 10 prosenttia kaikista matkoista maksullisessa majoituksessa. Tampereelle tehtiin 289 000 ja Turkuun 195 000 matkaa.

Maksullisen majoituksen sisältäneistä matkoista kaupunkeihin suuntautui lähes 70 prosenttia. Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat kohdistuivat pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja useammin kaupunkeihin. Lyhyistä matkoista kolme matkaa neljästä oli kaupunkimatka. Pitkistä matkoista kaupunkimatkoja oli 45 prosenttia.

Maksullisen majoituksen sisältäneitä matkoja tehtiin lukumääräisesti eniten, eli noin 900 000, Uudeltamaalta, mutta asukasta kohden suhteutettuna matkoja tehtiin eniten Keski-Pohjanmaalta edellisvuoden tapaan ja seuraavaksi eniten Kainuusta ja Pohjois-Savosta. Etelä-Savosta, Pohjois-Karjalasta ja Itä-Uudeltamaalta tehtiin tällaisia matkoja vähiten asukasta kohden. (Kuvio 4.)

Matkoja Lappiin tehtiin eniten Uudeltamaalta ja Pohjois-Pohjanmaalta. Näiden maakuntien osuus yhteensä oli kolmannes Lapin kaikista maksullisen majoituksen sisältäneistä suomalaisten matkoista; Lapin sisäisiä matkoja oli joka kymmenes matka.

Taulukko 6. Kotimaan vapaa-ajanmatkat kohdemaakunnan mukaan vuonna 2003
Table 6. Domestic leisure trips by region of destination in 2003

	Matkat maksullisessa majoituksessa *Trips with paid accommodation*			**Matkat omalle mökille** *Trips to own free-time residence*		
	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 070 000	3 175 000	4 245 000	922 000	3 001 000	3 923 000
Kohdemaakunta - *Region of destination*						
Uusimaa	45 000	534 000	579 000	47 000	170 000	217 000
Itä-Uusimaa	..	19 000	19 000	10 000	68 000	79 000
Kanta-Häme	13 000	83 000	96 000	23 000	122 000	144 000
Päijät-Häme	15 000	113 000	128 000	33 000	180 000	213 000
Kymenlaakso	..	87 000	94 000	42 000	163 000	205 000
Etelä-Karjala - *South Karelia*	13 000	56 000	68 000	43 000	176 000	219 000
Varsinais-Suomi	41 000	304 000	345 000	68 000	249 000	317 000
Satakunta	23 000	99 000	122 000	25 000	98 000	123 000
Pirkanmaa	37 000	377 000	414 000	80 000	370 000	450 000
Keski-Suomi - *Central Finland*	54 000	198 000	253 000	65 000	260 000	325 000
Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*	18 000	132 000	150 000	28 000	97 000	125 000
Pohjanmaa - *Ostrobothnia*	15 000	104 000	119 000	..	29 000	32 000
Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*	15 000	23 000	37 000	..	16 000	18 000
Etelä-Savo	62 000	189 000	251 000	130 000	308 000	438 000
Pohjois-Savo	73 000	167 000	240 000	52 000	185 000	237 000
Pohjois-Karjala - *North Karelia*	26 000	122 000	148 000	45 000	105 000	150 000
Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*	130 000	248 000	378 000	72 000	185 000	257 000
Kainuu	92 000	77 000	169 000	34 000	86 000	120 000
Lappi - *Lapland*	359 000	197 000	556 000	120 000	126 000	246 000
Ahvenanmaa - *Åland*	31 000	47 000	77 000	..	..	..
Kohdekunnan kuntamuoto - *Municipality type*						
Kaupunki - *Urban municipality*	480 000	2 448 000	2 928 000	263 000	1 015 000	1 278 000
Muu kunta - *Other municipality*	590 000	727 000	1 316 000	659 000	1 986 000	2 645 000

Suomalaiset tekivät kotimaan vapaa-ajanmatkojen varaukset pääasiassa suoraan majoitusliikkeistä ja liikenteenharjoittajilta. Tällä tavoin järjestettiin runsaat 70 prosenttia maksullisen majoituksen sisältäneistä matkoista vuonna 2003. Matkatoimiston palveluja käytettiin vajaassa 15 prosentissa matkoista. Ilman varauksia tehtiin 13 prosenttia matkoista. Pakettimatkoja, jotka sisältävät sekä matkat kohteeseen että majoituksen, oli 7 prosenttia kaikista matkoista. Pakettimatkat sisältyvät matkatoimiston kautta järjestettyihin matkoihin. (Kuvio 2.)

Pitkiin, vähintään neljä yöpymistä sisältäneisiin matkoihin käytettiin rahaa keskimäärin 430 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan majoitus- ja matkustusmenot sekä kaikki muut menot matkan aikana. Tämä tekee 69 euroa päivässä. Lyhyisiin, 1–3 yöpymisen matkoihin rahaa kului keskimäärin 230 euroa henkilöä kohden, mikä on 130 euroa henkilöä ja päivää kohden. Pitkien kotimaanmatkojen kustannukset olivat vuonna 2003 samansuuruiset kuin vuotta aiemmin; lyhyillä matkoilla kustannukset nousivat hieman.

Majoitusmenot olivat matkojen suurin yksittäinen menoerä. Pitkillä ja lyhyillä matkoilla majoitusmenojen osuus oli noin kolmannes kokonaismenoista. Matkustusmenoihin kului runsaat 15 prosenttia matkan kokonaismenoista sekä lyhyillä että pitkillä matkoilla. (Kuvio 3.)

Murtomaahiihtoa harrastettiin noin 370 000 matkalla, mikä on kymmenen prosenttia kaikista maksullisen majoituksen sisältäneistä kotimaan vapaa-ajanmatkoista. Laskettelua harrastettiin 350 000 ja moottorikelkkailua 70 000 matkalla.

Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo *Visits to friends and relatives*			**Kaikki kotimaan vapaa-ajanmatkat** *All domestic leisure trips*			
Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*	
2 449 000	13 935 000	16 385 000	4 441 000	20 111 000	24 552 000	**MATKOJA YHTEENSÄ** - *Trips total*
						Kohdemaakunta - *Region of destination*
339 000	2 220 000	2 559 000	432 000	2 923 000	3 355 000	Uusimaa
35 000	248 000	283 000	45 000	336 000	381 000	Itä-Uusimaa
32 000	432 000	464 000	68 000	636 000	704 000	Kanta-Häme
74 000	635 000	710 000	122 000	928 000	1 050 000	Päijät-Häme
73 000	528 000	601 000	122 000	778 000	901 000	Kymenlaakso
57 000	400 000	457 000	113 000	632 000	745 000	Etelä-Karjala - *South Karelia*
153 000	1 228 000	1 381 000	261 000	1 781 000	2 042 000	Varsinais-Suomi
102 000	634 000	736 000	150 000	832 000	981 000	Satakunta
155 000	1 356 000	1 511 000	272 000	2 103 000	2 375 000	Pirkanmaa
158 000	1 027 000	1 185 000	277 000	1 486 000	1 763 000	Keski-Suomi - *Central Finland*
103 000	623 000	726 000	149 000	852 000	1 000 000	Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*
52 000	244 000	296 000	70 000	377 000	447 000	Pohjanmaa - *Ostrobothnia*
42 000	177 000	219 000	59 000	215 000	275 000	Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*
140 000	759 000	900 000	333 000	1 256 000	1 589 000	Etelä-Savo
173 000	897 000	1 070 000	298 000	1 250 000	1 547 000	Pohjois-Savo
138 000	541 000	679 000	209 000	767 000	976 000	Pohjois-Karjala - *North Karelia*
279 000	1 115 000	1 394 000	480 000	1 548 000	2 029 000	Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*
74 000	343 000	417 000	200 000	505 000	706 000	Kainuu
250 000	514 000	764 000	729 000	837 000	1 565 000	Lappi - *Lapland*
22 000	14 000	36 000	53 000	69 000	122 000	Ahvenanmaa - *Åland*
						Kohdekunnan kuntamuoto - *Municipality type*
1 528 000	9 316 000	10 844 000	2 271 000	12 779 000	15 050 000	Kaupunki - *Urban municipality*
921 000	4 620 000	5 541 000	2 170 000	7 333 000	9 502 000	Muu kunta - *Other municipality*

Maksullisen majoituksen sisältäneillä matkoilla yövyttiin yhteensä 12,3 miljoona kertaa, mikä on kaksi prosenttia enemmän kuin vuonna 2002. Pitkillä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneillä matkoilla yövyttiin 6,7 miljoonaa kertaa. Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat sisälsivät 5,6 miljoonaa yöpymistä.

Hotelleissa yövyttiin yhteensä 5,4 miljoonaa kertaa ja vuokratuissa mökeissä 3,1 miljoonaa kertaa. Sekä hotelliyöpymisiä että yöpymisiä vuokramökeissä oli kahdeksan prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Lomakylissä ja leirintäalueilla yövyttiin yhteensä 2,6 miljoonaa kertaa eli saman verran kuin vuonna 2002.

Kuvio 2. Maksullisen majoituksen sisältäneiden matkojen järjestäminen vuonna 2003
Figure 2. Organisation of trips with paid accommodation in 2003

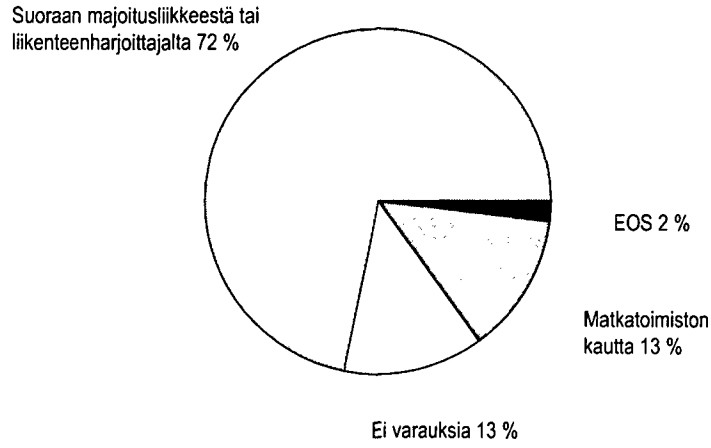

Taulukko 7. Kotimaan vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdekunnat matkatyypeittäin vuonna 2003
Table 7. The most popular municipalities of destination for domestic leisure trips by type of trip in 2003

Matkat maksullisessa majoituksessa *Trips with paid accommodation*		**Mökkimatkat** *Trips to own free-time residence*		**Vierailumatkat sukulaisten tai tuttavien luo** *Visits to friends and relatives*	
Kunta *Municipality*	**Matkoja** *Trips*	**Kunta** *Municipality*	**Matkoja** *Trips*	**Kunta** *Municipality*	**Matkoja** *Trips*
Matkoja yhteensä - *Trips total*	4 245 000	**Matkoja yhteensä** - *Trips total*	3 923 000	**Matkoja yhteensä** - *Trips total*	16 385 000
Helsinki	436 000	Kuusamo	98 000	Helsinki	1 398 000
Tampere	289 000	Mikkeli	68 000	Tampere	801 000
Turku	195 000	Kuopio	55 000	Turku	538 000
Kuusamo	177 000	Tampere	49 000	Jyväskylä	530 000
Kittilä	144 000	Mäntyharju	49 000	Oulu	463 000
Inari	124 000	Asikkala	47 000	Kuopio	420 000
Jyväskylä	120 000	Kuhmoinen	47 000	Lahti	296 000
Kuopio	115 000	Pyhtää	46 000	Pori	263 000
Sotkamo	111 000	Pudasjärvi	46 000	Mikkeli	239 000
Vaasa	104 000	Savitaipale	45 000	Espoo	232 000
Oulu	99 000	Puumala	45 000	Joensuu	191 000
Savonlinna	74 000	Kangasniemi	42 000	Vantaa	183 000
Pori	67 000	Heinola	41 000	Lappeenranta	174 000

Hotelli oli lyhyiden, 1–3 yöpymisen matkojen eniten käytetty majoitusmuoto. Runsaat 60 prosenttia lyhyiden matkojen yöpymisistä oli hotelliyöpymisiä. Pitkillä, vähintään neljän yöpymisen matkoilla yövyttiin useimmiten vuokramökeissä eli kolmannes yöpymisistä tapahtui niissä. Noin joka neljännellä pitkällä matkalla yövyttiin hotellissa.

Suomalaisten matkailu -tutkimus ja Tilastokeskuksen majoitustilasto menevät osittain päällekkäin täydentäen toinen toisiaan. Majoitustilastoon kerätään yöpymistietoja kaiken ikäisiltä suomalaisilta, kun Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa ovat mukana vain 15–74-vuotiaat.

Majoitustilasto ei kuitenkaan sisällä kaikkia yöpymisiä. Sen ulkopuolelle jäävät mm. osa vuokratuista lomamökeistä. Lisäksi tilastossa ei ole mukana tietoja pienissä alle 10 huonetta, mökkiä tai asuntovaunupaikkaa sisältävissä majoitusliikkeissä tapahtuvista yöpymisistä. Tältä osin Suomalaisten matkailu -tutkimus täydentää majoitustilastoa.

Kuvio 3. Menot maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaanmatkoilla vuonna 2003
Figure 3. Expenditure on domestic leisure trips with paid accommodation in 2003

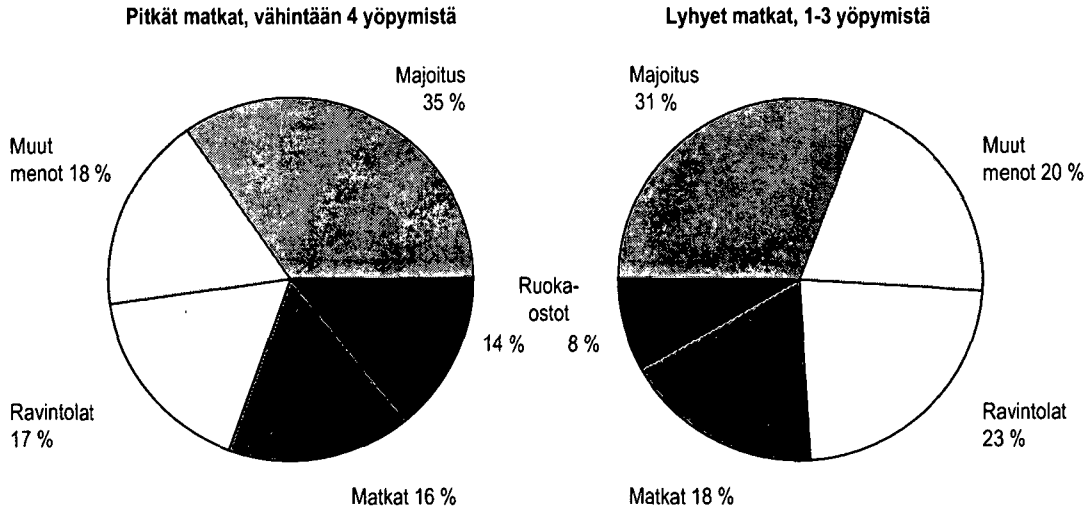

Taulukko 8. Yöpymiset majoitusmuodoittain maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2003
Table 8. Overnights by mode of accommodation in domestic leisure trips with paid accommodation in 2003

	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*
YÖPYMISIÄ YHTEENSÄ - *Total overnights*	6 663 000	5 594 000	12 258 000
Hotelli - *Hotel*	1 861 000	3 497 000	5 358 000
Lomakylä - *Holiday village*	803 000	343 000	1 146 000
Leirintäalue - *Camping site*	928 000	544 000	1 471 000
Vuokrattu mökki - *Rented private holiday cottage*	2 251 000	829 000	3 081 000
Muu maksullinen majoitus - *Other paid accommodation*	585 000	367 000	952 000
Maksuton majoitus - *Free accommodation*	235 000	14 000	249 000

Matkat omalle mökille
(Taulukot 5, 6, 7, 11)

Suomalaiset tekivät vuonna 2003 noin 3,9 miljoonaa matkaa omille mökeilleen. Tämä on lievästi eli kolme prosenttia vähemmän kuin vuonna 2002. Kolme neljästä mökkimatkasta oli lyhyt, 1–3 yöpymisen matka. Lyhyillä mökkimatkoilla yövyttiin keskimäärin 1,9 ja pitkillä 9,3 kertaa. Mökkimatkoista runsaat 40 prosenttia ajoittui kesä–elokuulle.

Mökkimatkoja tehtiin vuonna 2003 eniten Pirkanmaalle ja Etelä-Savoon, joihin suuntautui yhteensä lähes 900 000 matkaa. Mökkimatkoja tehtiin runsaasti myös Keski-Suomeen ja Varsinais-Suomeen. Kumpaankin maakuntaan tehtiin noin 320 000 mökkimatkaa.

Suosituimmat kohdekunnat olivat Kuusamo, Mikkeli ja Kuopio. Tilastokeskuksen Kesämökkitilaston mukaan eniten mökkejä oli Kuusamossa, Tammisaaressa, Mikkelissä ja Mäntyharjulla vuoden 2002 lopussa. Kuopiossa oli kunnista kuudenneksi eniten kesämökkejä.

Taulukko 9. Menot maksullisen majoituksen sisältäneillä kotimaan vapaa-ajanmatkoilla vuonna 2003
Table 9. Expenditure on domestic leisure trips with paid accommodation in 2003

Euroa - *EUR*

Pitkät matkat pl. pakettimatkat, vähintään 4 yöpymistä *Long trips (excl. package tours), 4 or more overnights*	**Kaikki** *All*		**Hotellimajoituksessa** *With hotel accommodation*		**Lappiin** *To Lapland*	
	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*
Majoitus[2] - *Accommodation* [2]	150	24	190	32	180	27
Matkat - *Transport*	70	11	84	14	100	16
Ravintolat - *Restaurants*	74	12	100	16	95	15
Ruokaostokset - *Foodstuff shopping*	60	10	53	9	76	12
Muut ostokset - *Other shopping*	25	4	26	4	22	3
Pääsyliput ja osallistumismaksut - *Admission and participation fees*	12	2	13	2	10	2
Välinevuokrat - *Sport equipment rents*	4	1	3	0	6	1
Hiihtohissit - *Ski lifts*	30	5	16	3	33	5
Muut menot - *Other expenses*	4	1	7	1	4	1
Menot yhteensä - *Total expenditure*	430	69	490	81	530	81

Lyhyet matkat pl. pakettimatkat, 1–3 yöpymistä *Short trips (excl. package tours), 1–3 overnights*	**Kaikki** *All*		**Hotellimajoituksessa** *With hotel accommodation*		**Pääkaupunkiseudulle** *To Helsinki area*	
	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*
Majoitus[2] - *Accommodation* [2]	71	40	78	48	81	52
Matkat - *Transport*	41	23	43	26	47	30
Ravintolat - *Restaurants*	53	30	60	37	67	43
Ruokaostokset - *Foodstuff shopping*	19	11	16	10	16	10
Muut ostokset - *Other shopping*	31	17	39	24	50	32
Pääsyliput ja osallistumismaksut - *Admission and participation fees*	10	6	11	7	15	10
Välinevuokrat - *Sport equipment rents*	1	0	0	0	0	0
Hiihtohissit - *Ski lifts*	3	2	2	1	0	0
Muut menot - *Other expenses*	2	1	1	1	2	1
Menot yhteensä - *Total expenditure*	230	130	250	160	280	180

[2] Matkalla on voitu yöpyä maksullisen majoituksen lisäksi maksuttomassa majoituksessa.
Trips with paid accommodation may also include some overnights in free accommodation.

Uudeltamaalta tehtiin mökkimatkoja 1,3 miljoonaa, mikä on kolmasosa kaikista mökkimatkoista. Väestömäärään suhteutettuna Uudenmaan lisäksi mökkimatkoja tehtiin runsaasti myös Etelä-Karjalasta, Pirkanmaalta ja Pohjois-Pohjanmaalta. Vähiten mökkimatkoja asukasta kohden tehtiin Pohjanmaalta ja Keski-Pohjanmaalta. (Kuvio 5.)

Mökkimatkan aikana käytettiin rahaa henkilöä kohti keskimäärin 20 euroa päivässä. Kustannuksiin on laskettu matkustusmenot kohteeseen, ruokaostokset kotipaikkakunnan ulkopuolella ja muut menot matkan aikana.

Kalastusta harrastettiin 440 000 eli joka kymmenennellä mökkimatkalla. Murtomaahiihtoa harrastettiin 310 000 ja pilkintää 160 000 matkalla. Moottorikelkkailua harrastettiin 140 000 mökkimatkalla.

Vierailumatkat sukulaisten tai tuttavien luo
(Taulukot 5, 6, 7, 12)

Vuonna 2003 vierailumatkoja sukulaisten tai tuttavien luo tehtiin noin 16,4 miljoonaa, mikä on 11 prosenttia edellisvuotta enemmän. Mukana ovat myös muut ilmaismajoitusmatkat (pl. matkat omalle mökille). Vierailumatkoista 13,9 miljoonaa eli 85 prosenttia oli lyhyitä, 1–3 yöpymistä sisältäneitä matkoja. Vierailumatkoista kolmannes tehtiin kesä–elokuun aikana. Myös joulukuulle ajoittui runsaasti vierailumatkoja. Vierailumatkat sisälsivät keskimäärin 2,5 yöpymistä.

Vierailumatkoja tehtiin eniten Uudellemaalle, jonne suuntautui 2,6 miljoonaa matkaa. Tämä on 15 prosenttia kaikista vierailumatkoista. Vajaa viidennes Uudenmaan-matkoista oli maakunnan sisäisiä matkoja. Seuraavaksi suosituimmat kohdemaakunnat olivat Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa ja Varsinais-Suomi.

Vierailumatkoista 65 prosenttia suuntautui kaupunkeihin. Helsinki, Tampere ja Turku olivatkin suosituimmat kohdekunnat. Helsinkiin tehtiin 1,4 miljoonaa vierailumatkaa, Tampereelle 0,8 ja Turkuun 0,5 miljoonaa vierailumatkaa. Näistä Helsinki lisäsi suosiotaan eniten edellisvuodesta.

Vierailumatkoista 3,6 miljoonaa tehtiin Uudeltamaalta. Pirkanmaalta, Varsinais-Suomesta ja Pohjois-Pohjanmaalta tehtiin yhteensä neljä miljoonaa matkaa eli runsas neljännes. Asukasta kohden suhteutettuna eniten matkoja tehtiin Keski-Suomesta, Pohjois-Pohjanmaalta, Pohjois-Savosta ja Pirkanmaalta. Vähiten vierailumatkoja suhteessa väkilukuun tehtiin Pohjanmaalta ja Itä-Uudeltamaalta. (Kuvio 5.)

Vierailumatkojen aikana käytettiin rahaa keskimäärin 32 euroa päivässä henkilöä kohden. Matkustusmenot olivat suurin yksittäinen menoerä eli vajaa puolet kustannuksista. Ruokaostokset olivat noin kolmannes menoista.

Vierailumatkoilla suosituin harrastus oli murtomaahiihto. Sitä harrastettiin 540 000 matkalla, mikä on kolme prosenttia kaikista vierailumatkoista. Laskettelua harrastettiin 250 000 ja moottorikelkkailua 190 000 vierailumatkalla. Kalastusta harrastettiin 490 000 ja pilkintää 180 000 matkalla.

Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Tiehallinnon toimeksiannosta tehdyn Henkilöliikennetutkimuksen 1998–1999 mukaan kesämökille tehtiin vuodessa keskimäärin yhdeksän edestakaista matkaa henkilöä kohden. Henkilöliikennetutkimuksessa kohdehenkilöiltä kysyttiin matkoja "käytössä olevaan mökkiin", mikä on laajempi käsite kuin Suomalaisten matkailu -tutkimuksen "matkat omalle mökille". Lisäksi selvityksessä otettiin huomioon myös päivämatkat sekä matkat, jotka kuuluvat "tavanomaisen elinpiiriin". Tällaiset matkat jäävät Suomalaisten matkailu -tutkimuksen ulkopuolelle.

Kesämökkibarometrin 2003 mukaan kesämökki oli kyselyyn vastanneiden kotitalouksien omassa käytössä keskimäärin 72 vuorokautta vuodessa. Suosituimpana lomakuukautena heinäkuussa mökkiä käytettiin keskimäärin 17 vuorokautta.

Kesämökin sijainnin mukaan tarkasteltuna kesämökin käyttöaste (oma käyttö) oli suurinta Kymenlaaksossa, Pirkanmaalla, Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä. Näissä maakunnissa mökin käyttöaste oli keskimäärin yli 80 vuorokautta vuodessa. Vähäisintä mökin käyttö oli Lapissa ja Pohjanmaan seudulla, missä mökillä vietettiin vuodessa keskimäärin alle 60 vuorokautta. Pitkät mökkimatkat rajoittavat luonnollisesti mökkimatkojen tiheyttä. Esimerkiksi Lapissa sijaitsevien kesämökkien omistajista yli neljäsosa asui Oulun läänin eteläpuolella, joista puolet Uudellamaalla. Keskimääräinen mökkimatka oli mökkibarometrin mukaan kuitenkin vain 110 kilometriä. Puolella mökkiläisistä vakituisen asunnon ja vapaa-ajan asunnon välinen etäisyys oli alle 50 km.

Kaksi mökkiläistä kolmesta arvioi kesämökin käyttönsä pysyvän ennallaan tutkimusajankohtaa (syksy 2003) seuraavan vuoden aikana. Joka neljäs arvioi mökin käyttönsä lisääntyvän jonkin verran ja muutama prosentti hiukan vähenevän.

Tilastokeskuksen Kesämökit 2002 -tilaston mukaan kesämökkejä oli vuoden 2002 lopussa 461 000. Eniten mökkejä on Kuusamossa, Tammisaaressa, Mikkelissä ja Mäntyharjulla. Maakunnista eniten mökkejä on Varsinais-Suomessa, Pirkanmaalla ja Etelä-Savossa, joissa kaikissa on yli 40 000 mökkiä. Kesämökeistä kolmannes sijaitsee omistajansa asuinkunnan alueella.

Kesämökeistä 384 000 eli 83 prosenttia on yksityisessä omistuksessa. Loput ovat joko yritysten, yhteisöjen, perikuntien tai ulkomaalaisten omistuksessa. Kesämökin omistaviin asuntokuntiin kuuluu lähes 800 000 suomalaista.

Kotimaan vapaa-ajanmatkat kulkuvälineen mukaan vuonna 2003
Domestic leisure trips by means of transport in 2003

	Matkat maksullisessa majoituksessa *Trips with paid accommodation*	Mökkimatkat *Trips to own free-time residence*	Vierailumatkat *Visits to friends and relatives*	Yhteensä *Total*	%
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	4 245 000	3 923 000	16 385 000	24 552 000	100
Kulkuväline - *Means of transport*					
Henkilö- tai asuntoauto *Passenger car or camper*	3 379 000	3 708 000	12 735 000	19 822 000	81
Linja-auto - *Bus or coach*	377 000	79 000	1 166 000	1 622 000	7
Juna - *Train*	246 000	64 000	2 072 000	2 382 000	10
Laiva tai lautta - *Ferry, passenger line*	62 000	18 000	106 000	186 000	1
Lentokone - *Airplane*	109 000	13 000	180 000	302 000	1
Muu kulkuväline *Other means of transport*	71 000	40 000	127 000	238 000	1

Kotimaan vapaa-ajanmatkoja tehneet henkilöt taustatekijöiden mukaan (Taulukko 13)

Vuonna 2003 vähintään yhden maksullisen majoituksen sisältäneen kotimaan vapaa-ajanmatkan teki noin 1,7 miljoonaa 15–74-vuotiasta suomalaista. Tämä on kaksi viidennestä kaikista ikäryhmään kuuluvista. Matkoja maksullisessa majoituksessa teki lähes 100 000 henkilöä eli kuusi prosenttia enemmän kuin vuonna 2002.

Mökkimatkoja teki joka kolmas väestöstä ja vierailumatkoja noin kaksi kolmesta. Mökkimatkailijoiden määrä väheni 145 000 ja vierailumatkoja tehneiden määrä kasvoi 140 000 henkilöllä.

Mökki- ja vierailumatkoilla naisten osuus matkoja tehneistä oli miehiä jonkin verran suurempi. Matkoilla, joiden aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa, miesten osuus oli hiukan naisten osuutta suurempi.

Matkustusaktiivisuus vaihteli jonkin verran koulutusasteen mukaan. Yli puolet korkea-asteen koulutuksen saaneista teki ainakin yhden maksullisen majoituksen sisältäneen matkan. Perusasteen koulutuksen suorittaneista tällaisen matkan teki noin joka kolmas ja keskiasteen koulutuksen suorittaneista runsaat 40 prosenttia. Mökki- ja vierailumatkojen kohdalla koulutusasteiden väliset erot olivat samansuuntaiset.

Asuinalueittain tarkasteltuna maaseutumaisten, taajaan asuttujen ja ns. muiden kaupunkimaisten kuntien väestöstä ainakin 40 prosenttia teki vähintään yhden maksullisen majoituksen sisältäneen matkan. Tällaisen matkan tehneiden osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna eniten pääkaupunkiseudulla. Vuonna 2003 pääkaupunkiseudun asukkaista teki ainakin yhden matkan maksullisessa majoituksessa 38 prosenttia, mikä on viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Vähintään yhden mökkimatkan teki noin puolet pääkaupunkiseudun väestöstä, muissa kaupunkimaisissa kunnissa asuvista kolmannes sekä taajaan asuttujen ja maaseutumaisten kuntien väestöstä viidennes.

Puolet lapsiperheisiin (perheet, joissa alle 15-vuotiaita lapsia) kuuluvista 15–74-vuotiaista teki ainakin yhden matkan, jonka aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa. Muihin kotitalouksiin kuuluvista (kotitaloudet, joissa ei ole alle 15-vuotiaita, mutta kuitenkin useampia henkilöitä) matkan teki 40 prosenttia. Yksinasuvista tällaisen matkan teki joka kolmas henkilö. Mökkimatkoja tekivät aktiivisimmin muihin kotitalouksiin kuuluvat.

Sosioekonomisen aseman mukaan tarkasteltuna ylemmät toimihenkilöt tekivät maksullisen majoituksen sisältäneitä kotimaanmatkoja muita useammin. Heistä lähes 60 prosenttia teki matkan. Väestömäärään suhteutettuna vähiten maksullisen majoituksen sisältäneitä matkoja tekivät maanviljelijät ja eläkeläiset, mutta heistäkin noin joka kolmas teki tällaisen matkan.

Kuvio 4. Kotimaanmatkat maksullisessa majoituksessa asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2003
Figure 4. Domestic leisure trips with paid accommodation per resident by region of residence in 2003

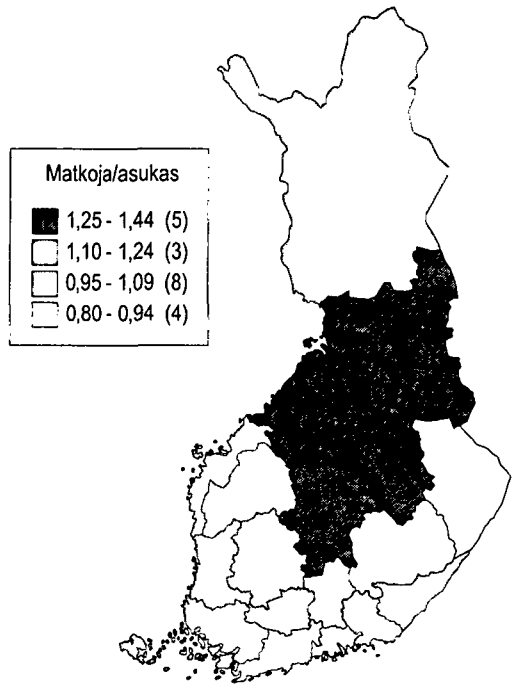

Taulukko 10. Kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2003
Table 10. Domestic leisure trips with paid accommodation by region of residence and destination in Mainland Finland in 2003

		Kohdemaakunta - *Region of destination*					
Asuinmaakunta - *Region of residence*	Yhteensä *Total*	Uusimaa	Päijät-Häme	Varsinais-Suomi	Pirkanmaa	Keski-Suomi *Central Finland*	Etelä-Pohjanmaa *South Ostrobothnia*
Uusimaa	899 000	81 000	48 000	110 000	116 000	78 000	20 000
Itä-Uusimaa	54 000	..	..	..	..	..	..
Kanta-Häme	131 000	..	..	30 000	15 000	10 000	..
Päijät-Häme	130 000	20 000	..	10 000	12 000	..	..
Kymenlaakso	116 000	15 000	..	..	..	..	..
Etelä-Karjala - *South Karelia*	114 000	30 000	..	..	..	..	..
Varsinais-Suomi	296 000	54 000	..	22 000	53 000	..	12 000
Satakunta	185 000	25 000	..	17 000	22 000	13 000	..
Pirkanmaa	365 000	66 000	..	52 000	39 000	22 000	13 000
Keski-Suomi - *Central Finland*	231 000	32 000	12 000	17 000	19 000	10 000	10 000
Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*	161 000	24 000	..	..	17 000	10 000	25 000
Pohjanmaa - *Ostrobothnia*	133 000	15 000	..	..	14 000	15 000	15 000
Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*	78 000	10 000	..	..	..	..	..
Etelä-Savo	100 000	17 000	..	..	..	..	..
Pohjois-Savo	192 000	25 000	..	..	10 000	..	..
Pohjois-Karjala - *North Karelia*	122 000	15 000	..	..	..	..	..
Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*	292 000	37 000	..	12 000	17 000	20 000	10 000
Kainuu	89 000	17 000	..	..	..	..	..
Lappi - *Lapland*	137 000	27 000	..	..	..	..	..
Yhteensä - *Total*	3 825 000	515 000	118 000	313 000	374 000	231 000	138 000

Kuvio 5. Mökki- ja vierailumatkat asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2003
Figure 5. Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives per resident by region of residence in 2003

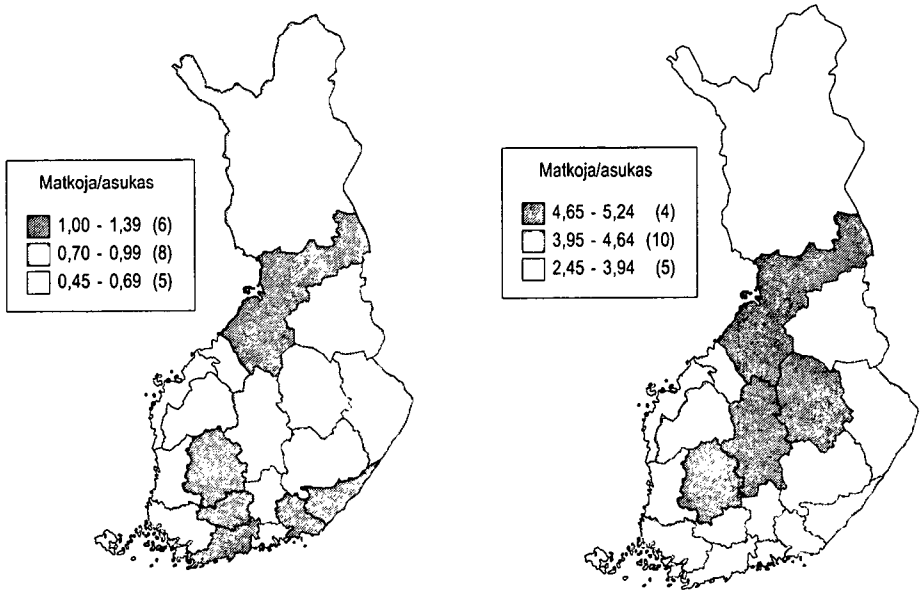

Mökkimatkat Vierailumatkat

Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala *North Karelia*	Pohjois-Pohjanmaa *North Ostrobothnia*	Kainuu	Lappi *Lapland*	Muut maakunnat *Other regions*	**Asuinmaakunta** - *Region of residence*
		Kohdemaakunta - *Region of destination*					
84 000	57 000	20 000	27 000	25 000	91 000	142 000	Uusimaa
..	..	..	..	..	..	..	Itä-Uusimaa
..	..	..	..	..	10 000	27 000	Kanta-Häme
12 000	..	..	..	10 000	20 000	21 000	Päijät-Häme
15 000	10 000	..	14 000	..	17 000	10 000	Kymenlaakso
10 000	..	17 000	..	..	17 000	18 000	Etelä-Karjala - *South Karelia*
22 000	..	..	15 000	..	30 000	61 000	Varsinais-Suomi
..	..	..	20 000	..	33 000	25 000	Satakunta
14 000	15 000	10 000	27 000	17 000	49 000	38 000	Pirkanmaa
..	25 000	..	20 000	15 000	32 000	29 000	Keski-Suomi - *Central Finland*
..	..	..	25 000	..	17 000	20 000	Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*
..	..	..	15 000	..	12 000	30 000	Pohjanmaa - *Ostrobothnia*
..	..	..	..	..	..	15 000	Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*
15 000	10 000	..	..	..	12 000	11 000	Etelä-Savo
17 000	15 000	17 000	30 000	17 000	23 000	15 000	Pohjois-Savo
13 000	20 000	22 000	12 000	10 000	13 000	..	Pohjois-Karjala - *North Karelia*
..	15 000	..	67 000	20 000	68 000	21 000	Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*
..	..	..	24 000	..	17 000	..	Kainuu
..	..	..	24 000	..	51 000	..	Lappi - *Lapland*
230 000	222 000	135 000	349 000	160 000	526 000	514 000	Yhteensä - *Total*

Taulukko 11. Matkat omalle mökille asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2003
Table 11. Trips to own free-time residence by region of residence and destination in Mainland Finland in 2003

	Kohdemaakunta - *Region of destination*						
Asuinmaakunta - *Region of residence*	Yhteensä *Total*	Uusimaa	Päijät-Häme	Kymen-laakso	Etelä-Karjala *South Karelia*	Varsinais-Suomi	Pirkanmaa
Uusimaa	1 300 000	175 000	93 000	68 000	93 000	105 000	118 000
Itä-Uusimaa	56 000	..	..	..	18 000	..	10 000
Kanta-Häme	122 000	..	..	..	..	10 000	22 000
Päijät-Häme	137 000	..	70 000	..	..	..	..
Kymenlaakso	144 000	..	..	86 000	26 000	..	..
Etelä-Karjala - *South Karelia*	117 000	..	13 000	14 000	42 000	..	..
Varsinais-Suomi	258 000	..	..	..	..	156 000	22 000
Satakunta	84 000	..	..	..	..	15 000	12 000
Pirkanmaa	378 000	..	..	..	..	10 000	190 000
Keski-Suomi - *Central Finland*	160 000	..	..	..	..	..	..
Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*	100 000	..	..	..	..	..	20 000
Pohjanmaa - *Ostrobothnia*	47 000	..	..	..	..	..	..
Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*	19 000	..	..	..	..	..	..
Etelä-Savo	65 000	..	..	..	..	..	..
Pohjois-Savo	200 000	..	..	..	..	..	..
Pohjois-Karjala - *North Karelia*	82 000	..	..	..	..	..	..
Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*	269 000	..	..	..	..	..	10 000
Kainuu	45 000	..	..	..	..	..	..
Lappi - *Lapland*	120 000	..	..	..	..	..	..
Yhteensä - *Total*	3 703 000	204 000	201 000	193 000	207 000	298 000	423 000

Taulukko 12. Vierailumatkat sukulaisten ja tuttavien luo asuin- ja kohdemaakunnittain Manner-Suomessa vuonna 2003
Table 12. Visits to friends and relatives by region of residence and destination in Mainland Finland in 2003

	Kohdemaakunta - *Region of destination*						
Asuinmaakunta - *Region of residence*	Yhteensä *Total*	Uusimaa	Päijät-Häme	Varsinais-Suomi	Satakunta	Pirkanmaa	Keski-Suomi *Central Finland*
Uusimaa	3 597 000	401 000	297 000	393 000	138 000	326 000	253 000
Itä-Uusimaa	153 000	19 000	..	15 000	..	14 000	15 000
Kanta-Häme	449 000	80 000	29 000	60 000	27 000	74 000	22 000
Päijät-Häme	553 000	128 000	75 000	32 000	12 000	51 000	37 000
Kymenlaakso	552 000	114 000	32 000	36 000	10 000	52 000	32 000
Etelä-Karjala - *South Karelia*	398 000	110 000	10 000	..	10 000	25 000	10 000
Varsinais-Suomi	1 354 000	326 000	35 000	382 000	152 000	142 000	30 000
Satakunta	603 000	112 000	10 000	98 000	122 000	93 000	22 000
Pirkanmaa	1 520 000	271 000	50 000	116 000	118 000	307 000	135 000
Keski-Suomi - *Central Finland*	984 000	133 000	46 000	34 000	20 000	105 000	237 000
Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*	481 000	83 000	15 000	30 000	10 000	44 000	37 000
Pohjanmaa - *Ostrobothnia*	286 000	48 000	..	22 000	10 000	34 000	19 000
Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*	191 000	24 000	..	..	..	14 000	..
Etelä-Savo	529 000	114 000	..	..	10 000	19 000	58 000
Pohjois-Savo	914 000	145 000	..	12 000	..	32 000	83 000
Pohjois-Karjala - *North Karelia*	543 000	96 000	17 000	..	10 000	17 000	25 000
Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*	1 281 000	105 000	..	15 000	15 000	25 000	64 000
Kainuu	278 000	25 000	..	..	..	..	10 000
Lappi - *Lapland*	557 000	44 000	..	..	..	22 000	..
Yhteensä - *Total*	15 223 000	2 378 000	658 000	1 281 000	688 000	1 401 000	1 101 000

Kohdemaakunta - *Region of destination*

Keski-Suomi *Central Finland*	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala *North Karelia*	Pohjois-Pohjanmaa *North Ostrobothnia*	Lappi *Lapland*	Muut maakunnat *Other regions*	**Asuinmaakunta** - *Region of residence*
104 000	200 000	45 000	44 000	23 000	22 000	210 000	Uusimaa
..	10 000	..	..	..	..	..	Itä-Uusimaa
..	10 000	..	..	..	..	39 000	Kanta-Häme
18 000	20 000	..	..	..	..	..	Päijät-Häme
..	12 000	..	..	..	..	..	Kymenlaakso
..	40 000	..	..	..	..	..	Etelä-Karjala - *South Karelia*
10 000	17 000	..	..	..	..	41 000	Varsinais-Suomi
..	..	..	..	..	..	41 000	Satakunta
34 000	22 000	10 000	..	10 000	20 000	60 000	Pirkanmaa
96 000	..	15 000	..	..	15 000	..	Keski-Suomi - *Central Finland*
..	..	..	..	..	10 000	63 000	Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*
..	..	..	..	..	..	37 000	Pohjanmaa - *Ostrobothnia*
..	..	..	..	..	..	..	Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*
..	37 000	..	..	..	12 000	..	Etelä-Savo
..	33 000	127 000	17 000	..	..	..	Pohjois-Savo
..	..	..	66 000	..	..	..	Pohjois-Karjala - *North Karelia*
..	..	..	..	172 000	30 000	43 000	Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*
..	..	..	..	..	..	26 000	Kainuu
..	..	..	..	..	91 000	..	Lappi - *Lapland*
307 000	415 000	226 000	142 000	244 000	237 000	606 000	Yhteensä - *Total*

Kohdemaakunta - *Region of destination*

Etelä-Pohjanmaa *South Ostrobothnia*	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala *North Karelia*	Pohjois-Pohjanmaa *North Ostrobothnia*	Lappi *Lapland*	Muut maakunnat *Other regions*	**Asuinmaakunta** - *Region of residence*
143 000	280 000	190 000	136 000	158 000	83 000	799 000	Uusimaa
..	..	12 000	..	..	..	49 000	Itä-Uusimaa
..	20 000	15 000	15 000	14 000	15 000	71 000	Kanta-Häme
15 000	46 000	40 000	15 000	10 000	10 000	82 000	Päijät-Häme
..	62 000	35 000	22 000	..	..	152 000	Kymenlaakso
..	48 000	14 000	23 000	..	..	128 000	Etelä-Karjala - *South Karelia*
30 000	19 000	24 000	..	52 000	27 000	128 000	Varsinais-Suomi
33 000	..	..	..	20 000	10 000	68 000	Satakunta
115 000	22 000	66 000	22 000	52 000	39 000	207 000	Pirkanmaa
54 000	62 000	86 000	34 000	64 000	10 000	99 000	Keski-Suomi - *Central Finland*
119 000	..	..	..	37 000	..	87 000	Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*
67 000	..	..	..	15 000	..	61 000	Pohjanmaa - *Ostrobothnia*
..	..	..	..	45 000	..	65 000	Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*
..	129 000	56 000	25 000	..	17 000	78 000	Etelä-Savo
21 000	73 000	299 000	58 000	54 000	17 000	104 000	Pohjois-Savo
..	41 000	50 000	214 000	17 000	..	41 000	Pohjois-Karjala - *North Karelia*
33 000	12 000	56 000	22 000	548 000	185 000	194 000	Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*
15 000	..	27 000	23 000	54 000	..	106 000	Kainuu
..	..	..	..	147 000	272 000	25 000	Lappi - *Lapland*
673 000	838 000	999 000	635 000	1 304 000	723 000	2 544 000	Yhteensä - *Total*

Taulukko 13. Kotimaan vapaa-ajanmatkoja tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003
Table 13. Persons aged 15 to 74 with domestic leisure trips in 2003

	MATKAT MAKSULLISESSA MAJOITUKSESSA *Trips with paid accommodation*					
	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä *Long trips, 4 or more overnights*		**Lyhyet matkat, 1–3 yöpymistä** *Short trips, 1–3 overnights*		**Kaikki matkat** *All trips*	
	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - *Number of persons*	604 000	15	1 381 000	35	1 658 000	42
Sukupuoli - *Sex*						
Mies - *Male*	285 000	15	722 000	37	840 000	43
Nainen - *Female*	318 000	16	659 000	34	818 000	42
Ikä - *Age*						
15 - 24	81 000	12	240 000	37	277 000	43
25 - 34	95 000	15	279 000	44	319 000	50
35 - 44	123 000	16	330 000	44	373 000	50
45 - 54	132 000	16	266 000	33	331 000	41
55 - 64	103 000	16	174 000	28	220 000	35
65 - 74	69 000	16	92 000	21	139 000	31
Koulutus - *Education*						
Perusaste - *Lower secondary education*	179 000	13	349 000	26	427 000	32
Keskiaste - *Upper secondary education*	202 000	13	555 000	36	661 000	43
Korkea-aste - *Tertiary education*	222 000	21	477 000	46	570 000	55
Asuinalue - *Area of residence*						
Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*	123 000	16	223 000	30	286 000	38
Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*	284 000	17	659 000	38	782 000	45
Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*	102 000	16	202 000	31	257 000	40
Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*	94 000	12	297 000	37	333 000	42
Kotitaloustyyppi - *Type of household*						
Yksinasuvat - *Singles*	83 000	10	242 000	29	286 000	34
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*	202 000	18	496 000	44	579 000	52
Muut kotitaloudet - *Other households*	319 000	16	642 000	33	794 000	40
Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*						
Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*	19 000	9	88 000	41	95 000	45
Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*	124 000	23	263 000	49	309 000	58
Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*	147 000	20	308 000	41	382 000	51
Työntekijät - *Manual workers*	110 000	14	256 000	33	302 000	39
Maanviljelijät - *Farmers*	..		30 000	33	30 000	33
Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*	41 000	11	141 000	36	159 000	41
Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*	103 000	14	152 000	20	216 000	29
Muut kotona olevat - *Other economically not active*	43 000	12	114 000	33	130 000	38
Muu tai tuntematon - *Other or unknown*	11 000	17	30 000	43	34 000	50

MATKAT OMALLE MÖKILLE JA VIERAILUT SUKULAISTEN JA TUTTAVIEN LUO *Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives*				15–74-vuotias väestö *Population aged 15 to 74*	
Mökkimatkat *Trips to own free-time residence*		**Vierailumatkat** *Visits to friends and relatives*			
Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*		
1 200 000	31	2 609 000	67	3 921 000	**HENKILÖITÄ YHTEENSÄ** - *Number of persons*
					Sukupuoli - *Sex*
562 000	29	1 222 000	62	1 956 000	Mies - *Male*
639 000	32	1 387 000	71	1 965 000	Nainen - *Female*
					Ikä - *Age*
244 000	38	500 000	77	650 000	15 - 24
175 000	27	455 000	71	641 000	25 - 34
208 000	28	527 000	70	750 000	35 - 44
232 000	29	516 000	64	807 000	45 - 54
212 000	34	391 000	62	632 000	55 - 64
128 000	29	219 000	50	441 000	65 - 74
					Koulutus - *Education*
333 000	25	803 000	60	1 334 000	Perusaste - *Lower secondary education*
409 000	27	1 022 000	66	1 542 000	Keskiaste - *Upper secondary education*
459 000	44	784 000	75	1 045 000	Korkea-aste - *Tertiary education*
					Asuinalue - *Area of residence*
358 000	47	509 000	67	755 000	Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*
569 000	33	1 189 000	69	1 719 000	Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*
124 000	19	398 000	61	648 000	Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*
150 000	19	514 000	64	800 000	Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*
					Kotitaloustyyppi - *Type of household*
183 000	22	574 000	69	835 000	Yksinasuvat - *Singles*
329 000	29	774 000	69	1 124 000	Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*
688 000	35	1 262 000	64	1 962 000	Muut kotitaloudet - *Other households*
					Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*
76 000	36	120 000	56	213 000	Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*
146 000	27	440 000	82	535 000	Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*
255 000	34	540 000	72	754 000	Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*
140 000	18	480 000	62	776 000	Työntekijät - *Manual workers*
..		60 000	65	93 000	Maanviljelijät - *Farmers*
135 000	35	290 000	75	387 000	Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*
224 000	30	414 000	55	750 000	Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*
88 000	26	219 000	64	345 000	Muut kotona olevat - *Other economically not active*
27 000	40	46 000	67	68 000	Muu tai tuntematon - *Other or unknown*

Vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2003

Ulkomaan vapaa-ajanmatkat

(Taulukot 14, 15, 19)

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan vuonna 2003 tehtiin 2,6 miljoonaa sellaista ulkomaan vapaa-ajanmatkaa, jonka aikana yövyttiin kohdemaassa. Tämä on 2 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä matkoja tehtiin 1,6 miljoonaa eli 62 prosenttia kaikista matkoista. Joka kolmas matka eli 992 000 matkaa oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja.

Ulkomaille matkustettiin eniten heinäkuussa, jolloin matkoja tehtiin 398 000. Vähiten matkoja tehtiin alkuvuodesta (tammi- ja helmikuussa). Edellisvuotta vähemmän matkailtiin vuoden alun kaikkina kuukausina (tammikuusta toukokuuhun) sekä loppukesällä (elo- ja syyskuussa).

Taulukko 14. Ulkomaan vapaa-ajanmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2003
Table 14. Leisure trips abroad by month of ending and number of overnights in 2003

	Matkat, joissa yöpyminen kohdemaassa *Trips with overnight stays in destination country*		
	Pitkät matkat vähintään 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 610 000	992 000	2 601 000
Matkan päättymiskuukausi - *Trips by month of ending*			
Tammikuu - *January*	93 000	46 000	139 000
Helmikuu - *February*	91 000	38 000	129 000
Maaliskuu - *March*	126 000	55 000	181 000
Huhtikuu - *April*	140 000	82 000	222 000
Toukokuu - *May*	118 000	92 000	209 000
Kesäkuu - *June*	167 000	114 000	281 000
Heinäkuu - *July*	239 000	160 000	398 000
Elokuu - *August*	155 000	98 000	253 000
Syyskuu - *September*	121 000	68 000	189 000
Lokakuu - *October*	137 000	89 000	227 000
Marraskuu - *November*	99 000	81 000	179 000
Joulukuu - *December*	125 000	70 000	195 000
Matkan kesto - *Number of overnight stays*			
Ei yöpymisiä - *No overnight stays*			
1 yö - *1 night*		353 000	353 000
2 yötä - *2 nights*		366 000	366 000
3 yötä - *3 nights*		273 000	273 000
4 yötä - *4 nights*	196 000		196 000
5 yötä - *5 nights*	125 000		125 000
6 yötä - *6 nights*	243 000		243 000
7 yötä - *7 nights*	519 000		519 000
8–13 yötä - *8–13 nights*	215 000		215 000
14 yötä - *14 nights*	157 000		157 000
Vähintään 15 yötä - *15 nights or more*	155 000		155 000
Yöpymisiä keskimäärin matkalla - *Overnights on average*	9,1	1,9	6,3

Ulkomaille tehdyt vapaa-ajanmatkat olivat keskimäärin lyhyempiä kuin edellisenä vuonna. Vuonna 2003 ulkomaanmatkoilla oli keskimäärin 6,3 yöpymistä, kun vuotta aiemmin matkoilla yövyttiin keskimäärin 7,3 kertaa. Lyhyiden, 1–3 yöpymistä sisältäneiden matkojen pituus pysyi 1,9 yöpymisessä. Pitkien, vähintään neljän yöpymisen matkojen keskimääräinen yöpymisten määrä väheni 10,7 yöpymisestä 9,1 yöpymiseen.

Ulkomaanmatkoilla majoituttiin useimmiten hotelliin. Se oli pääasiallinen majoitusmuoto lähes 1,9 miljoonalla matkalla, mikä on noin 73 prosenttia kaikista matkoista. Maksutonta majoitusta käytettiin 533 000 matkalla eli joka viidennellä matkalla.

Ulkomaanmatka tehtiin yleensä lentäen. Lentokonetta käytettiin noin 1,3 miljoonalla matkalla, mikä on 51 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Lentokoneen osuus kasvoi 2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

Laiva oli toiseksi yleisin ulkomaanmatkojen kulkuväline. Noin 900 000 ulkomaanmatkaa tehtiin laivalla. Niistä joka neljännellä oli mukana henkilö- tai asuntoauto.

Risteilyt, yöpyminen vain laivassa *Cruises, overnight on board only*	**Päivämatkat** *Same-day visits*	**Kaikki vapaa-ajanmatkat ulkomaille** *All leisure trips abroad*	
1 914 000	409 000	4 925 000	**MATKOJA YHTEENSÄ** - *Trips total*
			Matkan päättymiskuukausi - *Trips by month of ending*
168 000	23 000	331 000	Tammikuu - *January*
176 000	28 000	333 000	Helmikuu - *February*
177 000	22 000	381 000	Maaliskuu - *March*
187 000	17 000	427 000	Huhtikuu - *April*
171 000	27 000	408 000	Toukokuu - *May*
143 000	44 000	468 000	Kesäkuu - *June*
197 000	65 000	660 000	Heinäkuu - *July*
109 000	33 000	396 000	Elokuu - *August*
112 000	34 000	334 000	Syyskuu - *September*
161 000	40 000	428 000	Lokakuu - *October*
146 000	30 000	356 000	Marraskuu - *November*
164 000	45 000	404 000	Joulukuu - *December*
			Matkan kesto - *Number of overnight stays*
	409 000	409 000	Ei yöpymisiä - *No overnight stays*
1 377 000		1 730 000	1 yö - *1 night*
500 000		866 000	2 yötä - *2 nights*
16 000		289 000	3 yötä - *3 nights*
..		203 000	4 yötä - *4 nights*
..		127 000	5 yötä - *5 nights*
..		245 000	6 yötä - *6 nights*
..		524 000	7 yötä - *7 nights*
..		218 000	8–13 yötä - *8–13 nights*
..		158 000	14 yötä - *14 nights*
		155 000	Vähintään 15 yötä - *15 nights or more*
1,3		3,9	**Yöpymisiä keskimäärin matkalla** - *Overnights on average*

Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat, suuntautuivat pääasiassa lähialueille. Ruotsiin ja Viroon lyhyt matka tehtiin useimmiten laivalla, kun taas lyhyet Venäjälle suuntautuneet matkat tehtiin yleensä autolla tai linja-autolla. Lyhyistä matkoista 643 000 matkaa eli 65 prosenttia tehtiin laivalla.

Ulkomaan vapaa-ajanmatkoista yli puolet eli lähes 1,4 miljoonaa oli pakettimatkoja, joihin sisältyi matkat kohteeseen ja majoitus. Matkatoimistojen palveluita käytettiin matkan järjestämisessä kaikkiaan 64 prosentilla matkoista. Suoraan majoitusliikkeistä tai liikenteenharjoittajien kautta järjestettiin 25 prosenttia matkoista. Ilman etukäteisvarauksia tehtiin ulkomaanmatkoista 9 prosenttia. (Kuvio 6.)

Pitkiin lomamatkoihin käytettiin rahaa keskimäärin 970 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan matkat kohdemaahan, majoitus- ja ravintolamenot sekä muut menot. Rahaa käytettiin keskimäärin 110 euroa päivässä. Lyhyillä matkoilla rahaa käytettiin keskimäärin 170 euroa päivässä, jolloin koko matkalla kului keskimäärin 320 euroa.

Ulkomaanmatkoista 38 prosenttia tehtiin Uudeltamaalta. Tämä on melkein yksi matka jokaista 15–74-vuotiasta uusmaalaista kohden. Uusmaalaiset tekivätkin ulkomaanmatkoja eniten asukasta kohden – heti ahvenanmaalaisten jälkeen. Ahvenanmaalta tehtiin 22 000 ulkomaanmatkaa, mikä on 1,1 matkaa henkilöä kohden. Puolet ahvenanmaalaisten tekemistä ulkomaanmatkoista suuntautui Ruotsiin. Vähiten yöpymisen kohdemaassa sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja asukasta kohden tehtiin Keski-Pohjanmaalta ja Lapista. (Kuvio 8.)

Taulukko 15. Vapaa-ajanmatkat ulkomaille majoitusmuodon ja kulkuvälineen mukaan vuonna 2003
Table 15. Leisure trips abroad by mode of accommodation and means of transport in 2003

	Pitkät matkat väh. 4 yöpymistä *Long trips 4 or more overnights*	Lyhyet matkat 1–3 yöpymistä *Short trips 1–3 overnights*	Yhteensä *Total*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 610 000	992 000	2 601 000
Matkan pääasiallinen majoitusmuoto - *Main mode of accommodation*			
Hotelli - *Hotel*	1 148 000	740 000	1 888 000
Leirintäalue - *Camping site*	25 000		25 000
Lomakylä - *Holiday village*	..	..	15 000
Muu maksullinen majoitus - *Other paid accommodation*	98 000	43 000	141 000
Maksuton majoitus - *Free accommodation*	333 000	199 000	533 000
Kulkuväline - *Means of transport*			
Lentokone - *Airplane*	1 143 000	174 000	1 317 000
Laiva tai lautta - *Ferry, passenger line*	256 000	643 000	899 000
Mukana auto - *With car*	99 000	134 000	232 000
Mukana linja-auto - *With bus or coach*	49 000	66 000	115 000
Ei kulkuvälinettä mukana - *With no means of transport*	108 000	444 000	552 000
Henkilö- tai asuntoauto - *Passenger car or camper*	116 000	102 000	218 000
Linja-auto - *Bus or coach*	72 000	56 000	128 000
Muu kulkuväline - *Other means of transport*	22 000	17 000	39 000

Ulkomaanmatkojen kohdemaat
(Taulukot 16, 17, 18)

Ulkomaanmatkailun alueellinen jakauma pysyi vuonna 2003 pääosin edellisvuoden kaltaisena. Pitkien, vähintään neljän yöpymisen matkojen pääasiallinen kohdealue oli Etelä-Eurooppa ja Itäisen Välimeren maat (Kypros ja Turkki). Tälle alueelle tehtiin 1,6 miljoonasta pitkästä ulkomaanmatkasta 40 prosenttia. Länsi-Eurooppaan suuntautui pitkistä matkoista 16 prosenttia. Eniten lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja suuntautui Venäjälle ja Baltiaan. Tälle alueelle tehtiin yhteensä 670 000 lyhyttä matkaa, mikä on 68 prosenttia kaikista lyhyistä matkoista. Pohjoismaihin suuntautui noin viidesosa lyhyistä matkoista.

Ulkomaan lomamatkojen viisi suosituinta kohdemaata ovat olleet jo useamman vuoden Viro, Espanja, Ruotsi, Venäjä ja Kreikka. Näihin maihin tehtiin vuonna 2003 yhteensä 1,6 miljoonaa matkaa, mikä on 61 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Pitkät, vähintään neljän yöpymisen matkat suuntautuvat enimmäkseen Espanjaan. Pitkiä matkoja tehdään runsaasti myös Viroon, Ruotsiin ja Kreikkaan. Lyhyet, 1–3 yöpymisen matkat suuntautuvat pääasiassa lähialueille: Viroon, Ruotsiin ja Venäjälle.

Eniten yöpymisen kohdemaassa sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja tehtiin Viroon. 671 000 matkaa, eli neljännes kaikista ulkomaanmatkoista, suuntautui Viroon. Viroon tehtyjen matkojen määrä kasvoi 6 prosenttia edellisestä vuodesta. Lyhyistä matkoista Viroon tehtiin 51 prosenttia.

Toiseksi suosituin kohdemaa oli Espanja. Sinne tehtiin 310 000 matkaa. Espanjaan suuntautunut matkailu väheni noin 6 prosenttia edellisestä vuodesta. Pitkistä matkoista joka viides tehtiin Espanjaan. Espanjaan suuntautuneista matkoista lähes 60 prosenttia eli 183 000 matkaa tehtiin Kanarian saarille. Manner-Espanjaan suuntautui 115 000 matkaa ja Baleaareille 12 000 matkaa. Manner-Espanjaan suuntautuneet matkat kestivät keskimäärin 12,1 yöpymistä, matkat Baleaareille 10,7 yötä ja Kanarian saarten matkat keskimäärin 9,3 yötä.

Kuvio 6. Ulkomaan vapaa-ajanmatkojen (yöp. kohdemaassa) järjestäminen vuonna 2003
Figure 6. Organisation of leisure trips with overnight stays in destination country in 2003

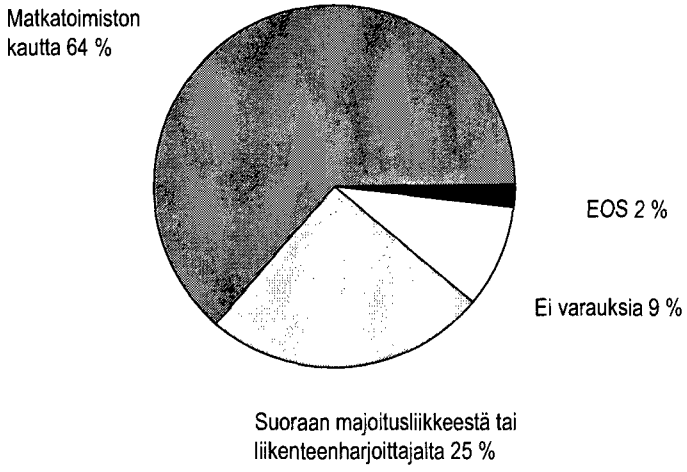

Ruotsiin tehtiin prosentin verran vähemmän matkoja kuin edellisenä vuonna, yhteensä lähes 310 000 matkaa. Matkoista lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja, oli 58 prosenttia. Venäjälle suuntautui noin 162 000 matkaa. Tämä on 27 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta vain 4 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2001. Venäjän-matkoista 82 prosenttia oli lyhyitä matkoja.

Matkailu Kreikkaan väheni 6 prosenttia edellisestä vuodesta. Kaikkiaan Kreikkaan tehtiin 128 000 matkaa. Matkat olivat pääosin pitkiä matkoja. Kreikka onkin suomalaisten suosituin rantalomakohde kesäaikaan.

Kuvio 7. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat kohdealueen mukaan vuonna 2003
Figure 7. Overnight leisure trips abroad by destination area in 2003

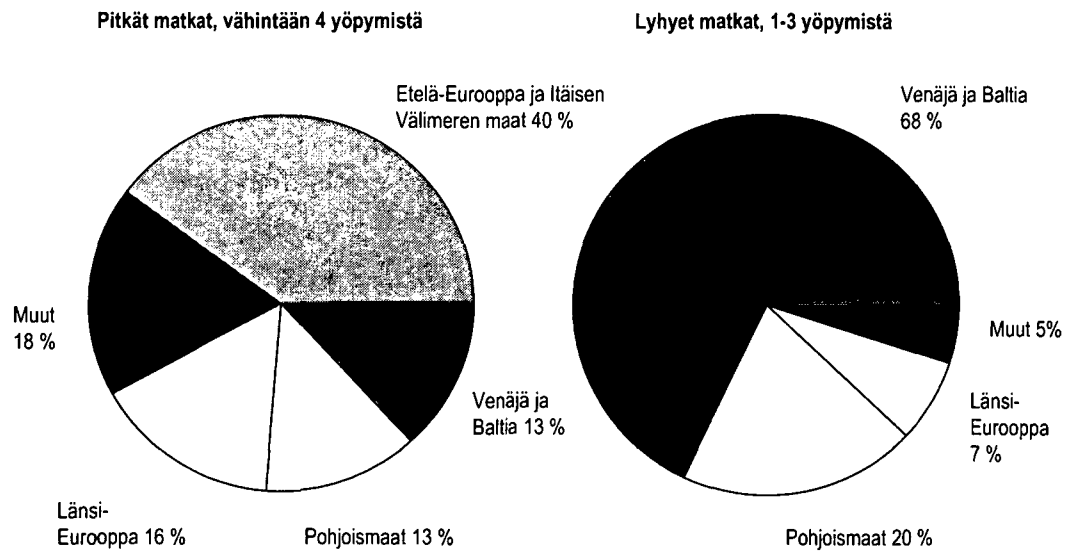

Taulukko 16. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen suosituimmat kohdemaat vuonna 2003
Table 16. The most popular destination countries for overnight leisure trips abroad in 2003

Pitkät matkat, vähintään 4 yöpymistä *Long trips with at least 4 overnights*		**Lyhyet matkat, 1–3 yöpymistä** *Short trips with 1–3 overnights*		**Kaikki matkat** *All trips*	
Kohdemaa *Destination country*	**Matkoja** *Trips*	**Kohdemaa** *Destination country*	**Matkoja** *Trips*	**Kohdemaa** *Destination country*	**Matkoja** *Trips*
Matkoja yhteensä - *Trips total*	1 610 000	**Matkoja yhteensä** - *Trips total*	992 000	**Matkoja yhteensä** - *Trips total*	2 601 000
Espanja, ml. Kanarian saaret *Spain, incl. the Canary Islands*	306 000	Viro - *Estonia*	510 000	Viro - *Estonia*	671 000
Viro - *Estonia*	161 000	Ruotsi - *Sweden*	179 000	Espanja, ml. Kanarian saaret *Spain, incl. the Canary Islands*	310 000
Ruotsi - *Sweden*	130 000	Venäjä - *Russia*	133 000	Ruotsi - *Sweden*	309 000
Kreikka - *Greece*	127 000	Latvia	25 000	Venäjä - *Russia*	162 000
Italia - *Italy*	87 000	Saksa - *Germany*	17 000	Kreikka - *Greece*	128 000
Saksa - *Germany*	70 000	Tsekki - *Czech Republic*	16 000	Italia - *Italy*	98 000
Britannia - *United Kingdom*	61 000	Britannia - *United Kingdom*	15 000	Saksa - *Germany*	87 000
Ranska - *France*	59 000	Ranska - *France*	14 000	Britannia - *United Kingdom*	75 000
Bulgaria	54 000	Norja - *Norway*	12 000	Ranska - *France*	74 000
Norja - *Norway*	50 000	Italia - *Italy*	11 000	Norja - *Norway*	62 000

Taulukko 17. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat kohdemaittain vuonna 2003
Table 17. Overnight leisure trips abroad by destination country in 2003

	Pitkät matkat, vähintään 4 yöpymistä *Long trips. 4 or more overnights*		Lyhyet matkat, 1–3 yöpymistä *Short trips. 1–3 overnights*		Kaikki matkat *All trips*		Yöpymisiä keskimäärin *Overnights on average*
	Matkoja *Trips*	%	Matkoja *Trips*	%	Matkoja *Trips*	%	
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 610 000	100	992 000	100	2 601 000	100	6,3
EU-maat - *EU countries*	975 000	61	279 000	28	1 255 000	48	7,4
Muut maat - *Other countries*	634 000	39	712 000	72	1 347 000	52	5,3
Pohjoismaat - *Scandinavian countries*	217 000	13	201 000	20	418 000	16	4,9
Ruotsi - *Sweden*	130 000	8	179 000	18	309 000	12	4,1
Norja - *Norway*	50 000	3	12 000	1	62 000	2	8,0
Tanska - *Denmark*	36 000	2	10 000	1	46 000	2	5,9
Venäjä ja Baltia - *Russia and the Baltic countries*	205 000	13	670 000	68	875 000	34	2,8
Viro - *Estonia*	161 000	10	510 000	51	671 000	26	2,9
Venäjä - *Russia*	29 000	2	133 000	13	162 000	6	2,6
Latvia	13 000	1	25 000	3	37 000	1	3,1
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret *Southern Europe and the Canary Islands*	581 000	36	20 000	2	600 000	23	9,3
Espanja ja Kanarian saaret *Spain and the Canary Islands*	306 000	19	..		310 000	12	10,4
Kanarian saaret - *The Canary Islands*	183 000	11			183 000	7	9,3
Manner-Espanja - *Mainland Spain*	111 000	7	..		115 000	4	12,1
Baleaarit - *The Balearics*	12 000	1			12 000	0	10,7
Kreikka - *Greece*	127 000	8	..		128 000	5	8,3
Italia - *Italy*	87 000	5	11 000	1	98 000	4	7,6
Portugali ml. Madeira - *Portugal incl. Madeira*	45 000	3	..		47 000	2	7,5
Itäisen Välimeren maat - *East Mediterranean countries*	64 000	4			64 000	2	7,7
Turkki - *Turkey*	48 000	3			48 000	2	7,8
Kypros - *Cyprus*	17 000	1			17 000	1	7,4
Länsi-Eurooppa - *Western Europe*	257 000	16	73 000	7	330 000	13	7,5
Saksa - *Germany*	70 000	4	17 000	2	87 000	3	7,2
Britannia - *United Kingdom*	61 000	4	15 000	2	75 000	3	7,6
Ranska - *France*	59 000	4	14 000	1	74 000	3	8,5
Itävalta - *Austria*	21 000	1	..		27 000	1	7,7
Alankomaat - *Netherlands*	14 000	1	..		20 000	1	5,6
Belgia - *Belgium*	..		10 000		18 000	1	4,6
Sveitsi - *Switzerland*	12 000	1	..		13 000	0	7,7
Irlanti - *Ireland*	10 000	1	..		12 000	0	7,8
Itä- ja Keski-Eurooppa - *Central and East Europe*	99 000	6	25 000	3	124 000	5	6,9
Bulgaria	54 000	3			54 000	2	8,3
Tsekki - *Czech Republic*	16 000	1	16 000	2	32 000	1	5,5
Unkari - *Hungary*	17 000	1	..		19 000	1	7,2
Puola - *Poland*	10 000	1	..		14 000	1	5,6
Afrikka - *Africa*	51 000	3			51 000	2	9,8
Egypti - *Egypt*	23 000	1			23 000	1	9,1
Aasia ja Oseania - *Asia and Oceania*	84 000	5	..		86 000	3	14,1
Thaimaa - *Thailand*	47 000	3			47 000	2	14,7
Amerikka - *America*	52 000	3	..		53 000	2	16,0
Yhdysvallat - *USA*	33 000	2	..		35 000	1	14,0
Matkalla yöpymisiä vähintään 2 maassa (pl. Suomi) *Trips with overnights in 2 or more countries (excluding Finland)*	211 000	13	15 000	2	226 000	9	

Taulukko 18. Yöpymisen sisältäneet vapaa-ajanmatkat ulkomaille vuonna 2003 – vertailua muihin tilastoihin
Table 18. Overnight leisure trips abroad in 2003 – comparison between different statistics

	Tilastokeskus Pitkät matkat, vähintään 4 yöpymistä *Statistics Finland* *Long trips, 4 overnights or more*	Suomen matkatoimistoalan liitto[3)] Lentäen tehdyt valmismatkat *The Association of Finnish Travel Agents*[3)] *Package tours made by airplane*		Ilmailulaitos Tilausliikenteen lähtevät matkustajat *Civil Aviation Administration* *Departing charter passangers*
		Matkoja *Trips*	Muutos 2003/2002 *Change 2003/2002* %	
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 610 000	879 606	1,0	586 742
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret *Southern Europe and the Canary Islands*	581 000	..		316 138
Espanja ja Kanarian saaret *Spain and the Canary Islands*	306 000	304 543	-0,1	162 863
Kanarian saaret - *The Canary Islands*	183 000	212 930	0,9	115 141
Baleaarit - *The Balearics*	12 000	16 304	-3,4	
Muu Espanja - *Rest of Spain*	111 000	75 309	-1,9	47 722
Kreikka - *Greece*	127 000	142 079	0,6	103 882
Italia - *Italy*	87 000	38 958	1,4	19 079
Portugali ml. Madeira - *Portugal incl. Madeira*	45 000	44 009	9,0	18 859
Itäisen Välimeren maat - *East Mediterranean countries*	64 000	..		47 640
Turkki - *Turkey*	48 000	47 578	-24,7	44 938
Kypros - *Cyprus*	17 000	29 802	-32,5	2 085
Länsi-Eurooppa - *Western Europe*	257 000	..		100 979
Britannia - *United Kingdom*	61 000	6 166	-3,0	72 500
Saksa - *Germany*	70 000	6 641	8,3	4 711
Ranska - *France*	59 000	16 992	-3,0	7 837
Itävalta - *Austria*	21 000	11 610	15,5	8 118
Alankomaat - *Netherlands*	14 000	1 543		702
Itä- ja Keski-Eurooppa - *Central and East Europe*	99 000	..		46 579
Unkari - *Hungary*	17 000	12 397	-12,7	182
Tsekki - *Czech Republic*	16 000	18 478	-2,2	227
Puola - *Poland*	10 000	5 212	59,6	197
Bulgaria	54 000	47 489	46,0	44 672
Aasia, Oseania ja Afrikka - *Asia, Oceania and Africa*	135 000	..		61 522
Thaimaa - *Thailand*	47 000	..		22 869
Egypti - *Egypt*	23 000	24 244	131,0	19 071
Tunisia - *Tunis*	..	10 243	-16,4	10 088
Marokko - *Morocco*	..	5 323	-42,8	2 290
Arabiemiirikunnat - *United Arab Emirates*	..	4 553	63,2	78
Amerikka - *America*	52 000	..		26
Yhdysvallat - *USA*	33 000	4 575		18
Pohjoismaat - *Scandinavian countries*	217 000	..		4 522
Venäjä ja Baltia - *Russia and the Baltic countries*	205 000	..		9 336
Eurooppa, erittelemätön - *Europe, unspecified*		24 799		

3) Suomen matkatoimistoalan liiton jäseniltään keräämät tiedot lentäen tehdyistä vapaa-ajan valmismatkoista vuonna 2003.
Data collected by the Association of Finnish Travel Agents from its members on package tours with charter flights in 2003.

Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL) tilastoi lentäen tehtyjä vapaa-ajan valmismatkoja ulkomaille. Tiedot kerätään matkatoimistoilta, jotka ovat SMAL:n jäseniä.

SMAL:n tilastojen mukaan vuonna 2003 suomalaiset tekivät 879 606 valmismatkaa ulkomaille. Tämä sisältää myös alle 15-vuotiaiden ja yli 74-vuotiaiden tekemät matkat, jotka puuttuvat Suomalaisten matkailu -tutkimuksesta. Sen sijaan SMAL tilastoi vain valmismatkat eikä tilastoissa näy muilla kulkuvälineillä kuin lentokoneella tehtyjä matkoja. Nämä tiedot sisältyvät Suomalaisten matkailu -tutkimukseen.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan vuonna 2003 tehtiin lähes 1,4 miljoonaa pakettimatkaa. Näistä matkoista 756 000 tehtiin lentäen. Pitkiä, vähintään neljä yöpymistä sisältäneitä pakettimatkoja tehtiin 879 000, joista 718 000 lentäen.

Ilmailulaitos tilastoi lähteneiden ja saapuneiden lentomatkustajien määriä sekä reitti- että tilauslennolla. Ilmailulaitoksen tilastoista ei käy ilmi matkailijoiden kotimaa eikä matkan tarkoitus, mutta suurin osa tilauslentoliikenteen matkustajista lienee suomalaisia vapaa-ajanmatkailijoita. Vuonna 2003 tilauslennoilla oli lähteviä matkustajia 586 742. Reittiliikenteessä lähteviä matkustajia oli yli 3,3 miljoonaa. Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaat tekivät noin 2 miljoonaa ulkomaanmatkaa lentokoneella, kun mukaan lasketaan vapaa-ajanmatkat, työmatkat sekä päivämatkat.

Merenkulkulaitos tilastoi lähteneiden ja saapuneiden laivamatkustajien määriä Suomen satamissa. Tilastoista ei ilmene matkailijan kotimaa eikä matkan tarkoitus. Vuonna 2003 Suomesta lähteviä matkustajia oli Merenkulkulaitoksen tilaston mukaan 7,8 miljoonaa. Näistä lähes 1,4 miljoonaa oli Ahvenanmaalta Ruotsiin lähteneitä matkailijoita. Suurin osa heistä oli mitä luultavimmin ruotsalaisia. Suomalaisten matkailu -tutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaat tekivät vuonna 2003 yhteensä 3,4 miljoonaa matkaa laivalla, kun mukaan lasketaan laivalla tehdyt vapaa-ajanmatkat, työmatkat, päivämatkat sekä risteilyt.

Kuvio 8. Yöpymisen kohdemaassa sisältäneet vapaa-ajanmatkat asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2003
Figure 8. Overnight leisure trips abroad per resident by region of residence in 2003

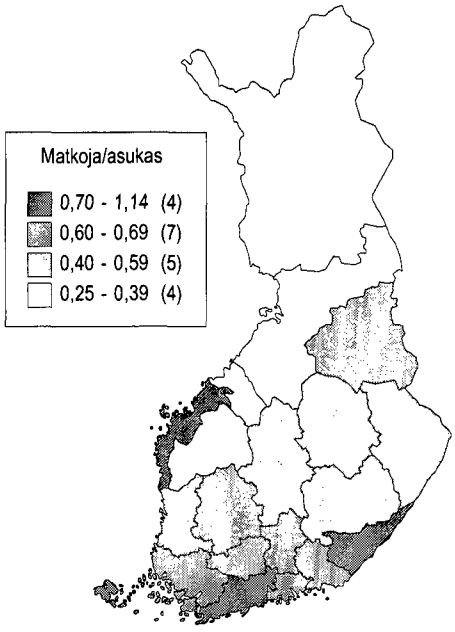

Vapaa-ajanristeilyt ja -päivämatkat
(Taulukot 14, 20, 21)

Vuonna 2003 suomalaiset tekivät vapaa-ajanristeilyjä 9 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Risteilyjä tehtiin yhteensä 1,9 miljoonaa. Matka määritellään risteilyksi silloin, kun se sisältää yöpymisiä vain laivalla. Eniten risteilyjä tehtiin huhti- ja heinäkuussa.

Vapaa-ajanristeilyistä 52 prosenttia suuntautui Ruotsiin ja 45 prosenttia Viroon. Ruotsiin tehtiin 992 000 risteilyä ja Viroon 865 000 risteilyä. Vapaa-ajanristeilyistä kolmasosa (688 000 risteilyä)

Taulukko 19. Yöpymisen sisältäneiden vapaa-ajanmatkojen keskimääräiset kustannukset vuonna 2003[4)]
Table 19. Average expenses of overnight leisure trips abroad in 2003 [4)]

	Euroa - *EUR*					
	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä *Long trips, 4 overnights or more*		**Lyhyet matkat, 1–3 yöpymistä** *Short trips, 1–3 overnights*		**Yhteensä** *Total*	
	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*	Per henkilö *Per person*	Päivässä *Per day*
KAIKKI MATKAT - *All trips*	970	110	320	170	720	110
EU-maat - *EU countries*	970	110	400	180	840	110
Muut maat - *Other countries*	970	100	290	160	610	110
Pohjoismaat - *Scandinavian countries*	480	64	310	150	390	81
Venäjä ja Baltia - *Russia and the Baltic countries*	460	71	270	160	320	110
Etelä-Eurooppa ja Kanarian saaret *Southern Europe and the Canary Islands*	1 100	110	710	250	1 100	110
Itäisen Välimeren maat *East Mediterranean countries*	850	110			850	110
Länsi-Eurooppa - *Western Europe*	1 100	130	590	230	1 000	130
Itä- ja Keski-Eurooppa - *Central and East Europe*	940	120	600	220	870	130
Afrikka - *Africa*	1 500	150			1 500	150
Aasia ja Oseania - *Asia and Oceania*	1 900	130	..	..	1 900	130
Amerikka - *America*	2 600	160	..	..	2 500	160
Viro - *Estonia*	440	67	280	170	320	110
Espanja, ml. Kanarian saaret *Spain, incl. the Canary Islands*	1 100	110	..	..	1 100	110
Kanarian saaret - *The Canary Islands*	1 100	120			1 100	120
Manner-Espanja - *Mainland Spain*	1 000	82	..	..	1 000	85
Baleaarit - *The Balearics*	1 300	120			1 300	120
Ruotsi - *Sweden*	360	53	310	150	330	82
Venäjä - *Russia*	440	72	230	120	270	100
Kreikka - *Greece*	900	110			890	110
Italia - *Italy*	1 200	140	480	170	1 100	150
Britannia - *United Kingdom*	900	100	730	260	870	110
Norja - *Norway*	590	63	140	67	500	63
Saksa - *Germany*	1 100	130	580	220	960	130
Ranska - *France*	1 500	150	720	320	1 300	150
Turkki - *Turkey*	870	110			870	110
Yhdysvallat - *USA*	2 700	190	..	..	2 600	190
Thaimaa - *Thailand*	1 900	130			1 900	130
Portugali ml. Madeira - *Portugal incl. Madeira*	860	110			820	110
Pakettimatkat - *Package tours*	970	120	320	180	740	130

[4)] Matkakustannukset sisältävät muun muassa matkat kohdemaahan, majoitus- ja ravintolamenot sekä muut menot matkan aikana.
Travel expenses include such as travel to the destination country, accommodation and restaurant expenditure and other expenditure during the trip.

oli sellaisia, joiden aikana ei ollut mahdollista poistua laivasta kohdemaassa. Näiden risteilyjen määrä pieneni 13 prosenttia edellisestä vuodesta. Maissakäyntejä oli Viroon suuntautuneilla risteilyillä 541 000 ja Ruotsin-risteilyillä 441 000.

Risteilyistä 36 prosenttia tehtiin Uudeltamaalta. Asukasta kohden suhteutettuna risteilyjä tehtiin eniten Varsinais-Suomesta ja toiseksi eniten Uudeltamaalta ja Kanta-Hämeestä. Vähiten risteilyjä asukasta kohden tehtiin Ahvenanmaalta, Keski-Pohjanmaalta ja Lapista. (Kuvio 9.)

Risteilymatkoihin kului rahaa keskimäärin noin 230 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan risteilyn hinta sekä menot laivalla ja kohdemaassa. Tämä on noin 10 euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Risteilyn ja laivamenojen osuus oli 180 euroa ja kohdemaassa kulutettiin keskimäärin 53 euroa. Risteilyn hinta ja menot laivalla kasvoivat edellisestä vuodesta 10 eurolla.

Päivämatkoja suomalaiset tekivät vuoden 2003 aikana 409 000. Tämä on 14 000 matkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Yli puolet matkoista (210 000) suuntautui Viroon. Ruotsiin tehtiin 115 000 vapaa-ajan päivämatkaa ja Venäjälle 70 000.

Taulukko 20. Vapaa-ajanristeilyjen ja vapaa-ajan päivämatkojen kohdemaat vuonna 2003
Table 20. Overnight leisure cruises and same-day leisure trips by destination country in 2003

	Risteilyt, yöpyminen vain laivalla *Cruises, overnight only on board*	**Päivämatkat** *Same-day trips*
KAIKKI MATKAT - *All trips*	1 914 000	409 000
Kohdemaat - *Destination country*		
Ruotsi - *Sweden*	992 000	115 000
Viro - *Estonia*	865 000	210 000
Venäjä - *Russia*	..	70 000
Muut maat tai tuntematon - *Other countries or unknown*	49 000	14 000
Mahdollisuus maissakäyntiin - *Possibility to visit ashore*	1 226 000	
Ruotsissa - *In Sweden*	565 000	
Virossa - *In Estonia*	608 000	
Muissa maissa - *In other countries*	54 000	
Maissakäyntejä - *Visits ashore*	1 036 000	
Ruotsissa - *In Sweden*	441 000	
Virossa - *In Estonia*	541 000	
Muissa maissa - *In other countries*	54 000	

Taulukko 21. Menot henkilöä kohden vapaa-ajanristeilyillä ja päivämatkoilla vuonna 2003
Table 21. Expenditure per person on leisure cruises and same-day leisure trips in 2003

	Euroa - *EUR*			
	Kaikki matkat *All trips*	**Ruotsin-matkat** *Trips to Sweden*	**Viron-matkat** *Trips to Estonia*	**Risteilyt, ei maissakäyntä** *Cruises, no visits ashore*
Menot keskimäärin risteilymatkalla *Average expenditure on cruise*	230	230	230	180
Risteily ja menot laivalla - *Cruise and other expenditure on board*	180	180	160	180
Menot kohdemaassa - *Expenditure in destination country*	53	47	63	
Menot keskimäärin päivämatkalla *Average expenditure on same-day trips*				
Menot kohdemaassa - *Expenditure in destination country*	77	56	90	

Vapaa-ajanmatkailu lähialueille
(Taulukko 22)

Suomen lähialueille suuntautuneita vapaa-ajanmatkoja tehtiin vuonna 2003 runsaat 3,6 miljoonaa. Tämä on 5 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Mukaan on laskettu päivämatkat, risteilyt ja kohdemaassa yöpymisen sisältäneet matkat, joiden kohteena oli Venäjä, Ruotsi, Norja, Tanska tai jokin Baltian maista.

Suomen lähialueille tehtiin 3 prosenttia edellisvuotta vähemmän sellaisia ulkomaanmatkoja joiden aikana yövyttiin kohdemaassa. Näitä matkoja tehtiin vuonna 2003 lähes 1,3 miljoonaa. Näiden matkojen lisäksi päiväkäyntejä tehtiin yli 1,4 miljoonaa. Päiväkäyntien määrä väheni 5 prosenttia edellisestä vuodesta. Päiväkäynneissä ovat mukana maissakäynnit risteilyjen yhteydessä sekä sellaiset päivämatkat, joiden aikana ei yövytty kohdemaassa. Sellaisia risteilyjä, joiden aikana ei käyty kohdemaassa, tehtiin 877 000.

Kohdemaassa yöpymisen sisältäneillä Ruotsiin tehdyillä matkoilla yövyttiin keskimäärin 4,1 kertaa ja Viroon tehdyillä matkoilla 2,9 kertaa. Ruotsin-matkat ovat usein vierailumatkoja, sillä joka toisella matkalla yövytään maksuttomassa majoituksessa. Hotelli oli pääasiallinen majoitusmuoto joka kolmannella Ruotsin-matkalla. Viroon suuntautuneilla matkoilla yövyttiin pääasiassa hotelleissa. Noin 82 prosenttia kohdemaassa yöpymisen sisältäneistä Viron-matkoista oli hotellimatkoja. Maksuttomassa majoituksessa yövyttiin noin 14 prosentilla Viron-matkoja.

Kuvio 9. Vapaa-ajanristeilyjä asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2003
Figure 9. Overnight leisure cruises per resident by region of residence in 2003

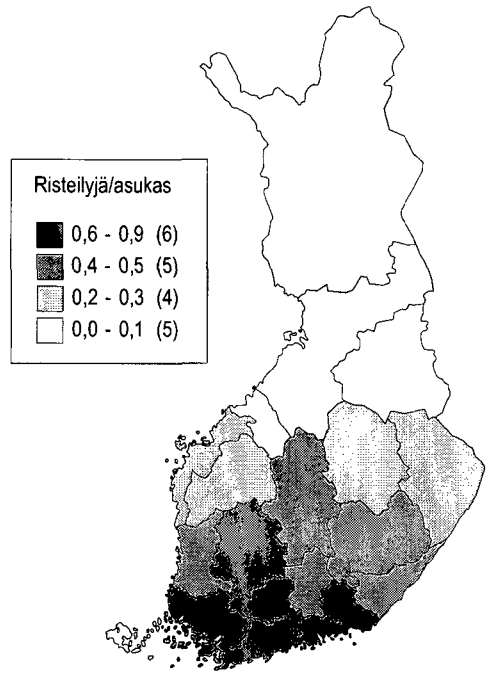

Ulkomaan vapaa-ajanmatkoja tehneet henkilöt taustatekijöiden mukaan (Taulukko 23)

Kohdemaassa yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja tehneiden 15–74-vuotiaiden suomalaisten määrä kasvoi 4 prosenttia. Ainakin yhden tällaisen matkan teki 1,5 miljoonaa henkilöä eli 39 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä. Matkan tehneistä miehiä oli 729 000 ja naisia 787 000.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten matkoja väestömäärään suhteutettuna tekivät 35–44-vuotiaat. Tästä ikäryhmästä 45 prosenttia teki ainakin yhden ulkomaanmatkan vuoden 2003 aikana. Vähiten matkoja tekivät 15–24-vuotiaat, joista 30 prosenttia teki ainakin yhden ulkomaille suuntautuneen matkan. Tarkasteltaessa ulkomaanmatkoja pituuden mukaan, tilanne muuttuu vain hieman. Lyhyitä, 1–3 yöpymisen ulkomaanmatkoja tekivät suhteellisesti eniten 25–34-vuotiaat ja pitkiä, vähintään neljän yöpymisen matkoja tekivät aktiivisimmin 35–44-vuotiaat ja 45–54-vuotiaat.

Korkea-asteen koulutuksen saaneista ainakin joka toinen matkusti ulkomaille vuonna 2003. Keskiasteen koulutuksen suorittaneista vapaa-ajanmatkoja ulkomaille teki 38 prosenttia ja perusasteen koulutuksen suorittaneista 28 prosenttia.

Matkailuaktiivisuus riippui myös asuinalueen tyypistä. Pääkaupunkiseudun väestöstä yli puolet teki ulkomaanmatkoja, kun taas maaseutumaisten kuntien väestöstä vain joka neljäs matkusti ulkomaille.

Yhden hengen kotitalouksissa ja lapsiperheissä matkan tehneitä oli runsas kolmannes, mikä on vähemmän kuin muissa kotitalouksissa. Muissa kotitalouksissa asuvista ulkomaanmatkoja teki 810 000 henkilöä eli 41 prosenttia.

Sosioekonomisen aseman mukaan aktiivisimmin yöpymisen sisältäneitä ulkomaanmatkoja tekivät ylemmät toimihenkilöt. Heistä 320 000 teki matkoja, mikä on 60 prosenttia kaikista ylemmistä toimihenkilöistä. Yrittäjistä matkoja teki 49 prosenttia ja alemmista toimihenkilöistä 47 prosenttia. Väestömäärään suhteutettuna vähiten matkoja tekivät muut kotona olevat henkilöt (esim. äitiyslomalla ja hoitovapaalla olevat sekä työttömät), joista noin joka neljäs teki ulkomaanmatkoja vuonna 2003.

Risteilymatkoja tehneiden määrä vuonna 2003 oli 3 prosenttia pienempi kuin edellisvuonna. Joko vapaa-ajan- tai työristeilyn tehneitä oli noin 1,3 miljoonaa eli 34 prosenttia 15–74-vuotiaasta väestöstä. Edellisenä vuonna risteilyn teki noin 48 000 henkilöä enemmän. Vuositutkimuksessa ei erotella vapaa-ajan- ja työristeilyn tehneitä henkilöitä.

Taulukko 22. Vapaa-ajanmatkailu lähialueille vuonna 2003
Table 22. Leisure trips to the neighbouring countries in 2003

	Matkoja - *Trips*						
	Ruotsiin *To Sweden*	Viroon *To Estonia*	Venäjälle *To Russia*	Norjaan *To Norway*	Tanskaan *To Denmark*	Latviaan ja Liettuaan *To Latvia and Lithuania*	Yhteensä *Total*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	1 416 000	1 746 000	241 000	72 000	46 000	81 000	3 601 000
Maissakäyntejä yhteensä - *Visits ashore total*	865 000	1 422 000	239 000	72 000	46 000	81 000	2 725 000
Yöpyminen kohdemaassa - *Overnight in destination country*	309 000	671 000	162 000	62 000	46 000	42 000	1 292 000
Päiväkäynnit - *Day visits*	556 000	751 000	76 000	10 000		39 000	1 433 000
Päivämatkat (ei yöpymistä) - *Same-day visits (no overnights)*	115 000	210 000	70 000	10 000			405 000
Maissakäyntejä yöpymisen sisältäneen risteilyn yhteydessä *Visits ashore during cruise with overnight on board*	441 000	541 000	..			39 000	1 028 000
Risteilyt ilman maissakäyntejä - *Cruises without visits ashore*	550 000	324 000	..				877 000

Eniten risteilyjä tekivät 25–34-vuotiaat. Heistä 259 000 eli 40 prosenttia teki ainakin yhden risteilymatkan. Risteilyihin osallistuminen vähenee iän karttuessa; 65–74-vuotiaista risteilymatkan teki noin neljännes.

Koulutustasolla ei ole samanlaista merkitystä risteilyaktiivisuuteen kuin ulkomaan vapaa-ajanmatkoihin. Keskiasteen koulutuksen suorittaneista 37 prosenttia teki ainakin yhden risteilymatkan vuonna 2003. Korkea-asteen koulutuksen suorittaneista risteilymatkan teki 36 prosenttia ja perusasteen koulutuksen suorittaneista 30 prosenttia.

Taulukko 23. Yöpymisen sisältäneitä vapaa-ajanmatkoja ulkomaille tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003
Table 23. Persons aged 15 to 74 with overnight leisure trips abroad in 2003

	MATKAT, JOISSA YÖPYMINEN KOHDEMAASSA *Trips with overnight stay in destination country*					
	Pitkät matkat, väh. 4 yöpymistä *Long trips (4 or more overnights)*		**Lyhyet matkat, 1–3 yöpymistä** *Short trips (1–3 overnights)*		**Kaikki matkat** *All trips*	
	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - *Number of persons*	1 103 000	28	798 000	20	1 516 000	39
Sukupuoli - *Sex*						
Mies - *Male*	498 000	25	411 000	21	729 000	37
Nainen - *Female*	605 000	31	388 000	20	787 000	40
Ikä - *Age*						
15 - 24	139 000	21	86 000	13	194 000	30
25 - 34	191 000	30	156 000	24	271 000	42
35 - 44	236 000	31	173 000	23	337 000	45
45 - 54	247 000	31	183 000	23	338 000	42
55 - 64	176 000	28	130 000	21	231 000	37
65 - 74	113 000	26	70 000	16	144 000	33
Koulutus - *Education*						
Perusaste - *Lower secondary education*	264 000	20	186 000	14	374 000	28
Keskiaste - *Upper secondary education*	411 000	27	318 000	21	589 000	38
Korkea-aste - *Tertiary education*	428 000	41	294 000	28	553 000	53
Asuinalue - *Area of residence*						
Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*	296 000	39	208 000	28	386 000	51
Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*	515 000	30	368 000	21	705 000	41
Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*	149 000	23	119 000	18	222 000	34
Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*	143 000	18	103 000	13	203 000	25
Kotitaloustyyppi - *Type of household*						
Yksinasuvat - *Singles*	206 000	25	160 000	19	299 000	36
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*	290 000	26	195 000	17	407 000	36
Muut kotitaloudet - *Other households*	607 000	31	443 000	23	810 000	41
Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*						
Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*	86 000	40	51 000	24	104 000	49
Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*	246 000	46	163 000	31	320 000	60
Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*	268 000	36	196 000	26	353 000	47
Työntekijät - *Manual workers*	138 000	18	158 000	20	251 000	32
Maanviljelijät - *Farmers*	23 000	25	..		28 000	30
Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*	89 000	23	48 000	13	119 000	31
Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*	170 000	23	136 000	18	237 000	32
Muut kotona olevat - *Other economically not active*	63 000	18	34 000	10	81 000	24
Muu tai tuntematon - *Other or unknown*	20 000	30	..		23 000	33

Noin 39 prosenttia pääkaupunkiseutulaisista teki vähintään yhden risteilymatkan vuonna 2003. Muissa kaupunkimaisissa kunnissa ja taajaan asutuissa kunnissa asuvista henkilöistä runsas kolmannes teki risteilyn. Maaseutumaisissa kunnissa asuvista noin joka neljäs teki risteilyn.

Risteilyaktiivisuus ei sanottavasti poikennut eri kotitalousryhmien välillä. Kunkin kotitaloustyypin edustajista - yksinasuvista, lapsiperheeseen tai muuhun kotitalouteen kuuluvista - noin joka kolmas teki risteilymatkan. Vuonna 2003 väestömäärään suhteutettuna vähiten risteilyjä tekivät maanviljelijät, eläkeläiset ja muut kotona olevat.

RISTEILYT, YÖPYMINEN VAIN LAIVASSA (ml. työ- ja kokousristeilyt) *Overnight cruises abroad (incl. business and professional cruises)*		**15–74-vuotias väestö** *Population aged 15 to 74*	
Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*		
1 346 000	34	3 921 000	**HENKILÖITÄ YHTEENSÄ** - *Number of persons*
			Sukupuoli - *Sex*
644 000	33	1 956 000	Mies - *Male*
701 000	36	1 965 000	Nainen - *Female*
			Ikä - *Age*
242 000	37	650 000	15 - 24
259 000	40	641 000	25 - 34
295 000	39	750 000	35 - 44
241 000	30	807 000	45 - 54
202 000	32	632 000	55 - 64
106 000	24	441 000	65 - 74
			Koulutus - *Education*
397 000	30	1 334 000	Perusaste - *Lower secondary education*
573 000	37	1 542 000	Keskiaste - *Upper secondary education*
376 000	36	1 045 000	Korkea-aste - *Tertiary education*
			Asuinalue - *Area of residence*
296 000	39	755 000	Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*
623 000	36	1 719 000	Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*
220 000	34	648 000	Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*
206 000	26	800 000	Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*
			Kotitaloustyyppi - *Type of household*
271 000	32	835 000	Yksinasuvat - *Singles*
406 000	36	1 124 000	Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*
668 000	34	1 962 000	Muut kotitaloudet - *Other households*
			Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*
70 000	33	213 000	Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*
202 000	38	535 000	Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*
303 000	40	754 000	Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*
273 000	35	776 000	Työntekijät - *Manual workers*
23 000	25	93 000	Maanviljelijät - *Farmers*
131 000	34	387 000	Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*
204 000	27	750 000	Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*
105 000	30	345 000	Muut kotona olevat - *Other economically not active*
34 000	50	68 000	Muu tai tuntematon - *Other or unknown*

Työ- ja kokousmatkat vuonna 2003

Kotimaan työmatkat

(Taulukot 24, 26)

Kotimaassa tehtiin yöpymisen sisältäneitä työ- ja kokousmatkoja vuonna 2003 yhteensä 3,3 miljoonaa, mikä on 8 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kuukausittain tehtiin yli 300 000 työmatkaa vuodenvaihdetta ja kesäkuukausia lukuunottamatta. Pitkät, vähintään neljän yöpymisen työmatkat kotimaassa sisälsivät keskimäärin 6,3 yöpymistä. Matkoista puolet sisälsi vain yhden yöpymisen. Noin joka kolmas työmatka sisälsi kaksi yötä ja 3–7 yötä kestäneitä matkoja oli 15 prosenttia.

Kotimaan työmatkoilla yövyttiin eniten hotelleissa. Hotelli oli pääasiallisena majoitusmuotona 2,5 miljoonalla matkalla, mikä on 75 prosenttia kaikista matkoista. Maksuton majoitus oli pääasiallisena majoitusmuotona 630 000 matkalla eli 19 prosentissa matkoista. (Kuvio 10.)

Työmatkat tehtiin pääasiassa autolla: kolmella työmatkalla viidestä kulkuvälineenä oli auto. Lentokonetta ja junaa käytettiin kumpaakin vajaassa 15 prosentissa matkoista. (Kuvio 11.)

Kotimaan työmatkoilla kustannukset olivat keskimäärin 240 euroa henkilöä kohden, kun mukaan lasketaan matkustus-, majoitus- ja muut menot. Rahaa käytettiin keskimäärin 130 euroa päivässä.

Taulukko 24. Työ- ja kokousmatkat päättymiskuukauden ja keston mukaan vuonna 2003
Table 24. Business and professional trips by month of ending and number of overnights in 2003

	Kotimaanmatkat, sisältää yöpymisen *Overnight domestic trips*	Ulkomaanmatkat, yöp. kohdemaassa *Overnight trips abroad*	Risteilyt, yöp. vain laivassa *Cruises, overnight on board only*	Päivämatkat ulkomaille *Same-day visits abroad*	Kaikki työ- ja kokousmatkat *All business and professional trips*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	3 332 000	884 000	186 000	100 000	4 502 000
Matkan päättymiskuukausi *Trips by month of ending*					
Tammikuu - *January*	278 000	64 000	19 000	..	366 000
Helmikuu - *February*	310 000	64 000	15 000	11 000	400 000
Maaliskuu - *March*	322 000	74 000	17 000	11 000	424 000
Huhtikuu - *April*	304 000	76 000	..	..	395 000
Toukokuu - *May*	335 000	91 000	13 000	14 000	453 000
Kesäkuu - *June*	205 000	62 000	11 000	..	286 000
Heinäkuu - *July*	88 000	29 000	..		120 000
Elokuu - *August*	242 000	56 000	11 000	..	318 000
Syyskuu - *September*	322 000	106 000	20 000	12 000	460 000
Lokakuu - *October*	350 000	118 000	35 000	..	509 000
Marraskuu - *November*	357 000	82 000	16 000	..	461 000
Joulukuu - *December*	218 000	62 000	21 000	10 000	311 000
Matkan kesto - *Number of overnight stays*					
Ei yöpymisiä - *No overnight stays*				100 000	100 000
1 yö - *1 night*	1 833 000	203 000	121 000		2 157 000
2 yötä - *2 nights*	968 000	240 000	62 000		1 270 000
3 yötä - *3 nights*	247 000	129 000	..		380 000
4–7 yötä - *4–7 nights*	243 000	219 000			462 000
Vähintään 8 yötä - *8 nights or more*	40 000	93 000			133 000
Yöpymisiä keskimäärin matkalla *Overnights on average*	1,9	4,3	1,4		2,3

Ulkomaan työmatkat
(Taulukot 24-27)

Ulkomaille suuntautunut työmatkojen määrä laski edellisestä vuodesta. Työ- ja kokousmatkoja, joiden aikana yövyttiin ulkomailla, tehtiin 884 000, mikä on 3 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Kaksi kolmesta ulkomaan työmatkasta oli lyhyitä, 1–3 yöpymisen matkoja. Keskimäärin ulkomaan työmatkoilla yövyttiin kuitenkin 4,3 kertaa. Eniten matkoja tehtiin syksyllä (syys- ja lokakuussa). Jos työmatkan aikana on yövytty ainoastaan laivalla, luokitellaan se työristeilyksi.

Ulkomaan työmatkoista yli 60 prosenttia tehtiin EU-maihin. Venäjän ja Baltian alueelle matkoista suuntautui noin joka viides. Venäjälle ja Baltiaan tehtyjen työmatkojen määrä laski 15 prosenttia.

Kuvio 10. Työ- ja kokousmatkat majoitusmuodon mukaan vuonna 2003
Figure 10. Business and professional trips by mode of accommodation in 2003

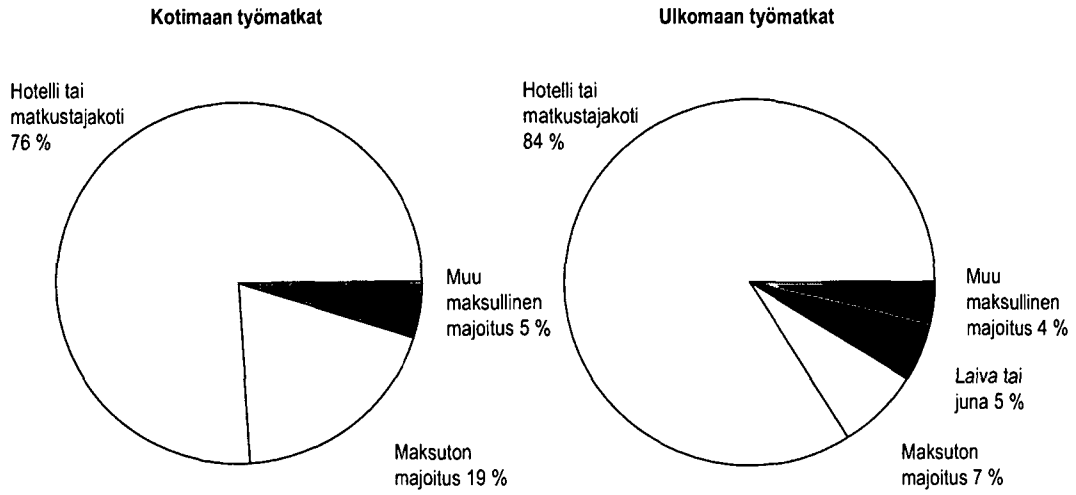

Kuvio 11. Työ- ja kokousmatkat käytetyn kulkuvälineen mukaan vuonna 2003
Figure 11. Business and professional trips by means of transport in 2003

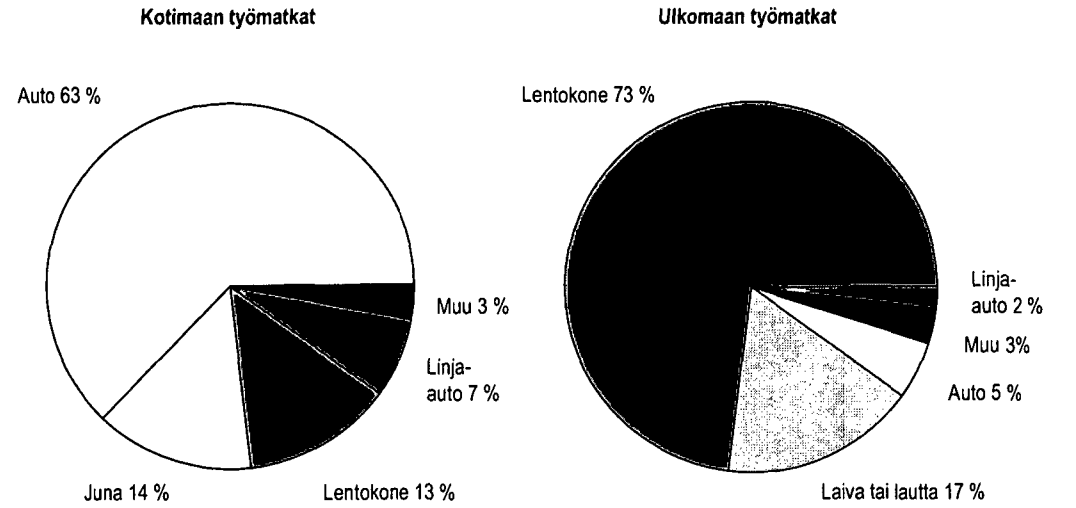

Amerikan mantereelle suuntautui 24 000 matkaa, mikä on 32 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Työmatkailu Aasiaan, Oseaniaan ja Afrikkaan kasvoi 9 prosenttia edellisestä vuodesta.

Eniten työmatkoja tehtiin Ruotsiin, Saksaan ja Viroon. Ruotsiin suuntautui 138 000 matkaa eli 16 prosenttia ulkomaan työmatkoista. Se on 7 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Saksaan tehtiin 119 000 työmatkaa, mikä on prosentin vähemmän kuin edellisenä vuonna. Viroon tehtiin työmatkoja 16 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Kaikkiaan Viroon suuntautui vuonna 2003 noin 114 000 työmatkaa.

Hotelli oli ulkomaan työmatkoilla käytetyin majoitusmuoto. Hotelleissa yövyttiin 744 000 matkalla, mikä on 84 prosenttia kaikista ulkomaan työmatkoista. Maksutonta majoitusta käytettiin 7 prosentilla työmatkoista. (Kuvio 10.)

Eniten käytetty kulkuväline ulkomaan työmatkoilla oli lentokone. Sitä käytettiin noin 645 000 matkalla, mikä on 73 prosenttia kaikista ulkomaanmatkoista. Lentäen tehtyjen työmatkojen määrä kasvoi 14 prosenttia edellisestä vuonna. Laivalla tehtiin 151 000 työmatkaa, mikä on 17 prosenttia kaikista työmatkoista. Laivalla tehdyt työmatkat vähenivät 28 prosenttia. (Kuvio 11.)

Kuvio 12. Työ- ja kokousmatkat (yöp. kohdemaassa) kohdealueen mukaan vuonna 2003
Figure 12. Overnight business and professional trips abroad by destination area in 2003

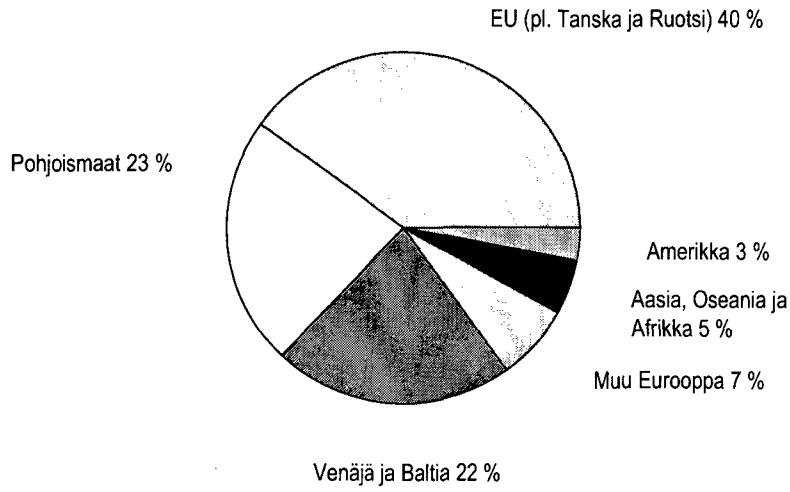

Työristeilyt ja -päivämatkat

Työhön liittyviä risteilyjä tehtiin vuonna 2003 noin 186 000, mikä on prosentin vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Ruotsiin tehdyt työristeilyt lisääntyivät 22 prosenttia ja Viron työristeilyt vähenivät 24 prosenttia. Ruotsiin tehtiin yhteensä 89 000 työristeilyä ja Viroon 85 000.

Työristeilyistä 78 prosenttia, eli 146 000, oli laivalla pidettyjä kokouksia tai seminaareja. Työ- ja kokousristeilyjä tehtiin eniten lokakuussa. Risteilyjä tehtiin tuolloin 35 000. Työhön liittyviä risteilyjä tehtiin vähiten heinäkuussa.

Ulkomaille tehtiin 100 000 työhön liittyvää päivämatkaa, eli 16 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Matkoista 70 000 tehtiin EU-alueelle. Ruotsiin tehtiin 45 000 matkaa ja Viroon 25 000. Päivämatkoista 59 prosenttia tehtiin lentäen ja 23 prosenttia laivalla. Eniten näitä alle vuorokauden kestäneitä työmatkoja tehtiin touko- ja syyskuussa.

Taulukko 25. Ulkomaille tehdyt työ- ja kokousmatkat kohdemaan mukaan vuonna 2003
Table 25. Business and professional trips abroad by destination country in 2003

	Matkat, joissa yöpyminen kohdemaassa *Overnight trips abroad*		Risteilyt, yöp. vain laivassa *Cruises, overnight on board only*	Päivämatkat ulkomaille *Same-day visits abroad*	Kaikki työ- ja kokousmatkat ulkomaille *All business and professional trips abroad*
	Matkoja *Trips*	Yöpymisiä keskimäärin *Overnights on average*			
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	884 000	4,3	186 000	100 000	1 170 000
EU-maat - *EU countries*	541 000	3,9	90 000	70 000	701 000
Muut maat - *Other countries*	343 000	4,9	96 000	30 000	469 000
Pohjoismaat - *Scandinavian countries*	205 000	4,3	89 000	56 000	350 000
Ruotsi - *Sweden*	138 000	3,7	89 000	45 000	272 000
Tanska - *Denmark*	48 000	1,8		10 000	58 000
Norja - *Norway*	20 000	13,7		..	21 000
Venäjä ja Baltian maat - *Russia and the Baltic countries*	189 000	2,1	96 000	29 000	314 000
Viro - *Estonia*	114 000	1,8	85 000	25 000	224 000
Venäjä - *Russia*	49 000	2,8	..	..	57 000
Latvia	25 000	2,3	..		32 000
EU-maat (pl. Ruotsi ja Tanska) *EU countries (excl. Sweden and Denmark)*	355 000	4,3	..	15 000	370 000
Saksa - *Germany*	119 000	3,8	..	..	126 000
Britannia - *United Kingdom*	41 000	5,3		..	43 000
Ranska - *France*	41 000	3,4			41 000
Belgia - *Belgium*	34 000	3,3		..	39 000
Espanja - *Spain*	35 000	4,1			35 000
Italia - *Italy*	31 000	4,8			31 000
Alankomaat - *Netherlands*	25 000	7,3			25 000
Muu Eurooppa - *Rest of Europe*	65 000	5,2			65 000
Puola - *Poland*	10 000	1,8			10 000
Unkari - *Hungary*	15 000	5,8			15 000
Amerikka - *America*	24 000	8,2			24 000
Yhdysvallat - *USA*	18 000	6,8			18 000
Aasia, Oseania ja Afrikka - *Asia, Oceania and Africa*	46 000	10,7			46 000

Taulukko 26. Menot yöpymisen sisältäneillä työ- ja kokousmatkoilla vuonna 2003
Table 26. Expenditure on overnight business and professional trips in 2003

	Euroa - *EUR*		
	Kotimaanmatkat, sisältää yöpymisen *Overnight domestic trips*	**Ulkomaanmatkat, yöp. kohdemaassa** *Overnight trips abroad*	**Risteilyt, yöp. vain laivassa** *Cruises, overnight on board only*
Matkan menot keskimäärin henkilöä kohden *Average expenditure per person*	240	1 100	160
Menot keskimäärin päivässä - *Average expenditure per day*	130	250	120

Työ- tai kokousmatkan tehneet henkilöt
(Taulukko 28)

Vuonna 2003 ainakin yhden työ- tai kokousmatkan joko kotimaassa tai ulkomaille teki noin 856 000 henkilöä. Työ- ja kokousmatkoja kotimaassa tehneitä oli 695 000 henkilöä eli melkein viidesosa 15–74-vuotiaista. Ulkomaille työ- ja kokousmatkoja teki 378 000 henkilöä eli 10 prosenttia väestöstä.

Ikäryhmänsä kokoon suhteutettuna eniten työmatkoja tekivät 25–34-, 35–44- ja 45–54-vuotiaat. Näissä ikäryhmissä joka kolmas teki työmatkan. Määrällisesti suurin osa matkustaneista oli ikäryhmästä 45–54-vuotiaat. Koti- tai ulkomaan työmatkan tehneistä 62 prosenttia oli miehiä. Ulkomaan työmatkan tehneistä jopa 69 prosenttia oli miehiä.

Kuvio 13. Kohdemaassa yöpymisen sisältäneet työ- ja kokousmatkat asukasta kohden asuinmaakunnittain vuonna 2003
Figure 13. Overnight business and professional trips abroad per resident by region of residence in 2003

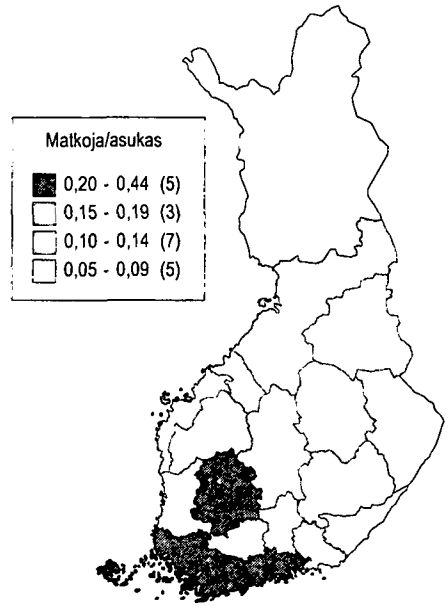

Taulukko 27. Työ- ja kokousmatkat lähialueille vuonna 2003
Table 27. Business and professional trips to the neighbouring countries in 2003

	Matkoja - *Trips*						
	Ruotsiin *To Sweden*	Viroon *To Estonia*	Venäjälle *To Russia*	Norjaan *To Norway*	Tanskaan *To Denmark*	Latviaan ja Liettuaan *To Latvia and Lithuania*	Yhteensä *Total*
MATKOJA YHTEENSÄ - *Trips total*	271 000	224 000	56 000	21 000	58 000	34 000	664 000
Maissakäyntejä yhteensä - *Visits ashore total*	226 000	189 000	56 000	21 000	58 000	34 000	584 000
Yöpyminen kohdemaassa - *Overnight in destination country*	138 000	114 000	49 000	20 000	48 000	26 000	394 000
Päiväkäynnit - *Day visits*	88 000	76 000	..	..	10 000	..	190 000
Päivämatkat (ei yöpymistä) - *Same-day visits*	45 000	25 000	..	..	10 000		85 000
Maissakäyntejä yöpymisen sisältäneen risteilyn yhteydessä *Visits ashore during cruise with overnight on board*	43 000	51 000	..			..	105 000
Risteilyt ilman maissakäyntejä - *Cruises without visits ashore*	45 000	34 000					80 000

Koulutus ja sosioekonominen asema vaikuttavat työmatkailun yleisyyteen. Korkea-asteen koulutuksen saaneista 46 prosenttia teki ainakin yhden työmatkan. Keski-asteen koulutuksen suorittaneista matkoja teki joka viides ja perusasteen koulutuksen suorittaneista 7 prosenttia. Ylemmistä toimihenkilöistä työmatkoja teki 65 prosenttia. Yrittäjistä 44 prosenttia ja alemmista toimihenkilöistä 27 prosenttia teki työmatkoja.

Pääkaupunkiseudulla asuvista lähestulkoon joka kolmas teki ainakin yhden työmatkan, eli useampi kuin muilla alueilla asuvista. Lapsiperheissä elävät tekivät työmatkoja todennäköisemmin kuin muut. Tästä kotitalousryhmästä 28 prosenttia teki koti- tai ulkomaan työmatkan vuonna 2003.

Taulukko 28. Yöpymisen sisältäneitä työ- ja kokousmatkoja (pl. risteilyt) tehneet 15–74-vuotiaat vuonna 2003
Table 28. Persons aged 15 to 74 with overnight business and professional trips (excluding cruises) in 2003

	Kotimaassa *Domestic trips*		Ulkomaille *Outbound trip*		Kotimaassa tai ulkomaille *Domestic or outbound trip*		15–74-vuotias väestö *Population aged 15 to 74*
	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	Henkilöitä *Persons*	% väestöstä *% of population*	
HENKILÖITÄ YHTEENSÄ - *Number of persons*	695 000	18	378 000	10	856 000	22	3 921 000
Sukupuoli - *Sex*							
Mies - *Male*	415 000	21	260 000	13	529 000	27	1 956 000
Nainen - *Female*	280 000	14	119 000	6	327 000	17	1 965 000
Ikä - *Age*							
15 - 24	31 000	5	..		33 000	5	650 000
25 - 34	157 000	24	115 000	18	204 000	32	641 000
35 - 44	206 000	27	95 000	13	243 000	32	750 000
45 - 54	209 000	26	106 000	13	257 000	32	807 000
55 - 64	82 000	13	50 000	8	107 000	17	632 000
65 - 74	11 000	3	..		11 000	3	441 000
Koulutus - *Education*							
Perusaste - *Lower secondary education*	72 000	5	33 000	2	88 000	7	1 334 000
Keskiaste - *Upper secondary education*	248 000	16	100 000	6	287 000	19	1 542 000
Korkea-aste - *Tertiary education*	376 000	36	246 000	23	480 000	46	1 045 000
Asuinalue - *Area of residence*							
Pääkaupunkiseutu *Helsinki area (includes Helsinki, Espoo, Vantaa and Kauniainen)*	158 000	21	139 000	18	233 000	31	755 000
Muut kaupunkimaiset kunnat - *Other urban municipalities*	314 000	18	158 000	9	372 000	22	1 719 000
Taajaan asutut kunnat - *Semi-urban municipalities*	93 000	14	38 000	6	103 000	16	648 000
Maaseutumaiset kunnat - *Rural municipalities*	130 000	16	44 000	5	148 000	19	800 000
Kotitaloustyyppi - *Type of household*							
Yksinasuvat - *Singles*	101 000	12	56 000	7	129 000	15	835 000
Lapsiperheet (alle 15-vuotiaita lapsia) *Families with children aged under 15*	268 000	24	137 000	12	315 000	28	1 124 000
Muut kotitaloudet - *Other households*	326 000	17	186 000	9	412 000	21	1 962 000
Sosioekonominen asema - *Socio-economic group*							
Yrittäjät - *Self-employed persons, employers*	77 000	36	37 000	18	93 000	44	213 000
Ylemmät toimihenkilöt - *Upper salaried employees*	263 000	49	193 000	36	347 000	65	535 000
Alemmat toimihenkilöt - *Lower salaried employees*	176 000	23	76 000	10	202 000	27	754 000
Työntekijät - *Manual workers*	94 000	12	42 000	5	113 000	14	776 000
Maanviljelijät - *Farmers*	14 000	15	..		16 000	17	93 000
Opiskelijat ja koululaiset - *Students and schoolchildren*	16 000	4	..		18 000	5	387 000
Eläkeläiset - *Retired persons, pensioners*	25 000	3	12 000	2	28 000	4	750 000
Muut kotona olevat - *Other economically not active*	16 000	5	..		23 000	7	345 000
Muu tai tuntematon - *Other or unknown*	14 000	20	..		16 000	23	68 000

Tuoteseloste

Aineiston kokoaminen

Tutkimuksen aineisto kerätään kuukausittain puhelinhaastatteluilla, joissa kohdehenkilöinä ovat Suomessa vakituisesti asuvat 15–74-vuotiaat henkilöt. Haastattelut toteuttaa Tilastokeskuksen puhelinhaastattelu- eli CATI-keskus (Computer Aided Telephone Interview). Haastattelut tehdään yhdessä kuluttajabarometrin kanssa, ja tutkimuksen brutto-otos on yleensä 2 200 henkilöä kuukaudessa. Lisäksi vuosittain tehdään työvoimatutkimuksen liitännäisenä vuositutkimus, jolla kerätään tietoja vuoden aikana matkustaneista henkilöistä. Otokset on poimittu systemaattisella otannalla (tasavälinen otanta) väestön keskusrekisteristä. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät ikähaarukan ulkopuolisten lisäksi pysyvästi laitoksissa olevat henkilöt.

Vuoden 2000 alusta lähtien haastattelut on tehty kuukausittain ja haastatteluissa kohdehenkilöiltä on kysytty tietoja kahden edellisen kuukauden aikana päättyneistä matkoista. Koska jokaisen otoksen tutkimusjakso on kaksi kuukautta, saadaan kunkin kuukauden matkoista kaksi aineistoa. Varsinainen aineisto muodostuu tutkimusjakson jälkimmäisen kuukauden tiedoista ja ns. vertailuaineisto tutkimusjakson ensimmäisen kuukauden tiedoista. Jälkimmäisen kuukauden matkoista kysyttiin tiedot tarkemmin kuin ensimmäiseltä kuukaudelta.

Taulukko 29. Matkan tehneet 15–74-vuotiaat henkilöt matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusvälit vuonna 2003
Table 29. Persons aged 15 to 74 having travelled by type of trip and 95% confidence intervals in 2003

Matkaryhmä - *Type of trip*	**Matkan tehneitä henkilöitä** *Persons having travelled*	**Luottamusvälit** *Confidence intervals* %
Yöpymisen sisältäneitä matkoja tai päivämatkoja ulkomaille *Trips with overnight stay or same-day visits abroad*	3 556 000	± 2
Yöpymisen sisältäneitä matkoja - *Trips with overnight stay*	3 547 000	± 2
Kotimaan vapaa-ajanmatkoja maksullisessa majoituksessa *Domestic leisure trips with paid accommodation*	1 658 000	± 6
Lyhyitä matkoja, 1–3 yöpymistä - *Short trips, 1–3 overnights*	1 381 000	± 6
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - *Long trips, 4 or more overnights*	604 000	± 11
Matkoja omalle mökille tai vierailumatkoja sukulaisten tai tuttavien luo *Trips to own free-time residence and visits to friends and relatives*	2 965 000	± 3
Mökkimatkat - *Trips to own free-time residence*	1 200 000	± 7
Vierailumatkat - *Visits to friends and relatives*	2 609 000	± 3
Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille - *Leisure trips abroad*	1 516 000	± 6
Lyhyitä matkoja, 1-3 yöpymistä - *Short trips, 1-3 overnights*	798 000	± 9
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - *Long trips, 4 or more overnights*	1 103 000	± 8
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla (ml. työ- ja kokousristeilyt) *Cruises, overnight on board only (incl. business and professional cruises)*	1 346 000	± 7
Työ- ja kokousmatkoja (pl. työ- ja kokousristeilyt) *Business and professional trips (excl. business and professional cruises)*	856 000	± 9
Kotimaassa - *Domestic trips*	695 000	± 10
Ulkomaille - *Abroad*	378 000	± 14

Muuttujat

Kohdehenkilöiden tekemistä matkoista on käytettävissä seuraavat tiedot:

- Matkan alkamis- ja päättymiskuukausi
- Matkan kesto
- Matkan kohde (ei sisälly kotimaan työ- ja kokousmatkoihin)
- Majoitusmuoto
- Kulkuväline
- Matkan menot
- Matkan järjestäminen (ei sisälly mökki- ja vierailumatkoihin, ulkomaan päivämatkoihin eikä risteilyihin)
- Harrastukset (vain kotimaan vapaa-ajanmatkoista)

Matkan tehneistä henkilöistä on käytettävissä seuraavat tiedot:

- Sukupuoli
- Ikä
- Koulutus
- Sosioekonominen asema
- Kieli
- Asuinmaakunta
- Kotitalouden bruttotulot
- Kotitalouden koko
- Kotitalouden lapsiluku

Taulukko 30. Suomalaisten tekemät matkat matkaryhmittäin ja 95 %:n luottamusvälit vuonna 2003
Table 30. Trips made by Finnish residents and 95% confidence intervals in 2003

Matkaryhmä - *Type of trip*	**Matkoja** *Trips*	**Luottamusvälit** *Confidence intervals* %
Kotimaan vapaa-ajanmatkoja maksullisessa majoituksessa *Domestic leisure trips with paid accommodation*	4 245 000	± 4
Lyhyitä matkoja, 1–3 yöpymistä - *Short trips, 1–3 overnights*	3 175 000	± 4
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - *Long trips, 4 or more overnights*	1 070 000	± 7
Matkoja omalle mökille - *Trips to own free-time residence*	3 923 000	± 5
Lyhyitä matkoja, 1–3 yöpymistä - *Short trips, 1–3 overnights*	3 001 000	± 5
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - *Long trips, 4 or more overnights*	922 000	± 8
Vierailumatkoja sukulaisten ja tuttavien luo - *Visits to friends and relatives*	16 385 000	± 2
Lyhyitä matkoja, 1–3 yöpymistä - *Short trips, 1–3 overnights*	13 935 000	± 2
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - *Long trips, 4 or more overnights*	2 449 000	± 5
Vapaa-ajanmatkoja ulkomaille - *Leisure trips abroad*	2 601 000	± 4
Lyhyitä matkoja, 1–3 yöpymistä - *Short trips, 1–3 overnights*	992 000	± 7
Pitkiä matkoja, vähintään 4 yöpymistä - *Long trips, 4 or more overnights*	1 610 000	± 5
Risteilyt, yöpyminen vain laivalla - *Cruises, overnight on board only*	2 100 000	± 5
Kotimaan työ- ja kokousmatkoja - *Domestic business and professional trips*	3 332 000	± 6
Työ- ja kokousmatkoja ulkomaille - *Business and professional trips abroad*	884 000	± 9
Päivämatkat ulkomaille - *Same-day visits abroad*	509 000	± 12

Tutkimuksessa tapahtuneita muutoksia

Ensimmäiset matkailun kysyntää kuvaavat tutkimukset tehtiin 1970-luvulla. Tuolloin tutkimusta teki Matkailun edistämiskeskus (MEK). 1980-luvulla tutkimuksia tehtiin MEKin toimesta muutaman vuoden välein. Säännöllisesti matkailun kysyntää kuvaavia tutkimuksia on tehty vuodesta 1991 alkaen. Tutkimus siirtyi Tilastokeskukselle vuonna 1995, jossa sitä on kehitetty vastaamaan matkailutilastodirektiivin (95/57/EY) vaatimuksia.

Ensimmäiset uudistukset vuonna 1995 koskivat kestoltaan pitkien, vähintään neljän yöpymisen vapaa-ajanmatkojen vuositason tietoja. Vuonna 1996 siirryttiin kolmannesvuosittaisesta neljännesvuosittaiseen aineistonkeruuseen sekä laajennettiin kestoltaan lyhyiden 1-3 yöpymisen vapaa-ajanmatkojen tietosisältöä. Vuonna 1997 toteutetussa uudistuksessa laajennettiin työ- ja kokousmatkojen tietosisältöä.

Vuoden 2000 alussa matkatutkimuksen tiedonkeruu siirtyi pois työvoimatutkimuksen yhteydestä, ja samalla tietoja alettiin kerätä joka kuukausi, kun aiemmin tiedot oli kerätty neljä kertaa vuodessa. Muutoksen yhteydessä myös tarkasteltava tutkimusjakso muuttui. Kun aikaisemmin kyselyn kohteena olivat viimeisen kolmen kuukauden aikana alkaneet matkat, haastateltavilta kysytään nyt kahden edellisen kuukauden aikana päättyneistä matkoista. Matkan enimmäispituus muuttui samalla 90 päivästä Maailman matkailujärjestön (WTO) ohjeiden mukaiseen 365 päivään.

Tutkimusjakso säilyi kuitenkin kolmena kuukautena huhti-, heinä-, loka- ja tammikuun aikana tehdyissä kyselyissä, sillä näin saadusta pidemmän aikavälin aineistosta on laskettu estimaatit vuosineljännesten matkailijamäärille kulloisenkin kalenterivuoden kuluessa. Lisäksi vuodesta 2000 lähtien haastatteluissa saatua vertailuaineistoa on käytetty Suomalaisten matkailu -julkaisun matkojen määriä koskevissa taulukoissa.

Tutkimukseen tehtiin vuonna 2000 muutamia lisäyksiä. Lyhyistä mökki- ja vierailumatkoista kysytään kuukausitutkimuksessa lukumäärätiedon lisäksi tietoja mm. matkan kestosta, kohteesta ja kustannuksista. Lisäksi kotimaan rajojen ulkopuolelle suuntautuneista päivämatkoista alettiin tiedustella aiempaa tarkemmin.

Aineiston vertailukelpoisuus

Matkojen määriä koskevat tiedot ovat keskenään vertailukelpoisia vuodesta 2000 lähtien. Tiedonkeruussa vuoden 2000 alussa tapahtuneiden muutosten seurauksena luvut eivät sen sijaan ole täysin vertailukelpoisia tätä aiempien vuosien vastaavien kanssa.

Vuoden 2000 alusta asti tutkimusjakso on ollut kaksi kuukautta aiemman kolmen kuukauden sijaan. Tutkimusjakson lyheneminen vähentää muistista aiheutuvia virheitä, joten tulokset saattavat kuitenkin kuvata aiempaa paremmin ihmisten todellista matkustuskäyttäytymistä. Näin saattanee käydä erityisesti lyhyiden kotimaanmatkojen kohdalla. Niitä tehdään paljon, ja esimerkiksi omalle mökille tehtyjen matkojen määrä unohtuu helposti.

Vertailtavuutta heikentää jonkin verran myös se, että alkaneiden matkojen sijaan vuoden 2000 alusta alkaen kohdehenkilöiltä on kysytty tietoja tutkimusjaksolla päättyneistä matkoista.

Myös vertailuaineiston käyttö on uutta edellisiin vuosiin verrattuna. Tutkimusjakson lyhenemisen tapaan myös vertailuaineiston käyttöönotto lisännee tutkimuksen tarkkuutta.

Vuonna 1997 muutettiin tutkimusmenetelmää siten, että matkoja tehneiden henkilöiden vuosiestimaatti kerättiin erillisellä otoksella. Samana vuonna aloitettiin kotimaanmatkojen matkakohteen kuntatasoinen luokittelu. Muutos mahdollisti matkan kohdepaikan tilastoinnin maakunnittain ti-

lastollisen alueluokitustason NUTS 3 mukaan (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques). Tämä on lisännyt pieniin havaintojen määriin liittyvää ongelmaa. Tätä ongelmaa vielä korostaa matkavirtojen epätasainen jakautuminen eri alueiden välillä.

Pienet havaintojen määrät rajoittavat lähtömaakunta–kohdemaakunta-tasoisten tulosteiden tekemistä erityisesti sellaisista pitkistä kotimaanmatkoista, joiden aikana yövytään maksullisessa majoituksessa. Ilmaismajoitusmatkoissa havaintoja on enemmän, joten tarkempien selvitysten tekeminen on mahdollista. Ahvenanmaata koskevat havainnot sekä kohde- että lähtöalueena jäävät liian vähäisiksi, joten sitä koskevat estimaatit matkamääristä on jätetty pois matkavirtoja esittävistä taulukoista. (Taulukot 10-12.)

Vuosia 1991–1994 kuvaavissa tutkimuksissa on käytetty yhdenmukaisia menetelmiä, joten tutkimukset ovat keskenään vertailukelpoisia. Vuonna 1995 aloitetut sisällölliset ja menetelmälliset muutokset ovat heikentäneet vertailukelpoisuutta joiltakin osin. Seuraavissa tiedoissa tapahtui merkittävä muutos, kun matkoista alettiin kysyä lukumäärän lisäksi myös matkan ominaisuuksia kuvaavia tietoja:

- Pitkät, vähintään neljän yöpymisen mökki- ja vierailumatkat (1995)
- Ulkomaan työ- ja kokousmatkat (1996)
- Kotimaan työ- ja kokousmatkat (1997)
- Lyhyet mökki- ja vierailumatkat (2000).

Osa matkamäärien vähenemisestä todennäköisesti johtuu näiden matkaryhmien "puhdistumisesta" niihin kuulumattomista matkoista. Kun matkoista kysyttiin yksityiskohtaisempia tietoa, ne eivät aina enää täyttäneet määritelmän kriteerejä. Esimerkiksi ennen vuotta 1997 tehdyt kotimaan työ- ja kokousmatkat ovat todennäköisesti sisältäneet mm. kotipaikkakunnan ulkopuolella työn vuoksi asuvien henkilöiden säännöllistä liikkumista koti- ja työpaikkakuntien välillä.

Kattavuus

Suomalaisten matkailu -tutkimus kattaa kokonaan 15–74-vuotiaiden suomalaisten yöpymisen sisältävän matkailun. Ennen vuotta 2000 tehdyissä tilastoissa jäivät määritelmällisesti pois sellaiset matkat, jotka olivat silloista kolmen kuukauden seurantajaksoa pidempiä. Vuoden 2000 alussa tiedonkeruumenetelmään tehtyjen muutosten seurauksena tämä ongelma poistui.

Lyhyiden mökki- ja vierailumatkojen määrää rajoitetaan soveltamalla niihin "tavanomaisen elinpiirin" käsitettä. WTO:n (World Tourism Organization) ohjeiden mukaisesti samaan paikkaan usein ja säännöllisesti tehdyt matkat jätetään tutkimuksen ulkopuolelle, koska matkan kohde katsotaan tällöin kuuluvaksi henkilön tavanomaiseen elinpiiriin. Käytännössä viikoittain säännöllisesti toistuvat samanlaiset matkat karsitaan pois.

Käytännön syistä yhden henkilön tekemien matkojen enimmäismäärä on kahden kuukauden seurantajaksolla rajoitettu 10 matkaan sekä kotimaan- että ulkomaanmatkoissa. Rajoitus ei juurikaan vähennä tilaston kattavuutta, sillä harvoin matkoja esiintyy tätä määrää enempää.

Vuonna 1996 tutkimuksen piiriin sisällytettiin yöpymisen sisältävien matkojen lisäksi ulkomaille tehdyt päivämatkat, joten nykyisessä laajuudessaan tutkimus antaa varsin kattavan kuvan ulkomaille suuntautuvasta matkailusta. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät enää ainoastaan kotimaan päivämatkat, joita myöskään EU:n matkailutilastodirektiivi ei velvoita tilastoimaan.

Kato

Kuukausittain tehtyjen haastattelujen lähtöotos oli 28 600 henkilöä. Haastatteluja saatiin 20 760. Lukuihin sisältyy joulukuun vertailuaineiston saamiseksi myös helmikuussa 2004 tehdyt haastattelut. Kokonaiskatoprosentiksi muodostuu 27,4. Kuukausittaiset katoprosentit vaihtelivat 25,8 ja 29,6 välillä. Pienin katoprosentti oli elokuussa tehdyissä haastatteluissa ja suurin kesäkuun haastatteluissa. Erillisen vuositutkimuksen lähtöotos oli 2 147 ja toteutunut otos 1 706. Katoprosentiksi muodostui näin ollen 20,5.

Taulukko 31. Tutkimuksiin osallistuneet henkilöt vuonna 2003 ja 15–74-vuotias väestö
Table 31. Survey participants in 2003 and population aged 15 to 74

	Kuukausitutkimuksista yhdistetty aineisto *Data combined from monthly surveys*		Vuositutkimuksen aineisto *Data of the annual survey*		15–74-vuotias väestö 31.12.2002 *Population aged 15 to 74 on 31 Dec. 2002*	
	Henkilöitä *Persons*	%	Henkilöitä *Persons*	%	Henkilöitä *Persons*	%
YHTEENSÄ - *Total*	20 760	100	1 706	100	3 921 377	100
Sukupuoli - *Sex*						
Mies - *Male*	10 055	48	829	49	1 956 015	50
Nainen - *Female*	10 705	52	877	51	1 965 362	50
Ikä - *Age*						
15 - 24	3 299	16	296	17	650 392	17
25 - 34	3 368	16	288	17	641 130	16
35 - 44	3 759	18	304	18	750 065	19
45 - 54	4 126	20	348	20	807 302	21
55 - 64	3 665	18	311	18	631 833	16
65 - 74	2 543	12	159	9	440 655	11
Asuinmaakunta - *Region of residence*						
Uusimaa	5 081	24	401	24	1 019 024	26
Itä-Uusimaa	359	2	31	2	66 855	2
Kanta-Häme	652	3	53	3	123 045	3
Päijät-Häme	807	4	61	4	149 994	4
Kymenlaakso	754	4	67	4	140 665	4
Etelä-Karjala - *South Karelia*	568	3	47	3	103 676	3
Varsinais-Suomi	1 815	9	140	8	339 699	9
Satakunta	915	4	83	5	177 028	5
Pirkanmaa	1 900	9	157	9	343 654	9
Keski-Suomi - *Central Finland*	1 131	5	85	5	199 253	5
Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*	781	4	65	4	141 932	4
Pohjanmaa - *Ostrobothnia*	709	3	62	4	126 029	3
Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*	294	1	25	1	51 820	1
Etelä-Savo	663	3	55	3	122 999	3
Pohjois-Savo	1 031	5	82	5	189 065	5
Pohjois-Karjala - *North Karelia*	670	3	65	4	127 733	3
Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*	1 441	7	120	7	271 331	7
Kainuu	357	2	34	2	66 090	2
Lappi - *Lapland*	727	4	57	3	142 268	4
Ahvenanmaa - *Åland*	105	1	16	1	19 217	0

Tutkimuksissa haastateltujen henkilöiden jakaumat sukupuolen, iän ja asuinmaakunnan mukaan on esitetty taulukossa 31 ja vastaavat tiedot kadon osalta taulukossa 32. Tutkimusten kadon syitä on selvitetty taulukossa 33.

Vuonna 2003 kuukausitutkimusten yhdistetystä kadosta 59 ja vuositutkimuksen kadosta 51 prosenttia johtui siitä, ettei kohdehenkilöä tavoitettu. Lisäksi kuukausitutkimusten kokonaiskadon osalta runsas neljännes ja vuositutkimuksen kadon osalta noin kaksi viidesosaa aiheutui siitä, että kohdehenkilö kieltäytyi osallistumasta tutkimukseen.

Miesten osuus kuukausihaastatteluiden kokonaiskadosta oli vain hieman naisten osuutta suurempi. Vuositutkimuksen kadosta miesten osuus oli kolme viidesosaa.

Taulukko 32. Tutkimusten kadot vuonna 2003 ja 15–74-vuotias väestö
Table 32. Survey non-responses in 2003 and population aged 15 to 74

	Kuukausitutkimuksista yhdistetty kato *Non-response combined from monthly surveys*		**Vuositutkimuksen kato** *Non-response of the annual survey*		**15–74-vuotias väestö 31.12.2002** *Population aged 15 to 74 on 31 Dec. 2002*	
	Henkilöitä *Persons*	%	Henkilöitä *Persons*	%	Henkilöitä *Persons*	%
YHTEENSÄ - *Total*	7 840	100	441	100	3 921 377	100
Sukupuoli - *Sex*						
Mies - *Male*	4 024	51	255	58	1 956 015	50
Nainen - *Female*	3 816	49	186	42	1 965 362	50
Ikä - *Age*						
15 - 24	1 222	16	67	15	650 392	17
25 - 34	1 272	16	87	20	641 130	16
35 - 44	1 551	20	94	21	750 065	19
45 - 54	1 661	21	91	21	807 302	21
55 - 64	1 225	16	63	14	631 833	16
65 - 74	909	12	39	9	440 655	11
Asuinmaakunta - *Region of residence*						
Uusimaa	2 279	29	161	37	1 019 024	26
Itä-Uusimaa	143	2	6	1	66 855	2
Kanta-Häme	233	3	13	3	123 045	3
Päijät-Häme	280	4	15	3	149 994	4
Kymenlaakso	284	4	10	2	140 665	4
Etelä-Karjala - *South Karelia*	195	2	11	2	103 676	3
Varsinais-Suomi	658	8	48	11	339 699	9
Satakunta	357	5	8	2	177 028	5
Pirkanmaa	609	8	34	8	343 654	9
Keski-Suomi - *Central Finland*	329	4	22	5	199 253	5
Etelä-Pohjanmaa - *South Ostrobothnia*	246	3	14	3	141 932	4
Pohjanmaa - *Ostrobothnia*	229	3	9	2	126 029	3
Keski-Pohjanmaa - *Central Ostrobothnia*	76	1	2	0	51 820	1
Etelä-Savo	207	3	11	2	122 999	3
Pohjois-Savo	313	4	17	4	189 065	5
Pohjois-Karjala - *North Karelia*	247	3	5	1	127 733	3
Pohjois-Pohjanmaa - *North Ostrobothnia*	559	7	28	6	271 331	7
Kainuu	116	1	2	0	66 090	2
Lappi - *Lapland*	301	4	20	5	142 268	4
Ahvenanmaa - *Åland*	33	0	5	1	19 217	0

Matka- ja matkailijamäärien estimointi

Sekä kuukausitutkimusten että vuositutkimuksen otoksista saadut tiedot on korotettu vuoden 2002 lopun väestötasolle painokertoimien avulla. Painokertoimet on muodostettu jälkiosittamalla aineistot sukupuolen mukaan.

Vuoden 2002 lopussa 15–74-vuotiaita suomalaisia oli yhteensä 3 921 377. Kuukausitutkimuksissa jokaisen kuukauden aineistosta laskettiin miehille ja naisille erilliset painokertoimet jakamalla vuoden 2002 lopun miesten ja naisten määrät aineistossa olevilla miesten ja naisten määrillä. Vuositutkimukselle laskettiin korotuskertoimet vastaavalla tavalla. Kuukausitutkimusten keskimääräiset painokertoimet olivat 2 530 miehille ja 2 387 naisille. Vuositutkimuksen painokertoimet olivat 2 359 miehille ja 2 241 naisille.

Matkojen lukumäärää kuvaavat vuositason tiedot on saatu yhdistämällä kuukausiaineistot. Matkoja tehneiden henkilöiden määrä taas on saatu erillisellä vuositutkimuksella. Vuositutkimuksessa otoksen kohdehenkilöiltä kysyttiin kyllä/ei-kysymyksillä tehdyistä matkoista. Kysymykset koskivat pelkästään sitä, oliko kohdehenkilö tehnyt matkan kysytyissä matkaryhmissä. Matkojen määriä tai muita tietoja ei kysytty.

Tulosten luotettavuus

Vaikka kuukausi- ja vuositutkimuksen otos on suhteellisen suuri, niin satunnaisvaihtelua esiintyy sitä enemmän mitä pienempiin ryhmiin matkoja ja matkan tehneitä henkilöitä on luokiteltu (esimerkiksi ulkomaanmatkat matkakohteen mukaan ja pitkät kotimaan vapaa-ajanmatkat maksullisessa majoituksessa kohdemaakunnan mukaan). Tilaston tietojen tarkkuus riittää lähinnä matkailun kokonaisvolyymin ja matkaryhmittäisen kehityksen tarkastelemiseen.

Oma ongelmansa on myös kato. Loma-aikoina moni potentiaalinen vastaaja voi olla parhaillaan lomalla tai matkalla. Pitkiä, jopa kuukausia kestäviä matkoja ulkomaille tekevät suomalaiset eivät ole Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa käytännössä ollenkaan edustettuina. Vaikka tällaiset matkat ovatkin yleistyneet, haastatteluissa näistä ei juurikaan ole saatu havaintoja.

Taulukko 33. Tutkimusten otokset, kato ja kadon syyt vuonna 2003
Table 33. Samples, non-response and reasons for non-response of the surveys in 2003

	Kuukausitutkimuksista yhdistetty aineisto *Data combined from monthly surveys*		Vuositutkimus *Annual survey*	
	Henkilöitä *Persons*	%	Henkilöitä *Persons*	%
Otokset - *Samples*	28 600	100,0	2 147	100,0
Saadut haastattelut - *Responses*	20 760	72,6	1 706	79,5
Nettokato - *Net non-response*	7 840	27,4	441	20,5
Kadon syyt - *Reasons for non-response*				
Kieltäytyi - *Refused*	2 136	27	169	38
Ei tavoitettu - *No contact*	4 637	59	223	51
Ei puhu suomea eikä ruotsia - *Does not speak Finnish or Swedish*	214	3	6	1
Jokin muu syy - *Other reason*	853	11	43	10

Mittaus- ja käsittelyvirheet

Sähköisessä muodossa oleva tutkimuslomake poistaa suuren osan manuaalisessa tiedon käsittelyssä ja tallennuksessa normaalisti ilmenevistä virheistä. Menetelmä parantaa tulosten laatua ja vähentää haastatteluvaiheen aikana syntyviä virheitä sikälikin, että lomake ohjaa haastattelua valitsemalla kysymyspolut tarvittaessa annettujen vastausten perusteella.

Keskeisiä mittausvirheiden lähteitä matkailututkimuksissa ovat tutkimusjakson lyhenemisestä huolimatta edelleenkin suhteellisen pitkien viitejaksojen aiheuttamat muistivirheet. Erityisen ongelmallisia muistivirheet ovat siksi, että niiden suuntaa ei tiedetä. Onko kohdehenkilön muistama matkojen määrä suurempi vai pienempi kuin todellinen määrä? Toisaalta kohdehenkilön voi olla vaikea sijoittaa matkaa oikeaan kuukauteen, jos matka on tehty kuukausien vaihteessa. Voidaan olettaa, että muistista johtuvaa virhettä esiintyy todennäköisesti enemmän lyhyissä kuin pitkissä matkoissa ja vastaavasti enemmän kotimaan- kuin ulkomaanmatkoissa.

Myös käsitteiden määrittely ja kysymysten muotoilu saattavat aiheuttaa tulkintavaikeuksia haastattelutilanteessa. Kohdehenkilöt eivät välttämättä ymmärrä käsitteitä ja kysymyksiä tutkimuksen edellyttämällä tavalla. Ongelma on yhteinen kaikille kyselytutkimuksille.

Matkailuun liittyviä käsitteitä

Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa pyritään soveltamaan Maailman matkailujärjestö WTO:n kehittämiä yhdenmukaisia standardeja. Yhdenmukaisten määritelmien tavoitteena on, että matkailu ilmiönä olisi mahdollisimman helposti tilastoitavissa.

Keskeinen matkailuun liittyvien määritelmien taustalla oleva käsite on *tavanomainen elinpiiri.* Käsite voidaan määritellä lyhyesti siten, että tavanomaiseen elinpiiriin kuuluvat sellaiset kohteet, jotka ovat fyysisesti lähellä henkilön kotipaikkaa, ja toisaalta kohteet, joissa henkilö käy säännöllisesti. Tavallisimpia esimerkkejä jälkimmäisestä ovat työpaikkakunta ja kesämökki.

Maailman matkailujärjestön mukaan *matkailu (tourism)* on toimintaa, jossa ihmiset matkustavat tavanomaisen elinpiirinsä ulkopuolella olevaan paikkaan ja oleskelevat siellä korkeintaan yhden vuoden.

Ihminen määritellään WTO:n mukaan *matkailijaksi* (*tourist*), jos hän viipyy varsinaisen elinpiirinsä ulkopuolisessa kohteessa vähintään yhden yön, mutta kuitenkin enintään vuoden.

Jos matka ei sisällä yöpymistä kohteessa, matkan tehnyttä henkilöä kutsutaan *päiväkävijäksi.* Kaikkia matkailuun osallistuvia henkilöitä kutsutaan *kävijöiksi,* mikä kattaa sekä matkailijat että päiväkävijät.

Matkailun määritelmän ulkopuolelle jäävät mm. pitkät, yli vuoden kestävät matkat ja tavanomaiseen elinpiiriin kuuluvat matkat.

Tilastossa käytettäviä käsitteitä

Kotimaan vapaa-ajanmatkoiksi maksullisessa majoituksessa on määritelty sellaiset vapaa-ajanmatkat, joihin sisältyy vähintään yksi yöpyminen jossain maksullisessa majoituksessa, kuten hotellissa, vuokratussa mökissä, leirintäalueella tai lomakylässä. Mukana ovat myös sellaiset *mökki- ja vierailumatkat*, joiden aikana yövytään sekä maksullisessa että maksuttomassa majoituksessa.

Mökki- ja vierailumatkat eli ilmaismajoitusmatkat erotetaan omiksi ryhmikseen, mikäli matkojen aikana ei käytetä ollenkaan maksullisia majoituspalveluja. *Ilmaismajoitusmatkojen* aikana yövytään asuinpaikkakunnan ulkopuolella käyttämättä mitään maksullisia majoituspalveluja. Mökkimatkat suuntautuvat omalle mökille. Vierailumatkoihin sisältyvät matkat sukulaisten ja tuttavien luo, mutta myös muut vain ilmaismajoitusta sisältäneet matkat.

Ulkomaanmatkat ovat sellaisia ulkomaille tehtyjä vapaa-ajanmatkoja, joiden aikana yövytään ainakin kerran kohdemaassa. Mukana ovat matkat sekä maksullisessa että maksuttomassa majoituksessa. Ulkomaanmatkojen kestoon on laskettu mukaan matkalla tapahtuneet yöpymiset laivalla ja muissa liikennevälineissä.

Risteilyiksi on määritelty sellaiset Suomen aluevesien ulkopuolelle tehdyt laivamatkat, joiden aikana yövytään vain laivalla. Risteily voi olla joko pelkkä yöpymisen sisältävä merimatka, tai siihen voi myös kuulua käynti maissa ilman yöpymistä jossain ulkomaan satamassa. Risteilyt on jaettu vapaa-ajanristeilyihin sekä työ- ja kokousristeilyihin.

Työ- ja kokousmatkat ovat sellaisia yöpymisen sisältäviä työhön ja ammattiin liittyviä matkoja, joiden kustannuksiin työnantaja yleensä osallistuu. Myös kiinteästi opiskeluun liittyvät matkat lasketaan työmatkoiksi. Matkat luokitellaan kohteen mukaan koti- tai ulkomaan työ- ja kokousmatkoihin.

Jos matka täyttää sekä vapaa-ajanmatkan että työmatkan tunnusmerkit, se määritellään oikeaan luokkaan matkan pääasiallisen syyn mukaan. Matkan pääasiallinen syy on se, mitä ilman matkaa ei olisi tehty. Ulkomaille tehdyissä matkoissa matkan kestoon on laskettu mukaan kaikki matkan aikana tapahtuneet yöpymiset riippumatta siitä, liittyvätkö ne matkan päätarkoitukseen.

Ulkomaan päivämatkat ovat sellaisia maan rajojen ulkopuolelle suuntautuvia matkoja, joiden aikana ei yövytä ollenkaan.

Koti- ja ulkomaanmatkat sekä mökki- ja vierailumatkat jaetaan keston mukaan kahteen luokkaan: Matka on luokiteltu *lyhyeksi*, jos sen aikana yövytään 1–3 kertaa. Jos yöpymisiä on vähintään neljä, matka luokitellaan *pitkäksi*.

Matkan aikana käytetty ***kulkuväline*** on pääasiallinen kulkuväline, jolla matka on tehty. Jos meno- ja paluumatka on tehty eri välineillä, kysytään kohdehenkilöiltä välinettä, jolla hän on matkustanut kohteeseen. Poikkeuksena ovat sellaiset matkat, joissa menomatkalla on käytetty omaa tai muuta yksityistä autoa, mutta paluumatka on tehty julkisella kulkuneuvolla. Tällöin kulkuvälineeksi tilastoidaan julkinen kulkuneuvo.

Harrastusvaihtoehdot matkan aikana vaihtelevat tutkimuksessa vuodenaikojen mukaan. Touko- ja lokakuun välisenä aikana päättyneistä matkoista kysytään, onko matkan aikana harrastettu kalastusta, pyöräilyä, melontaa, vaellusta tai golfia. Loka- ja huhtikuun välisenä aikana päättyneistä matkoista kysytään, onko matkan aikana harrastettu murtomaahiihtoa, laskettelua/lumilautailua, moottorikelkkailua tai pilkintää.

Kirjallisuutta – *Bibliography*

Säännöllisesti ilmestyviä tilastojulkaisuja

Barometer of Travel and Tourism. (Biannual). World Tourism Organization. Madrid.

Compedium of Tourism Statistics. (Annual). World Tourism Organization. Madrid.

Kesämökit. (Vuosijulkaisu). *Free-Time Residences.* (Annual). Tilastokeskus. Statistics Finland. Helsinki.

Lentoliikennetilasto. (Vuosijulkaisu). *Air traffic statistics.* (Annual). Ilmailulaitos. Civil Aviation Administration. Vantaa.

Matkailukohteiden kävijämäärät. (Vuosijulkaisu). *Visitors to Finland's tourist attractions.* (Annual). Matkailun edistämiskeskus. Finnish Tourism Board. Helsinki.

Matkailutilasto. (Vuosi/kuukausijulkaisu). *Tourism Statistics.* (Annual/Monthly). Tilastokeskus. Statistics Finland. Helsinki.

Meriliikenne Suomen ja ulkomaiden välillä. (Vuosijulkaisu). *Shipping between Finland and Foreign Countries.* (Annual). Merenkulkulaitoksen tilastoja. Merenkulkulaitos. Finnish Maritime Administration. Helsinki.

Rajahaastattelututkimus. Border Interview Survey. Matkailun edistämiskeskus. Finnish Tourism Board. Helsinki.

Suomalaisten matkailu. (Vuosijulkaisu). *Finnish Travel.* (Annual). Tilastokeskus. Statistics Finland. Helsinki.

Suomen rautatietilasto. (Vuosijulkaisu). *The Finnish Railway Statistics.* (Annual). Ratahallintokeskus. Finnish Rail Administration. Helsinki.

Tourism. Annual Statistics. Eurostat. Luxembourg.

Tourism Highlights. World Tourism Organization. Madrid.

Yearbook of Tourism Statistics. (Annual). World Tourism Organization. Madrid.

Muut

Community methodology on tourism statistics. (1998) Office for Official Publications of the European Communities. Luxembourg.

Travel Tourism – Country Reports. Euromonitor. London.

Henkilöliikennetutkimus 1998-1999. (1999) Liikenneministeriö. Helsinki.

Kesämökkibarometri 2003. (2004) Sisäasiainministeriö ja Tilastokeskus. Helsinki.

Measuring the Role of Tourism in OECD Economies. The OECD Manual on Tourism Satellite Accounts and Employment. (2000) OECD. Paris.

Neuvoston direktiivi 95/57/EY matkailualaa koskevien tilastotietojen keräämisestä. Council Directive on the Collection of Statistical Information in the Field of Tourism. Annettu 23. marraskuuta 1995. Bryssel.

Tourism in Europe. (1995) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in Europe. Key figures 1997-1998. (1999) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in Europe. Trends 1995-98. (2000) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in the Central European Countries. Key figures 1997-1998. (1999) Eurostat. Luxembourg.

Tourism in the Mediterranean Countries. Key figures 1997-1998. (1999) Eurostat. Luxembourg.

Tourism Satellite Account. Recommended Methodological Framework. (2001) Eurostat, World Tourism Organization, OECD, UN. Luxembourg, Madrid, Paris, New York.

World Tourism Organization Technical Manuals. (1995) World Tourism Organization. Madrid.

Internet-osoitteita

Eurostat: http://europa.eu.int/comm/eurostat

Ilmailulaitos: http://www.ilmailulaitos.fi

Lapin yliopisto: http://www.ulapland.fi

Matkailualan verkostoyliopisto: http://www.tourismuninet.org

Matkailun edistämiskeskus: http://www.mek.fi

Merenkulkulaitos: http://www.fma.fi

Ratahallintokeskus: http://www.rhk.fi

Suomen matkailun kehitys oy (SMAK): http://www.smak.fi

Suomen matkatoimistoalan liitto (SMAL): http://www.smal.fi

The Travel and Tourism Research Association (TTRA): http://www.ttra.com

Tilastokeskus: http://www.stat.fi

World Tourism Organization (WTO): http://www.world-tourism.org

World Travel & Tourism Council (WTTC): http://www.wttc.org

Suomalaisten matkailu 2003 sisältää tietoja 15–74-vuotiaan väestön kotimaan- ja ulkomaanmatkailusta vuoden aikana. Puhelinhaastatteluina tehdyn tutkimuksen kohteina olivat yöpymisen sisältäneet matkat kotimaassa ja ulkomaille sekä päivämatkat ulkomaille.

Kotimaanmatkat on luokiteltu vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana yövyttiin maksullisessa majoituksessa, mökkimatkoihin, vierailumatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin. Ulkomaanmatkat on jaoteltu vapaa-ajanmatkoihin, joiden aikana yövyttiin kohdemaassa, risteilymatkoihin, päivämatkoihin sekä työ- ja kokousmatkoihin. Matkat on luokiteltu lisäksi mm. matkan keston, kohteen, päättymiskuukauden, kulkuvälineen, majoitusmuodon ja menojen mukaan.

Julkaisu sisältää myös tietoja matkan tehneistä henkilöistä. Matkan tehneet henkilöt on esitetty mm. iän, sukupuolen, asuinalueen, sosioekonomisen aseman ja kotitaloustyypin mukaan.

Tutkimusaineistosta voidaan toimeksiannosta tehdä erillisselvityksiä.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljning
PB 4C
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4C
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. + 358 9 1734 2011
Fax + 358 9 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 1236–3014
= Liikenne ja matkailu
ISSN 1239–7342
ISBN 952–467–307–X
Tuotenumero 9581
CE

9 789524 673075